

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI

KURUM TEFTİŞ RAPORLARINA GÖRE İLKÖĞRETİM
OKULLARININ SORUNLARI
(Aksaray ili Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

Ayhan CAN

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Atila YILDIRIM

Konya-2010



T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ayhan CAN
	Numarası	085216011010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans <input checked="" type="checkbox"/> Doktora <input type="checkbox"/>
	Tezin Adı	Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarının Sorunları (Aksaray İli Örneği)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)



T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ayhan CAN
	Numarası	085216011010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Atila YILDIRIM
	Tezin Adı	Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarının Sorunları (Aksaray İli Örneği)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarının Sorunları başlıklı bu çalışma 29 /11 /2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Atila YILDIRIM	Danışman	
Yrd. Doç. Dr. Ali ÜNAL	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Işıl SÖNMEZ EKTEM	Üye	

ÖNSÖZ

Eğitim, insana bilimsel ve sistemli yapılan yardımdır. Ülkelerin kalkınmasında eğitimin rolü inkar edilemez. Ekonomik, kültürel olarak kalkınmış olan ülkelerin eğitim programları, kurumları incelenirse, insanların eğitime gereken önemi verdiklerini görürüz. Ekonomik olarak büyümenin, kalkınmanın temel şartı her alanda yetişmiş insana sahip olmaktır. Eğitimsiz bir toplumun kalkınması, dünyada söz sahibi olması düşünülemez. Günümüzde çağdaş ülkelerin seviyesine ulaşmada, teknolojiyi yakalamada en etkili faktör eğitimidir. Bütün ülkelerin var olan problemlerinin temelinde de eğitim sorunları yatmaktadır. Ülke sorunlarının en başında gelen eğitim sorunları hiçbir zaman tesadüflere bırakılmaz.

Eğitimle ilgili amaçlarımız 1739 sayılı Temel Eğitim Kanunu ile belirlenmiştir. Toplumlar-ülkeler hayatını devam ettirebilmek için eğitim konularını belirlemişlerdir. Bu konular gelecek için hayati konulardır. Eğitim konuları belli amaçlara göre belirlenir ve yapılan iş gelişi güzel olamaz. Eğitimde programsızlık, plansızlık savunulamaz. Çünkü eğitimin en genel amacı, öğrenciyi-bireyi toplumun yararlı bir üyesi haline getirmektir. Bugün ülke kalkınması bir kadro meselesi, insan yetiştirme meselesidir. Bu mesele de ancak iyi bir eğitim programının planlı bir şekilde uygulanmasıyla çözülür.

Ülkelerin belirlediği eğitim amaçlarına ulaşabilmesi için elindeki kaynaklarını gereği gibi ve yerinde kullanabilmesi önemlidir. Bunun için eğitim çalışanlarının sürekli olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynaklarının kullanılma durumlarının belirlenmesi verimliliğinin izlenmesi ve verimlilik artışının sağlanması için alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi gerekir. Bu açıdan bakıldığında Türk Milli Eğitimi, ülkemizin geleceği, insanımızın daha verimli, üretken, saygılı, çağdaş olarak yetiştirilebilmesi için eğitim kurumlarımızın ve çalışanlarımızın teftişi kaçınılmazdır.

Bu çalışmada, kurum teftiş raporlarına göre ilköğretim okullarının sorunları tespit edilerek okulların amaçlarını en etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmelerine katkı sağlamak, ilköğretim müfettişlerinin okullarda yapılacak rehberlik ve teftiş çalışmalarına nereden başlamaları ve nasıl olması gerektiği sorusuna cevap olması açısından araştırmacıyı bu çalışmayı yapmaya yöneltmiştir.

Bu araştırmanın planlanması, yapılması ve raporun yazılması sürecinde bilgisi, deneyimi ve önerileri ile bana destek veren, emeğini ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım, Yrd.Doç.Dr. Atila YILDIRIM'a, araştırma süresince görüşlerinden yararlandığım Yrd.Doç.Dr. Ali ÜNAL'a, araştırma sonuçlarının çıkarılması ve yorumlanmasında katkı sağlayan Yrd.Doç.Dr. Sadık KARTAL'a, tez çalışmalarım sırasında evin bütün sorumluluğunu üzerine alan ve manevi desteğiyle her zaman yanımda olduğunu hissettiren eşim Funda CAN'a, oğlum Arda ve kızım Aylin'e içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayhan CAN
2010



SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



Adı Soyadı	Ayhan CAN		
Numarası	085216011010		
Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı		
Öğrencinin	Programı	Tezli Yüksek Lisans <input checked="" type="checkbox"/>	Doktora <input type="checkbox"/>
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Atila YILDIRIM	
	Tezin Adı	Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarının Sorunları	

ÖZET

Bu araştırmanın konusunu kurum teftiş raporlarına göre ilköğretim okullarının sorunlarının neler olduğu oluşturmaktadır.

Bu araştırmadaki amaç, ilköğretim müfettişlerinin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan resmi ilköğretim okulları teftişinde karşılaşılan sorunları ortaya koymaktır. Böylelikle ilköğretim okullarında görülen eksiklik ve aksaklıkların ortaya konmasının yanı sıra araştırmayla elde edilecek verilerle ilköğretim okullarının amaçlarını en etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmelerine katkı sağlayacak, ilköğretim okullarının yönetici ve öğretmenleri, kendilerinden beklenen rollerin neler olduğunu görerek, kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmelerine katkıda bulunacak, ilköğretim okullarının sorunları ve ihtiyaçlarının neler olduğunun tespit edilmesi, bu sorunların ve ihtiyaçların giderilmesine yönelik çalışmalara yol gösterecektir. Ayrıca araştırma ilköğretim müfettişlerinin okullarda yapacakları rehberlik, iş başında yetiştirme ve teftiş çalışmalarına da yol göstermesi bakımından katkı sağlayacaktır.

Araştırma, mevcut durumun belirlenmesi ve analiz edilmesine yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi olarak belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek, anlaşılır biçimde organize edilip, kategorilere ve alt kategorilere ayrılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın evrenini; 2008 - 2009 eğitim öğretim yılında, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Aksaray İl Merkezi ile Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaçören, Gülağaç, Güzelyurt ve Eskil İlçelerindeki resmi ilköğretim okullarının Kurum Teftiş Raporları oluşturmaktadır. Evrenden örneklem alınma yoluna gidilmemiş, Aksaray İl Merkezi ile Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaçören, Gülağaç, Güzelyurt ve Eskil İlçelerinde 2008-2009 öğretim yılında teftişi yapılan 229 ilköğretim okulundan, kurum teftiş raporu incelenen 145 ilköğretim okulu ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre;

1-Kurum teftiş raporlarında alt kategorilerin eğitim öğretim durumu bölümünde yoğunlaştığı, teftiş yapan müfettişlerin eğitim öğretim durumuna daha çok dikkat ettiği,

2-İlköğretim okullarında 2005 öğretim yılından itibaren uygulamaya konan yeni öğretim programında proje ve performans görevlerinin belirlenmesinde, değerlendirilmesinde ve sunumunda problem yaşandığı,

3-Bitişik eğik yazının öğrencilere kavratılması ve kullandırılması hususunda problem yaşandığı, bu becerinin öğretmenler tarafından öğrencilere tam olarak kavratılmadığı,

4-Dilbilgisi, imla ve noktalama işaretlerinin öğrencilere kavratılması ve kullandırılmasında başarılı olunamadığı,

5- Öğretmenlerin derslere yeterince hazırlıklı gelmedikleri, derslerde yeterince öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanmadığı,

6- Sınıf kitaplıkları oluşturma ve öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmada sorunlar yaşandığı,

7-Teftiş yapılan ilköğretim okullarında rehberlik çalışmalarının ve sosyal etkinlik çalışmalarının yeterince yapılmadığı,

8-Teftiş yapılan ilköğretim okullarında dersin, anlatılan konuların somutlaştırılmasında ve anlaşılmasında öğretmen ve öğrenci açısından son derece önemli olan harita, levha, grafik, afiş, vb. materyallerin sınıflarda yetersiz olduğu,

9-İlköğretim okullarının binalarının bakım ve onarıma ihtiyacı bulunduğu, okulların genel temizliğinin ve ağaçlandırma çalışmalarının yetersiz olduğu,

10-İlköğretim okullarında okul güvenliğinin sağlanmasında sorun yaşandığı, İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin sonunda yayımlanan EK-14'de belirtilen dosya ve defterlerin tutulmasında sorunlar yaşandığı,

11-İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının en büyük sorun olduğu,

12-Taşınır malların sayımı, listelenerek bölümlere asılması ve eşyalar üzerine taşınır malların numaralarının yazılmadığı ortaya çıkmaktadır.



T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



	Adı Soyadı	Ayhan CAN		
	Numarası	085216011010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı		
Öğrencinin	Programı	Tezli Yüksek Lisans	<input checked="" type="checkbox"/>	Doktora
			<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Atıla YILDIRIM		
	Tezin İngilizce Adı	Problems of the Primary Schools According to Association Inspection Reports		

SUMMARY

The subject of this study is to identify the problems of the primary schools according to the association inspection reports.

The purpose in this study is to find out the problems that the primary school inspectors encountered during the inspection of the state primary schools which are dependent on the Ministry of Education. Thus, in addition to defining the deficiencies and defects that are encountered in the primary schools, to contribute to the primary schools to enable them to actualise their aims in an effective and productive way, to enable administrators and teachers of the primary schools to recognize the roles that are expected from themselves so that to contribute to them to carry out the roles that are expected from themselves, to determine what the problems and necessities of the primary schools are, and finally to guide the efforts to relieve these problems and necessities. Besides, the study is going to contribute to

the guidance from the point of the leadership that the primary schools inspectors will do in schools, training on the job and inspection workings.

This study is intended for analyzing and assessing the existing situation. In this study the qualitative research method is used for collecting, analyzing and interpreting of the data. Around specific concepts and themes, organised in a comprehensible way, it is interpreted by dividing into categories and sub-categories.

The universe of the study is formed by the Association Inspection Reports of the state primary schools which are dependent on the Ministry of Education and which are situated in Aksaray city center and in the districts such as Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaçören, Gülağaç, Güzelyurt and Eskiil in the school years of 2008-2009. The samples are not taken out of the universe. It is limited to 229 primary schools which are situated in Aksaray city center and in the districts such as Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaçören, Gülağaç, Güzelyurt and Eskiil and which were inspected in the school years of 2008-2009. It is limited to those 145 primary schools of which association inspection reports were examined out of those 229 primary schools.

According to the findings of the study;

1-It is found that the sub-categories in the association inspection reports mostly focusing on education-instruction situations,

2-Having problems in determining, evaluating and presenting the project and performance tasks of the new instruction schedule which was put into effect in the school year of 2005,

3-Having problems in making students comprehend and use the adjacent-bent writing styles, teachers not focusing on this skill enough,

4-Failing to make students comprehend and use the grammar, spelling and punctuation,

5-Teachers not making enough preparation for the lessons, and not using education methods and techniques enough during lessons,

6-Having problems to make classroom bookcases and bringing students in the habit to read regularly,

7-The inefficiency of social activities and counselling activities in the inspected primary schools,

8-The material, having a great deal of importance for teachers and students, such as maps, tables, graphics and signboards etc used for embodiment and clarification of the subject are inefficient in classrooms,

9-Buildings of the inspected primary schools are in need of maintenance and repair, the insufficiency of the overall cleanliness and afforestation,

10-Having problems in keeping safety in the primary schools, having problems in keeping files and registers in the appendix-14 which were announced at the end of the Primary Schools Regulations,

11-The discontinuity of students being the most important problem in primary schools,

12-Counting mobile properties, dividing into lists and not giving numbers on mobile properties were found.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	II
TEZ KABUL FORMU.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	VI
SUMMARY.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XII
TABLolar LİSTESİ.....	XV

BÖLÜM I

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Alt Amaçlar.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

2.PROBLEMİN KAVRAMSAL TEMELLERİ	6
2.1. Teftişin Tanımı.....	6
2.2. Teftişin Önemi ve Kapsamı.....	9
2.3. Teftişin Amacı.....	13
2.4. Teftişin Fonksiyonu.....	19
2.5. Ülkemizde Teftişin Tarihçesi.....	20
2.6. Teftişin Yasal Dayanağı.....	26
2.7. İlköğretim Müfettişlerinin Görev Alanları.....	27
2.8. Rehberlik ve Teftiş İlkeleri.....	29
2.9. Teftiş Çeşitleri.....	29

2.10. Kurum Teftişi.....	30
2.11. Kurumlarda Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları.....	30
2.12. Kurumların Rehberlik ve Teftişinde Dikkat Edilecek Hususlar.....	31
2.13. Kurum Teftişinde İncelenecek Durumlar.....	32
2.13.1.Fiziki Durum.....	32
2.13.2.Eğitim-Öğretim Durumu.....	33
2.13.3.Büro İşleri.....	33
2.13.4.Öğrenci İşleri.....	33
2.13.5.Personel İşleri.....	34
2.13.6.Hesap Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri.....	34
2.13.7.Demirbaş İşleri.....	35
2.14. Kurum Teftiş Raporunun Yazılması.....	35
2.15.Yönetici Teftişi.....	36
2.16. Öğretmen Teftişi.....	36
2.17. Eğitim Öğretimde Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları.....	37
2.18. Diğer Personelin Teftişi.....	38
2.19. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	38

BÖLÜM III

3.YÖNTEM.....	55
3.1.Araştırma Modeli.....	55
3.2.Veri Toplama Aracı.....	56
3.3.Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi.....	56
3.4.Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	57

BÖLÜM IV

4.BULGULAR ve YORUM	59
4.1.Fiziki Duruma Ait Bulgular.....	61
4.2.Eğitim-Öğretime Ait Bulgular.....	65
4.3.Büro İşlerine Ait Bulgular.....	71
4.4.Öğrenci İşlerine Ait Bulgular.....	73
4.5.Personel İşlerine Ait Bulgular.....	77

4.6.Hesap Ayniyat, Döner Sermaye ve Taşınır Mal İşlerine Ait Bulgular.....	79
4.7.Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıklarına Ait Bulgular.....	80

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	82
Sonuçlar.....	82
Öneriler.....	83

KAYNAKLAR.....	84
-----------------------	-----------

EKLER.....	90
Ek:1- Öğretmen Teftiş Formu.....	90
Ek:2- Yönetici Teftiş Formu.....	92
Ek:3-Kurum Teftiş Formu.....	94
Ek:4-İlköğretim Kurumlarında Tutulacak Defter, Çizelge ve Dosyalar.....	97
Ek:5-Kurum Teftiş Raporu İncelenen Okulların Listesi.....	98
Ek:5-Özgeçmiş.....	102

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Kurum Teftiş Raporları İncelenen Okullara Ait Yerleşim Yerleri.....	56
Tablo 2. Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarda Tespit Edilen Sorunların Dağılımı.....	60
Tablo 3. Fiziki Duruma Ait Bulgular Tablosu.....	61
Tablo 4. Eğitim-ğretime Ait Bulgular Tablosu	65
Tablo 5. Büro İşlerine Ait Bulgular Tablosu.....	71
Tablo 6. Öğrenci İşlerine Ait Bulgular Tablosu.....	73
Tablo 7. 2008-2009 ğretim Yılına Ait Devamsız ğrenci Tablosu.....	76
Tablo 8. Personel İşlerine Ait Bulgular Tablosu.....	77
Tablo 9. Hesap Ayniyat,Döner Sermaye ve Taşınır Mal İşlerine Ait Bulgular Tablosu.....	79
Tablo 10. Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıklarına Ait Bulgular Tablosu.....	80

GİRİŞ

Toplumsal bir olay olarak tanımlanan yönetim eylemi insanlık tarihi kadar eski bir bilimdir. Bu nedenle yeryüzünde yönetimin toplumsal yaşantıyla birlikte ortaya çıktığı açık bir gerçektir. Tarih boyunca insanlar hem yönetmiş, hem de yönetilmişlerdir (Bursalıoğlu, 2003, s.1).

Örgütler, süreklilikleri, belirli amaçlara sahip olmaları ve eylemlerinin örgütlenen iş olmaları açısından geçici insan topluluklarından ayrılırlar. Örgütlenmemiş bir grup yalnızca bir insan yığındır. Her grup yaşamak için örgütlenmek zorundadır. Yönetim faaliyetleri de bir örgüt içerisinde yapılır. Örgüt, yönetimin etkili ve verimli olarak işlevde bulunmasını sağlayacak biçimde düzenlenmiş bir yapıdır. Bir bakıma yönetimin anatomisidir (Kaya, 1991, s.32).

Kaynakların sınırlı, oysa insan toplumlarının gereksinimlerinin sınırsız olduğu günümüz dünyasında kalkınmanın ve gelişmenin temel gerekliliklerinden biri de iyi yetiştirilmiş, nitelikli insan gücüne sahip olabilmektir. Her devlet kendi ekonomik, kültürel ve toplumsal kalkınması ve gelişmesi için, kendine özgü koşulları içinde ulusal bir eğitim politikası belirler ve bu politikaya uygun olarak geliştirilen eğitim programları aracılığıyla gelecek kuşaklarını yetiştirmeyi amaçlar. Böylelikle kendini geleceğe hazırlamaya çalışır.

Her kurumun amacına ulaşabilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi şekilde kullanması gerekir. Örgütün amaçlarına ulaşma derecesi, bir bakıma kaynakları kullanabilme becerisine bağlıdır. Bu nedenle, kurum çalışmalarının sürekli olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının belirlenmesi zorunludur. Bundan da önemlisi, ürün ve verimliliğin yakından izlenmesi ve sürekli olarak artışını sağlayacak önlemlerin alınması gerekliliğidir. Bu açıdan bakıldığında, denetim, kurumlar için hayati bir önem taşır (Taymaz, 1982, s.3).

Denetim sistemi, her karmaşık örgütte vardır. Bu bir örgütsel ve yönetsel zorunluluktur. Denetimin, örgüt açısından zorunlu olması, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Bilindiği gibi, her formal örgüt belli bir amacı ya da amaçlar bütününe gerçekleştirmek için kurulur; bu amacı gerçekleştirdiği sürece varlığını koruyabilir. Bu nedendir ki, örgüt var oluş nedeni olan amacını gerçekleştirme derecesini sürekli olarak bilmek ve izlemek

durumundadır. Bu da, örgütün girdilerinin, sürecin ve çıktılarının planlı ve programlı olarak, sürekli bir biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır. Bu örgütsel olgu, sürekli bir izleme, inceleme ve değerlendirme ve geliştirme etkinliğini kapsayan denetimin, önem ve zorunluluğunu göstermektedir (Aydın, 1993,s.1).

Eğitim işi uzun soluklu bir süreçtir. Uzun soluklu olması, bu alandaki planlamanın da yine orta veya uzun vadeli olmasını gerektirir. Uzun vadeli olan bu çalışma sürecinde, eğitimin ulusal düzeyde belirlenmiş olan amaç, ilke ve programlar doğrultusunda yürütülüp, yürütülmediğinin değerlendirilmesi ve kontrolü, eğitim kurumlarında görev yapan yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışmalarını değerlendirmek, yönlendirmek, geliştirici ve düzeltici önlemler almak için sürekli ve düzenli bir denetime gereksinim vardır. Zira denetim, kamu yararı adına davranışı kontrol etme sürecidir (Taymaz, 1982, s.1).

Öğretim süreç ve tekniklerindeki gelişmeler, sosyal ve ekonomik gereksinmelerin değişmesi, eğitimde yenilikleri zorunlu kılmaktadır. Bütün bu gereksinmelerin karşılanabilmesi için tüm yönetici, öğretmen, diğer personel ve müfettişlerin birlikte çalışması, işbirliği yapmaları ve birbirlerine yardım etmeleri zorunludur. Bu bakımdan eğitimde sürekli bir gelişme ve ilerlemeyi sağlamak için teftiş hizmetinin gerekliliği ve önemi artmaktadır (Taymaz, 1982, s. 4).

1.1. Problem Durumu

Yönetim, örgüt amaçlarının etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi amacıyla, planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir biçimde beceriyle uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümü (Baransel, 1979, s. 25) olduğuna göre, okulun kurum teftişinde belirtilen hususların neler olduğu ve bu hususların yerine getirilip getirilmediği eğitim öğretimin amaçlarına ulaşması bakımında önemli görülmektedir.

Yirmibirinci yüzyılın ortalarında başlayan, fakat özellikle son çeyreğinde yoğunlaşan ve hala devam eden paradigmatik değişmeler, eğitim sistemini değiştirmeye zorlamakta ve zorlamaya da devam edecek gözükmektedir. Eğitimin amacına, öğrenmenin doğasına, bilimsel bilginin değerine, okulların yapı ve

işleyişine ilişkin bu değişimlerin eğitimciler tarafından anlamlandırılarak eğitimin çağdaş bir yorumunun yapılması gerekmektedir (Özden, 1995, s. 13).

Bilim ve teknolojiadaki hızlı değişme ve yenileşmenin sonucunda toplumsal yapının, inançları, değerleri ve anlayışlarında değişmeler oluşmaktadır. Bu kaçınılmaz değişimin yaşandığı ortamda eğitimin amacı ve okulların işleyişinin yeniden tanımlanması bir zorunluluk haline gelmektedir.

İşte bu nedenle ilköğretim kurumlarında yapılan genel rehberlik ve teftiş çalışmaları sırasında ilköğretim müfettişlerinin ilköğretim okullarında tespit ettikleri eksiklikler ve bu eksikliklerin giderilmesi, eğitim öğretimin kalitesinin artırılmasında yapılacak rehberlik ve işbaşında yetiştirme etkinliklerinde büyük önem taşımaktadır.

Alanda yapılan gözlemler, görüşmeler ve literatür taramaları bu konunun bir araştırma konusu olduğunu ortaya koymaktadır. Yapılan araştırmalar genellikle öğretmen, yönetici ve müfettişlerin denetim esnasında karşılaştıkları sorunlar üzerinde yoğunlaşmakta olup, kurum teftiş raporlarında belirtilen sorunlar üzerine bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Alanda yapılan araştırmaların incelenmesinde araştırmaların tamamının nicel araştırma yöntemleriyle yapılmış olduğu, veri toplama aracı olarak da araştırmacılar tarafından geliştirilen likert tipi ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir. Bu ölçeklerde okul yöneticilerine, öğretmenlere ilköğretim okulu denetimi sürecinde karşılaşılabilecekleri müfettiş ve yönetici davranışlarına ilişkin sorular yöneltilerek bu sorulara verilen yanıtlar doğrultusunda değerlendirme yapılmakta ve var olan durumların tespit edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu çalışmada ise, ilköğretim müfettişlerinin kurum teftiş raporlarında tespit ettikleri sorunların neler olduğu nitel yöntemlerle içerik analizi yapılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın problemi, kurum teftiş raporlarına göre ilköğretim okullarının sorunlarıdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı kurum teftiş raporlarına göre ilköğretim okullarının sorunlarını ortaya koymaktır.

1.3. Alt Amaçlar

Yukarıda belirtilen temel sorun çerçevesinde şu sorulara yanıt aranacaktır.

1-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarının fiziki duruma ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

2-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarında eğitim-öğretim durumuna ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

3-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarında büro işlerine ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

4-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarında öğrenci işlerine ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

5-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarında personel işlerine ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

6-İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarında hesap-aynıyat, döner sermaye ve taşınır mal (demirbaş) işlerine ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

7- İlköğretim müfettişlerinin teftiş sürecinde, ilköğretim okullarının ihtiyaç ve fazlalıklarına ilişkin tespit ettikleri sorunlar nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan ilköğretim müfettişlerinin ilköğretim okullarında kurum ve öğretmen teftişi sırasında tespit ettiği eksiklikler ve bu eksikliklerin giderilmesi için getirilen önerilerinin ortaya çıkarılacağı, tespit edilen eksiklikler ve önerilerin ilköğretim kurumunun verdiği eğitim-öğretimin niteliğine ne derece etki ettiği, doğrudan ya da dolaylı olarak eğitim-öğretime etki etmeyen tespitlerin ortaya çıkarılması, yapılan teftişin niteliğinin artırılmasına ayrıca okulların gelişmesine, verdikleri eğitimin kalitesinin artırılmasına katkıda bulunacak, araştırma sonucuna göre ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenleri kendilerinden beklenen rollerin neler olduğunu görerek, kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmelerine katkıda bulunacaktır. Bu katkı, ilköğretim müfettişleri yönetmeliği ve yönergesinde yeni düzenlemeler yapılmasını olumlu yönde etkileyerek, kurum teftişi ve öğretmen teftiş formlarındaki kriterlerinin

değiştirilmesine de katkıda bulunulacağı, okulların verdiği eğitim öğretimin kalitesinin yükselteceği ümit edilmektedir.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular, müfettişlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim veren kurumlar tarafından kullanılabilir. Denetim alt sisteminde yönetici denetiminin daha çağdaş ve bilimsel temellere oturtulmasına da katkıda bulunabilir.

Ayrıca, bu çalışma ile okulların ihtiyaçlarının neler olduğunun tespit edilmesi, bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik çalışmalara yol gösterecektir. Araştırma, bu yönüyle özgün bir çalışma olacak ve ilköğretim müfettişlerine teftiş sırasında ve sonunda neler yapmaları gerektiğine dair yol gösterici olarak katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2008 - 2009 eğitim öğretim yılında, Aksaray İl merkezi ile Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaçören, Gülağaç, Güzelyurt ve Eski İlçelerindeki resmi ilköğretim okulu kurum teftiş raporları ile sınırlıdır.

Veri toplama aracı ilköğretim müfettişlerinin, ilköğretim kurumlarında yapmış oldukları teftiş sonunda yazmış oldukları “Kurum Teftiş Raporları”nın incelenmesi ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

İlköğretim Müfettişi: İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak, rehberlik ve iş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmekle görevli kişidir.

İlköğretim Kurumu: 6-14 yaş grubu kız ve erkek bütün çocukların milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretim veren kurum.

Denetim:Yapılan çalışmaların, faaliyetlerin, amaçlara, plan ve programlara, ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol ve tespit eden bir idari işlemler demetidir.

Kurum Teftiş Raporu: İlköğretim Okulunu teftiş eden ilköğretim müfettişlerinin teftiş süresince, gözlenen, belirlenen durumların ve çözüm önerilerinin rapor biçiminde yazılmasıdır.

BÖLÜM II

PROBLEMİN KAVRAMSAL TEMELLERİ

Bu bölümde uygulamalı araştırmalarımızın bir kısmını oluşturan teftişin tanımı, önemi ve kapsamı, teftişin amacı, fonksiyonu, teftişin tarihçesi, teftişin yasal dayanağı, ilköğretim müfettişlerinin görev alanları hakkında teorik açıklamalar ve araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Teftişin Tanımı

Denetim değişik kaynaklarda, değişik tanımlara rastlanmaktadır. Sosyal sistemlerde denetim için yapılacak tek tanım birçok karışıklıklara yol açar. Bu nedenle, sistemlerin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olan denetim için amaçları, fonksiyonları ve yararlanılan teknikler göz önünde bulundurularak çeşitli tanımlar yapılmıştır.

Teftişin genel amacı esas alındığında çok kısa bir ifade ile; Teftiş, kamu yararına davranışları kontrol etme sürecidir. Önceden kararlaştırılmış amaçların gerçekleşme derecesini bulmak üzere her kurumda teftiş yapılır. Eğitim sisteminde teftiş, çeşitli kuramlar yolu ile tahmin edilen sonuçları sentez eden bir süreçtir (Bursalıoğlu,1982, s.172).

Arapça “fets” kökünden gelen teftiş kelimesi, bir şeyin aslını, doğrusunu veya işlerin iyi yürütülüp yürütülmediğini anlamak için yapılan inceleme anlamında kullanılmaktadır. Resmi bir otoriteyi içeren teftiş, Latince “specere” bakmak, in specere içine bakmak anlamında olmak üzere yakından incelemek, resmen araştırmak ve soruşturmak anlamlarına gelmektedir. Teftiş işini yapan kişiye müfettiş denilmektedir. Teftiş kavramı daha çok iç denetime denk düşmektedir. Ayrıca doğruyu bulmak için arama, tarama, muayene ve kontrol etme anlamına gelir (Kenger,2001,s.4, Erdem,1988, s12).

Genel olarak teftiş “boyutları veya biçimleri normalin dışında olan parçaları çıkarıp atmak amacıyla yapılan işlemdir”. Türk Dil Kurumu tarafından “denetleme” bir işin doğru ve yöntemine uygun olarak yapılıp yapılmadığını incelemek, murakabe etmek, kontrol etmek şeklinde tanımlanmıştır. Konuşma dilinde teftiş anlamını taşıyan ve/veya aynı anlamda kullanılan araştırma, kovuşturma, soruşturma,

inceleme, revizyon, kontrol, murakabe vb. birçok sözcük vardır. Türkiye’de denetleme kavramı, daha çok ağırlıklı olarak revizyon, kontrol, murakabe ve teftiş sözcüklerinde kendisini bulmaktadır (Kenger,2001, s.8).

Teftiş, genel olarak kamuda, özel ve tüzel kişiliği bulunan kurum ve kuruluşlarda yapılmakta olan işlerin; kaynak, imkan ve şartlar dikkate alınarak, yasal çerçeve ile belirlenen amaç, öngörülen temel ilke ve hedeflere uygunluğunu, doğruluğunu, düzenliliğini, verimliliğini, ekonomikliliğini, etkinliliğini; objektif, geçerli, güvenilir ölçütlere göre karşılaştırma yapabilme, ulusal standartlara ve planlanan esaslara göre durumunu ortaya koyma, giderilebilir eksiklikler için rehberlikte bulunma, değişim ve gelişim için misyon kazandırmaya ilişkin öneriler getirme sürecidir (MEB.Teftiş Kurulu, 2004, s.7).

Bilgi, dil, düşünme farklılıkları nedeniyle, teftiş kavramı ülkemizde bazen yanlış algılanmaktadır. Teftiş karşılığı olarak başka dillerde “inspection”, denetim gibi kavramlar kullanılmaktadır. Bu sözlerin dilimizdeki karşılığı teftiştir. Teftiş, durumu belirleme, değerlendirme, düzeltme ve geliştirme öğelerinden oluşan etkinlikler bütünüdür. Teftiş, denetlenecek durumu fotoğrafını çekiyormuşçasına her yönüyle ve olduğu gibi belirleme, bunu olması gereken ve olabilecek olan ölçütleriyle karşılaştırarak değerlendirme, bulunan eksiklikleri tamamlama, yanlışları doğru ile değiştirme, gereksiz fazlalıklardan kurtulma, daha iyi durumlar olarak geliştirme işidir (Başar, 2003, s.1).

Teftişin yasal işlevi esas alınarak, kontrol ve soruşturmalara ağırlık verilerek kamu hukukunda teftiş aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

Teftiş, bütün devlet dairelerindeki, görevlilerin kanun ve nizamname hükümlerine göre, vazifelerini hakkıyla ifa edip etmediklerini, ayrı hareket ederek memuriyet vazifelerini yerine getirmede ihmal ve dikkatsizlik gösterip göstermediklerini, suistimal yapıp yapmadıklarını tespit ederek haklarında gereken yasal işlemlerin yürütülmesi için devlet dairelerinin teşkilat kanunlarına göre tayin edilmiş müfettişler, murakıplar veya bu işle görevlendirilmiş memurlar vasıtası ile yapılan murakabedir (Taymaz, 1993, s.2).

Kurumlarda yapılan çalışmaların, ilgili mevzuata uygunluğunun denetlenmesi amaçlandığında teftiş tanımı aşağıdaki şekilde yapılabilir.

Teftiş, kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata (kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve emirlere) uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetilmesi sürecidir (Türkyılmaz,1996, s. 4).

Eğitim sisteminde yapılan teftişin rol alanları esas alınarak aşağıdaki tanımlar yapılmıştır.

Teftiş yapılan çalışmaları denetlemek ve değerlendirmek, daha verimli hale getirilmelerini sağlamak için ilgililere önerilerde bulunmak, kurumlardaki personele çalışmalarında ve yetişmelerinde rehberlik yolu ile yardımda bulunmak gibi geniş bir hizmet alanıdır. Ayrıca meydana gelen disiplin ve yasa dışı olayların soruşturma ve incelemelerini yaparak sonucun üst ve ilgili kademelere bildirilmesini de kapsar (Su,1974, s. 36).

Bütün sistemlerin bir ögesi olan, kontrol ve değerlendirme süreçlerini kapsayan teftişin değişik şekillerde tanımlanmasının nedenlerinden biri, sistemlerin çeşitliliğinden ileri gelir. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından düzenlenen kamu kuruluşundan gelen müfettişlerin katıldığı bir seminerde teftişin amaçlarına uygun aşağıdaki tanım yapılmıştır.

Teftiş, bağlı bulunduğu kuruluşun, amacına en verimli bir şekilde, zamanında ve mevcut hukuk düzenine uygun olarak ulaşıp ulaşmadığını, amaca yönelmede kullanılan metotların, yapılan işlem ve eylemlerin uygunluğunu, bunların verimi, etkinliği ve hizmet kalitesini sağlayıp sağlamadığını araştırmak ve kontrol etmek; ulaşması öngörölmüş hedeflerden ve mevzuattan sapmalar varsa, bunları meydana geliş nedenlerini ortaya çıkarmak, bu sapmaların düzeltilmesi için uygulayıcıya ve kuruluşun başındaki yöneticiye ışık tutacak şekilde, mümkün hal çareleri arasından en iyi ve tutarlısını seçerek tavsiyelerde bulunmak, bunlarla ve eğitim, haberleşme, merkezle taşra arasında köprü kurma, merkezin hizmetin yürüyüşü ile ilgili her türlü planlama ve düzenleme çalışmalarına katılma gibi görevlerle, hizmetlerin örgütün amacına en uygun tarzda yürütülmesine yardımcı olmaktır (Amme İdaresi Bülteni,1966).

Teftiş için rehberlik ve mesleki yardım etkinliklerine ağırlık veren aşağıdaki tanım yapılmıştır.

Teftiş, istenilen ve gereksinim duyulan yer ve zamanda sağlanan, eğitimin her düzeyinde uygulanabilen bir mesleki rehberlik ve yardımdır. Denetim, eğitim programlarının birçok yönünü etkileyen eş güdümlenmiş bir teknik ve sosyal süreçtir. Eğitim kaynaklarının kolektif olarak etkili bir biçimde kullanılması, öğretimin kalitesine etki eden durum ve etkenlerin eleştirici bir yaklaşımla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesini kapsar. Bu tanıma göre denetim işlevleri a) tanımlama, b) değerlendirme ve c) geliştirmedir (Aydın,1986, s. 7).

Denetim, öğretmen ve denetmenlere uygulamaları hakkında daha fazla bilgi edinmelerine; bilgi ve becerilerini veliler ve okul için en iyi bir şekilde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir. Denetim okulu daha etkili bir öğrenme ortamı haline getirmek için önemlidir (Sergiovanni and Starrat, 1993, s.38).

Teftiş; kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetlenmesi süreci olarak da tanımlanabilir.

Teftiş, okuldaki eğitim, öğretim faaliyetlerinin verimini artırmak amacı ile müfettişler veya uzmanlar tarafından öğretmenlere ve diğer görevlilere sağlanan mesleki yardım ve rehberlik hizmetlerinin tümünü içine alan bir süreçtir (Karagözoglu, 1972).

Teftiş, devletin asli görevleri arasında olup kamu adına yapılan vazgeçilmez bir hizmettir. Kanun koyucu ne kadar iyi niyetli, kanunlar ne kadar mükemmel olursa olsun; uygulayıcılar konulan kuralları doğru uygulamadığı sürece, istenen verimin elde edilmesi, belirlenen hedefe ulaşması mümkün değildir (Çelik,2003, s.3).

Bununla birlikte, teftişi, okulu sosyal bir sistem olarak kabul eden bu sistemin yapısı ve işleyiş özelliklerinin, sistemin bütün alt birimlerine yansıyan ve süreci etkileyen bir görevler bütünü olarak da düşünmek gerekir (Koçak, 1991, s.22).

2.2. Teftişin Önemi ve Kapsamı

Her kurumun amacına ulaşabilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi bir şekilde kullanması gerekir. Örgütün amaçlarına ulaşma derecesi bir bakıma kaynakları kullanabilme derecesine bağlıdır. Bu nedenle, kurum

çalışmalarının sürekli olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının belirlenmesi zorunludur. Bundan da önemlisi, ürün ve verimliliğin yakından izlenmesi ve sürekli olarak artışını sağlayacak önlemlerin alınması gerekliliğidir. Bu açıdan bakıldığında, denetim, kurumlar için hayati bir önem taşır (Köksal,1974, s. 51).

Eğitim Sistemimizde örgüt yönünden yeterince kavramlaştırılmayan süreçlerin başında teftiş ve dolayısıyla değerlendirme süreci sayılabilir. Bunun en belirgin kanıtı eğitim sistemi içinde en az gelişme gösteren birimlerden birinin teftiş ünitesi olmasıdır (Açıkalm, 1977, s.3).

Teftiş, planlamayla başlayan örgütlenme ve iletişimle süren bir bütünlük içinde problem çözmeyi amaçlayan yönetim sürecinin bir uzantısıdır. Yönetim sürecinin istenen nitelikte oluşturulabilmesi için teftişe gereklilik vardır. Bu yüzden teftiş süreci yönetim sürecinin her anında yer alır (Koçak 1992, s.25).

Eğitim sisteminin ve okul yönetimlerinin amaçların ne derece gerçekleştirebildiklerini anlayabilmek ve daha üst düzeyde gerçekleştirebilmek için teftişe ihtiyaç duyulmaktadır. Teftiş yapılmadığında, örgütteki işler karmaşaya dönüşür. Görevliler neyi, ne için, ne düzeyde yaptıklarını bilemeden çabalayıp dururlar. Teftiş de okulların görülen en büyük sorunu, teftişin amaçlarına uygun olarak nitelikli yönetmen ve müfettişler eliyle yapılmayıdır. Bu yüzden de teftiş ve değerlendirme kavramları öğretmenlere sevimsiz görünmektedir. Oysa insanın doğasında, yaptıklarını denetlemek ve değerlendirmek bulunmaktadır (Başaran, 1982, s.106).

Denetim, yalnız yanılgıyı ve yanlışı ortadan kaldırmaz, yalnız aykırılık ve çelişkiyi gidermez, yalnız haksızlığı ve haklılığı belirlemez, kişiliği ve erdemi korur. Ulusal ve toplumsal yararı vurgular. Devlete ışık tutar, zararları önler. Hukuksallığı güçlendirir, çalışma gücünü artırır. Kötülükleri, yozlaşmaları, sakıncaları durdurur. Daha başka yararlarıyla devlet işlerinin aydınlığı niteliğindedir. Yasal gücün ve yaptırımların etkinliği böyle sağlanır. Devlete güven böylece artar. Denetim olgusu, sorumluluk bilincinin görev anlayışının, çalışma duygusunun itici gücüdür. Anayasal yargı denetiminden belediyelerin kent işlerine kadar her alanda yapıcı denetimler geleceğimizi daha başarılı, daha mutlu kılacaktır. Unutmamalıdır ki denetim, bir baskı aracı ve yöntemi değil, bir sürekli eğitimidir (Özden,1992, s.3).

Teftişin, örgüt açısından zorunlu olması, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Her örgüt varoluşu nedeni olan amaçlarını gerçekleştirme durumunu sürekli olarak izlemek ve bilgi edinmek zorundadır. Bu da, örgütün girdilerinin, sürecin ve çıktıların planlı ve sürekli biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır. Bu olgu, sürekli bir izleme, inceleme, değerlendirme ve geliştirme etkinliğini kapsayan teftişin önem ve zorunluluğunu göstermektedir (Aydın,1986, s.1).

Teftiş, türüne bakılmaksızın her faaliyetin içinde ve yanında vardır. Özellikle insan unsurunun ağır bastığı sosyal faaliyetlerde “olmazsa olmaz” düzeyinde kendisine şiddetle ihtiyaç duyulur. Denetim ve gözetim hizmeti devredilemez ve başka bir sektöre sipariş edilemez bir kamu görevidir. Bu göreve tam anlamı ile sahip çıkmak, eğitime verilen önemin de samimi ve açık bir göstergesi olacaktır (Cengiz,1992, s.7).

Teftiş kapsamına giren etkinlikler, kurumların amaçlarına, iş alanlarına ve özelliklerine göre değişiklik gösterir. Her kurumda teftiş birimleri oluşturulmuş ve etkinliklerine ilişkin çeşitli hükümler yönetmeliklerinde yer almıştır. Diğer sistemlerde olduğu gibi eğitim sisteminde teftiş etkinlikleri amaçlarla yakından ilişkilidir. Eğitimde amaç, öğrenci davranışlarında istenilen değişikliği meydana getiren veya yeni davranışlar kazandırarak toplumdaki genel ve özel rollere hazırlanmasını sağlamaktır. Eğitimin bu genel amacı analiz edilerek, toplum ve insanların temel gereksinmelerine cevap verecek şekilde, demokratik ideallere uygun, tutarlı, gerçekleştirilebilecek nitelikte, istenilen davranışın değişikliğini açıklayan ifadelerle yeniden tanımlanmalıdır (Varış,1976, s.160).

Beklenen bu ölçülere göre saptanan amaçlara okullarda yapılan öğretim etkinlikleri ile ulaşılabilir. Bu nedenle teftiş okullarda önem kazanır. Bir okulda teftiş kapsamına giren hizmetler sınırlı olmamakla birlikte aşağıdaki maddeler halinde sıralanabilir (Karagözoğlu, 1972, s.31).

1-Eğitim ve öğretim etkinliklerinden neler beklenildiğini saptamak ve açıklamalar yapmak.

2-Çeşitli disiplinlerde öğretim metotlarını geliştirmek ve bu konuda öğretmenlere yardımcı olmak.

3-Başarıyı etkileyen faktörleri saptamak, çeşitli değerlendirme yöntemleri kullanmak.

4-Öğrenci başarısının bilimsel yöntemlerle ölçülmesi ve değerlendirilmesinde önderlik yapmak.

5-Disiplinlerle ilgili problemlerin çözümlenmesinde öğretmen ve yöneticilere yardım etmek.

6-Çeşitli eğitsel konularda birey ve grup halinde öğretmen ve yöneticilerle konuşmalar yapmak.

7-Mesleki yayınları izlemek, öğretmen ve yöneticilere meslekleri ile ilgili yayınları tanıtmak.

8-Okullarda öğretim ve yönetim süreçlerine ilişkin açıklama ve gösteriler yapmak.

9-Öğretimin etkinliğini arttırmak üzere, eğitim teknolojisinden yararlanma olanak ve yöntemlerini açıklamak.

10-Sınıf ziyaretleri sonunda, dersin işlenmesinde görülen olumlu ve olumsuz yönleri öğretmenle görüşmek.

11-Eğitimi geliştirme amaçlarına yönelik ders dışı etkinliklerde ilgililere yardımcı ve rehber olmak.

12-Öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları kişisel problemlerin çözümünde yardımcı olmak.

13-Eğitime ilişkin ortaya konulan problemleri görüşmek ilgililerle birlikte çözüm yolları araştırmak.

14-Öğretmen ve yöneticileri, eğitim ve öğretim ile ilgili çalışmalar yapmaya ve mesleki yazılar hazırlamaya özendirmek.

15-Öğretmen ve yöneticilerin, kişisel ve mesleki haklarını korumak, bu konuda yardımcı olmak.

16-Okul çevre ilişkileri, disiplin kurulu, öğretmenler kurulu toplantılarının kararlarını inceleme.

17-Öğretmen ve yöneticilerin katkılarını sağlayarak teftiş programlarını değerlendirmek.

18-Öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinden yararlanarak teftiş şekil ve yöntemleri geliştirmek.

2.3. Teftişin Amacı

Teftişin genel amacı, örgütün amaçlarını gerçekleştirme derecesini izlemek ve sonuca ulaşabilmek için gerekli tedbirleri almaktır. Bu nedenle örgütün tüm faaliyetleri sürekli teftiş ve kontrol altında tutularak, amaçların sağlıklı ve istenilen derecede yerine getirilmesine çalışılır. Eğitimde teftiş, eğitim ve öğretimin amaçlarına uygun yöntemleri bulmak ve ürünün nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesini sağlama amacını güder (Altıntaş, 1980, s.14).

Eğitim sisteminde teftişin bir amacı da, örgüt amaçlarının gerçekleşme derecesini tespit etmek, daha iyi sonuçlar alabilmek için gerekli tedbirleri almak ve süreci geliştirmektir. Bu amaçla örgütün işleyişi bir bütün olarak, planlı ve programlı bir biçimde sürekli olarak izlenir, noksan yönler tespit edilir, düzeltilir, hataların tekrarı engellenmeye ve daha sağlıklı işleyiş gerçekleştirmeye çalışır. Fonksiyonel bir yapıya ve sağlıklı bir işleyişe sahip olan bir teftiş sisteminin ölçütlerden sapma eğilimleri, daha sapsmalar meydana gelmeden ve örgütte büyük kayıplara yol açmadan belirlenmesi beklenir. Bu güçte olan bir teftiş sistemine sağlıklı bir sistem denilebilir (Koçak 1992, s.23).

İyi bir denetim örgüt etkinliğinin hem sonucu hem de başlangıç noktasıdır. Bu nedenle üretim olanaklarının optimum değerini saptayabilen, işletmenin iç piyasa değerini artıran, ihracat gücü yaratan bir denetim anlayışını benimsemesi, yaşamsal amaçları doğrultusunda gerekli ve zorunlu bir adımdır. Denetimle yerine getirilmesi gereken işlevler aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

1-Çağdaş örgüt anlayışındaki denetim işlevi ile tüm birimlerin aksayan yönlerini saptamak,

2-İşletme bünyesindeki aksaklıkları işletme politikaları doğrultusunda değiştirmek ve ilgili örgüt kademelerini bilgilendirmek,

3-Gerektiği takdirde yeniden örgütlemeye gitmek,

4-Örgütü, işletme etkinliği ve ulusal ekonominin gerekleri doğrultusunda bir yörüngeye oturtmak için gerekli birimleri harekete geçirmek,

5-Plan ve programları yeni baştan gözden geçirmek, aksayan uygulamaları plandan çıkarmak, yeni belirlenen yöntemleri plan dahiline sokmak.

Genç (2004, s.154), denetimin amaçlarını ise aşağıdaki gibi saymaktadır:

1-Performans standartları oluşturmak,

- 2-Performansı ölçmek,
- 3-Standartlar ile gerçek sonuçları kıyaslamak,
- 4-Gerekli yerlerde düzeltici faaliyetlerde bulunmak.

Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarının gerçekleştirilme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir. Bu amaçla örgütsel işleyiş bir bütün olarak, planlı ve programlı bir biçimde sürekli olarak izlenir, eksik yönler saptanır ve düzeltilir. Hataların yinelenmesi engellenmeye ve sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirilmeye çalışılır (Aydın, 1986, s.1). Aydın'a göre denetimin temel hedeflerinde birisi de sürece katılanlarda sürekli bir öz-denetim ve değerlendirme ruhunun yaratılması ve sürdürülmesidir (Aydın, 1986, s.12).

Denetimin amacı, öğrenme-öğretme sürecinin geliştirilmesidir. Denetim, yönetici, öğretici ve yardımcı personelin mesleki gelişimlerini sağlama yoluyla okulların başarısında ve ürünün niteliğinin artırılmasında anahtar görevi yapar (Seçkin 1991, s.201).

Licita and Wilson'a göre, denetimsel eylemlerinin düzeltme ve geliştirme şeklindeki genel amaçları yanında, değişik denetim eylemlerinin (ders ve kurum denetimi gibi) birbirinden farklı yönleri ile denetimin, sistemdeki tüm öğelere yönelik özel amaçları da vardır (Başar,1993, s.4). Modern denetimin amacı; öğretmen - öğrenci ilişkilerinde işbirliğini sağlamak, öğretim çalışmalarında öğretmen-öğrenci ilişkilerini geliştirmek, öğretmenin öğrencilerde öğrenme isteğini uyandırmasına yardımcı olmaktır (Su, 1974, s.73).

Dördüncü Milli Eğitim Şurasında, Türk Milli Eğitim sisteminde denetim alt sisteminin amacı ve yönü belirlenmiş ve denetimin klasik yönü olan eksik arama ve kontrolörlük görevi yerine, çağdaş yönü olan rehberlik ve geliştirme görevi ön plana çıkarılmıştır. Şuranın, ortaöğretim raporunda denetimin amacı şu şekilde saptanmıştır: Denetim sisteminde kusur arama amacını güden bir zihniyetten ayrılarak, daha çok yetiştirici bir niteliğe yönelmek, kırtasiye işlerinden çok, eğitim ve öğretimin ruhunu oluşturan ahengi ortaya çıkarmak, örgütlerin kuruluş ve işleyişlerindeki maharet, öğretmenlere teşebbüs yeteneklerini geliştirmek için verilen fırsatlar, kendi kendine yönetim sorunlarına verilen önem derecesi gibi bir okula

anlam ve kimlik veren tekmlil özellikler denetim ruhunu oluşturmaldır (Dördüncü Milli Eğitim Şurası Kararları, 1949).

Teftiş bağılı bulunduğı kuruluşun amacına en verimli bir şekilde, zamanında ve mevcut hukuk düzenine uygun olarak ulaşılip ulaşılmadığını, amaca yönelmede kullanılan metotların, yapılan işlem ve eylemlerin uygunluğunu, bunların verimi, etkinliğı ve hizmet kalitesini sağlayıp sağlamadığını araştırmak ve kontrol etmek ulaşılması öngörölmüş hedeflerden ve mevzuattan sapmalar varsa, bunları ve meydana geliş nedenlerini ortaya çıkarmak, bu sapmaların düzeltilmesi için uygulayıcıya ve kuruluşun başındaki yöneticiye ışık tutacak şekilde, mümkün hal çareleri arasından en iyi ve tutarlısını seçerek tavsiyelerde bulunmak, bunlarla ve eğitim haberleşme, merkezle taşra arasında köprü kurma, merkezin, hizmetin yürüyüşü ile ilgili her türlü planlama ve düzenleme çalışmalarına katılma gibi görevlerle, hizmetlerin teşkilatın amacına en uygun tarzda yürütölmesine yardımcı olmaktır (Amme İdaresi Bülteni,1966, sayı 8).

Teftiş, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının belirlenmesi sürecidir. Teftişin asıl amacı da örgütün amaçlarının gerçekleşme derecesini saptamak, daha iyi sonuç elde edebilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir. Teftişin diğler bir önemli amacı da sürece katılanlarda gelişme isteğı yaratmaktır (Aydın 1993, s.1).

Teftiş de amaç saptanırken, kurumun genel amaçları doğrultusunda, yapılacak teftiş türünün özel amaçlarının; kurumda girdi, işleme ve çıktı süreçlerini etkileyebilecek tüm değışkenler ile bunların kurumun genel amaçlarıyla ilişkilerinin, kurumu etkileyen ve ondan etkilenen çevre sistem ve alt sistemlerinin genel özellikleri ve beklentilerinin de gözetilmesi, sistem kuramları gereğidir. Böylece, hem kurma hem de çevreye çok yönlü bir bakış ve değıerlendirme ile teftişi etkileyecek daha çok sayıda değışken gözetilip, teftiş süreç ve işlemlerinde olabilecek yanılığlar en aza indirilebilir (Başar, 2000, s.10).

MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinin 5. maddesinde kurumların rehberlik ve teftişi aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek için yapılılar.

Genel Amaçlar:

1)-Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, kurum amaçlarının gerçekleştirilmesinde yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışmalarını yönlendirmek,

2)-Kurumların program ve düzenleyici kurallara uygun çalışıp çalışmadıklarını denetlemek, değerlendirmek, düzeltici ve geliştirici önlemler almak.

3)-Kurum personelinin görevi başında yetişmelerini sağlamak, çalışmalarını objektif olarak ölçmek ve değerlendirmek.

4)-Kurum personeli arasında birlik ve dayanışmaya, hizmetin yürütülmesinde, planlama, eş güdüm ve uygulamaya katkıda bulunmak.

5)-Eğitim öğretimle ilgili sorunları belirlemek ve çözümüne yardımcı olmak.

6)-İnsan gücü, tesis, araç-gereç ve zamanın ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak,

7)-Kurumun çevreyle bütünleşmesine, yönetici, öğretmen ve veliler arasında uyumlu ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmak.

8)-Güdülemeyi ve morali artırmak; iş doyumunu sağlamak, üretim ve verimliliği en üst düzeye çıkarmak.

Özel Amaçlar:

1)-Kurum ve yöneticiler yönünden

Yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını gerçekleştirmek üzere yöneticilerin;

a)-Kurum binası ve bölümlerinin, okul bahçesi, oyun alanları ve araçları ile diğer tesislerin temizlik, bakım ve onarımı, hizmete uygun eşya ve araçla donatılması ve kullanılmasını,

b)-Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma ve uygulamasını,

c)-Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun olarak düzenlenmesini,

d)-Ders araç gereçlerini sağlama, kullanma ve koruma, okul ve sınıf kitaplıklarını oluşturma, öğrencilerin etkin olarak yararlanmasını,

e)-İş takvimi, yıllık çalışma program ve okutmakta olduğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama, öğrencilerine programların öngördüğü bilgi, beceri ve duyuşsal davranışları kazandırmasını,

f)-Kurumun gereksinim duyduğu sayı ve nitelikte düzenleyici kuralları ve ders programları ile bunların kullanılmasını sağlama, kendini yetiştirme, yeni öğretim yaklaşımlarını öğrenme, eğitim teknolojisi alanındaki gelişmelerden yararlanmasını,

g)-Eğitim ve öğretim sorunlarını belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama; şube ve zümre öğretmenlerinin eğitim-öğretimle ilgili plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmelerinde birlikteliğin sağlanmasını,

h)-Personel arasında iş birliğini sağlama, sevgi ve saygıya dayalı bir çalışma ortamı oluşturma, müdür yardımcısı, öğretmen ve diğer personeli yetiştirme, çalışmalarını izleme ve objektif değerlendirmesini,

ı)-Törenler, belirli gün ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri, plânlama ve yürütmesini,

i)-Okul öncesi eğitimi özendirmek, okullaşma oranını artırma, dersliklerin mevzuatı ile öğretim programlarına uygun donatımını sağlama; defter ve dosyaların tutulması ve personel işlemlerini kuralına uygun yürütmesini,

j)-Rehberlik hizmetlerinin anlam ve önemini bilme, etkinliklerinin plânlı bir biçimde yapılmasını sağlama ve sonuçlarından yararlanma; öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, özel eğitimi gerektiren öğrenciler için gerekli önlemlerin alınmasını,

k)-Kurumlarda tutulması gerekli defter ve dosyaları düzenleme, kurallara ve mevzuata uygun işleme, arşivleri düzenli tutma; hesap, ayniyat ve döner sermaye iş ve işlemlerini düzenli yürütmesini,

l)-Öğrencilerin kayıt işleri ile devam ve devamsızlıklarını izleme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, öğrenci kişilik, sağlık ve beslenme hizmetlerini plânlama ve yürütmesini,

m)-Personelin göreve başlama ve ayrılmaları ile devam ve devamsızlık, nöbet, izin ve raporlar ile sağlık ve özlük haklarına ilişkin işlemleri mevzuatına uygun yürütme, gerekli kayıt ve belgeleri düzenli tutmasını,

n)-Millî Eğitim Vakfı, Koruma Derneği ve Okul Aile Birliği ile uyumlu ve etkili çalışması; okul kooperatifi ve kantinlerinin mevzuatına uygun işlemlerini sağlamasını,

o)-Okul ile çevre arasında olumlu ilişkiler kurma, kurumu çevreye açma ve eğitim öğretim için çevre olanaklarından yararlanmasını,

ö)-Verimliliği artırmak üzere araştırmalar yapma, Okul Gelişim Programı ve Projeler hazırlama, uygulama, vizyon ve misyonun geliştirilmesini, izleme/değerlendirme/sağlama,

2- Öğretmenler yönünden

Yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını geliştirmek üzere öğretmenlerin;

a)-Dershaneyi düzenleme, derse hazırlama ders araç ve gereçlerini bulundurma, kütüphane, kitaplık, laboratuvar, atölye bilgisayar dersliği ve salon gibi bölümleri kullanması ve öğrencilerine kullandırmasını,

b)-Yıllık Çalışma Programı, Yıllık, ünite, günlük ve ders plânlarını hazırlama, derse hazırlıklı gelme ve plânlı çalışmasını,

c)-Derslerin işlenişine uygun çeşitli yöntem ve teknikleri yerinde ve zamanında etkili kullanarak öğrencilere araştırma ve bilgiye ulaşma yollarını öğretmesini,

d)-Öğrencilere düzeylerine uygun olarak, Atatürk İlke ve İnkılâplarını, İstiklâl Marşını, Atatürk'ün gençliğe hitabesini, öğrenci andını öğretmesini,

e)-Öğrencilere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru biçimde kullanma ve kullandırmasını,

f)-Öğrencilere, programların öngördüğü bilgi, beceri değer yargıları ve olumlu alışkanlıklar kazandırmasını, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmesini,

g)-Öğrencilere rehberlik yapma bireysel farklılıkları dikkate alma, grup ve bireysel etkinliklere yöneltme, sorumluluk ve grup duygusu kazandırmasını,

h)-Öğrencileri, okulu ve eğitimi sevmeye, mesleğe saygı duymaya, öğrencilerine örnek olma, belirlenen kıyafet ve kıyafete uymasını,

ı)-Kendini yetiştirme mesleki eserleri ve mevzuatı izleme ve uygulamasını,

i)-Yönetici ve öğretmenlerle iş birliği yapma, verilen görevleri yapmaya istekli olma, tören, mesleki toplantı, eğitici kol ve sınıf rehber öğretmenliği gibi etkinliklerde örnek davranışlar göstermesini,

j)-Öğretmenler kurulu, şube ve zümre öğretmenler kurulu ile ilgili toplantılara katılma, görüşlerini açıklama, kararlar alma ve uygulamasını,

k)-Çevreyi tanıma, çevre olanaklarından yararlanma, veliler ile uyumlu ilişkiler kurabilme ve aile eğitimine katkıda bulunmasını,

l)-Sınıf ve dersi ile ilgili defter, kayıt ve dosyaları düzenleme ve işlemesini, izleme/değerlendirme/sağlama.

Bugün geniş anlamda denetim, eğitim öğretimin geliştirilmesi demektir. Tabidir ki eğitim ve öğretimin geliştirilmesi yalnız denetimle sağlanmaz, ancak teftiş eğitim ve öğretimin geliştirilmesinde etkili bir yol olabilir.

Eğitim ve öğretimde teftişin diğer bir amacı da öğretme ve öğrenmeyi geliştirmeleri için öğretmen ve öğrencilere yardım etmektir. Bu da okul

programlarını iyileştirmek, öğretmenleri, çağın gereklerine uygun olarak yetiştirmek veya bilgilerini meslek içi kurslarla yenilemek, okullarımıza araç-gereç, teknik donanım sağlamak suretiyle mümkün olacaktır.

2.4. Teftişin Fonksiyonu

Teftişin esas fonksiyonu, yapılan çalışmaları, incelemek, olması gereken şekli ile karşılaştırmak, amaca ulaşmasına sağlamak üzere hizmette bulunmaktır. Bu fonksiyonların yerine getirilmesinde müfettişin oynayacağı rol kurumun amacına, çalışma planına ve uygulamalarına göre değişiklik gösterir.

Eğitim sisteminde teftişin fonksiyonu ise öğretim ve öğrenimin daha iyi yapılabilmesi için ilgililere yardımda bulunmaktır (Taymaz,1982, s. 23).

Teftişin fonksiyonlarının geçerli, güvenilir ve objektif olması gerekir. Teftişin geçerliliği, kullandığı araçların, teftişin amaçlarının gerçekleştirilmesine hizmet edebilir olması ile bağlantılıdır. Güvenirlik, aynı davranışın ölçme ve değerlendirilmesinde her zaman aynı sonuçların alınmasıdır. Güvenirlik ve geçerlilik, davranışlara dönük standartların oluşturulmasını ve objektif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını gerektirir (Bilgen 1998, s.143). Teftiş aynı zamanda, planlama ve uygulamaların hedefe ulaşıp ulaşılmadığının belirlenmesi, varsa eksik ve sapmaların düzeltilmesi amacının yanında kurumun ve çalışanların sürekli gelişimini sağlamaya yönelik stratejilerin belirlenmesini de hedefler. Yapılan faaliyetlerden istenilen verimin alınması, beklenen fayda ve gelişimin sağlanması, faaliyetlerin başarı ile sürdürülebilmesi, sürekli ve etkili bir teftişle sağlanabilir.

Genelde eğitimin denetimi amaçlara göre yapılmaktadır. Ancak eğitim ve öğretimin nasıl yapıldığı önemlidir. Çünkü; eğitimde, neyi, niçin, nasıl yapıyorum? Öğretimde ise, neyi öğretiyorum? Niçin öğretiyorum?, nasıl öğretiyorum? Soruları önemlidir.

Bu açıdan bakıldığında eğitimin denetimi mümkün görünmemektedir. Çünkü eğitim çok yönlü olup, genel olarak davranışların düzeltilmesi, iyileştirilmesi, iyi alışkanlıklar kazandırılmasıdır. Bunların gözlenmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi çok uzun süreler içinde mümkündür.

Öğretimin ve öğrenmenin denetimi ise mümkündür. Dünyada eğitimin geldiği yere bakıldığında özellikle üyesi olmaya çalıştığımız Avrupa ülkelerinin eğitiminde geri olduğumuz açıktır. Bu ülkelerin eğitim süreleri ve kullanılan eğitim teknolojileri ülkemiz eğitimine göre iyi düzeydedir. Ülkemizde hem fiziksel yapı bakımından yapılan yenilikler, hem de öğretim programlarında yapılan değişikliklerle bir atılım yapılmaya çalışılmakta ancak hızlı nüfus artışı ve nitelikli iş gücü yetersizliği nedeniyle istenen başarılar elde edilememektedir. Bu tablo içerisinde teftişin fonksiyonu, mevcut bu kaynak ve eksiklikleri tespit etmek ve çarelerini, çözüm yollarını üst makamlara teklif etmek olmalıdır.

2.5. Ülkemizde Teftişin Tarihçesi

Ülkemizde eğitim sisteminde teftiş hizmetlerinin ne zaman başladığı ve bu göreve atanana için hangi ünvanın kullanıldığı kesin olarak bilinmemektedir.

1838 yılında hazırlanan rüştiye mekteplerinin açılmasına esas teşkil eden mahalle mektepleri hakkında lahiyada, bu okullarda öğretimin aksaklıklarının giderilmesi amaçlanmıştır. Bu okullarda öğretmenlerin mesleki yeteneklerini sağlamak üzere görevlendirilecek memurlar tarafından teftiş edilmeleri öngörülmüştür (Taymaz, 2002, s.17).

1846 yılında Maarif-i Umumiye'nin gösterdiği gerekçeye dayanarak Esat Efendi başkanlığında Mekatib-i Umumiye Nezareti kuruldu. Bu nezaret icra organı durumunda olup, yetki sahası sıbyan ve rüştiye okulları ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle ona merkezi maarif teşkilatının kuruluşuna doğru atılmış önemli bir adım gözüyle bakılmaktadır (Kodaman, 1980, s.36-37).

İlk kez 1846 tarihli “Sıbyan Mekatibi Hocaları Efendilere İta Olunacak Talimat” adlı bir yönetmelikle “Mekatibi Muin” olarak ilkokullar müfettişliğinden söz edilmektedir. Bu dönemde teftiş hizmetlerinin “İl Eğitim Kurulları”nın üyeleri tarafından yürütüldüğü görülmektedir. (Aydın, 1986, s.137). Mekatib-i Umumiye Nezareti kurulduktan sonra Sıbyan okulları ile Rüşdiye okullarını denetlemek üzere Muinler tayin edilmiştir. Bunlara okulları teftiş etmek ve öğretmenlere rehberlik etmek gibi görevler verilmiştir. Bu dönemde Muin kelimesi müfettiş anlamında kullanılan bir kelime durumundadır.

1862 yılında Rüşdiye ve Sıbyan okullarını teftiş etmek üzere görevlendirilen memurlara ilk defa müfettiş denilmiş, merkez ve taşra okullarını teftiş etme görevi verilmiştir (Taymaz, 2002, s.18).

1862 yılına kadar teftiş amacıyla görevlendirilen elemanların mesleki yardımda bulunmaları amaçlanmıştır. Bu tarihten itibaren okullaşma oranının artması sonucunda teftiş esasları belirlenmiş ve ilk defa, teftiş ve müfettiş kavramları kullanılmaya başlanmıştır (Sağlamer, 1985, s.3-4).

1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi hazırlanmış ve buna göre Maarif-i Umumiye Nezaretine bağlı olarak Vilayet Maarif Meclislerinin kurulması öngörülmüştür. Maarif müdürü başkanlığındaki bu meclislerde Muhakkik ve Müfettişler görevlendirilmiştir. Nizamname hükümlerine göre muhakkikler yetki bakımından müfettişlerden önce geliyordu (Taymaz, 2002, s.18).

Meclis-i Maarif tarafından 1876 da yayınlanan bir talimat eğitim tarihimizde teftiş ile ilgili bilinen en eski belgelerden biri olarak kabul edilmektedir. O belgede bu ve benzeri bilgiler bulunmaktadır. “Çeşitli bölgelerdeki okulları teftiş için kimlerin görevli oldukları belirtildikten sonra, bu zatlar mektepleri haftada bir kez aşağıdaki konularda teftiş edeceklerdir. Öğretmenler, müstahdem ve öğrenciler düzenli olarak okula devam ediyorlar mı? Öğrenciler iyi eğitiliyor mu? Mekteplere yabancı kişilerin girmemesine dikkat ediliyor mu? Öğrenciler okul dışında edepsizlik yapmamalarına dikkat ediliyor mu? Her gün öğrencilere dersleri tahtaya yazdırarak isticvab edilmelerine riayet ediliyor mu? Resmen belirlenen ders ve kitaplardan başkalarının okutulmasının yasak olduğu halde, buna uyuluyor mu? Öğretmenler usulüne uygun olarak öğretim yapıyorlar ve içlerinde yeteneksiz olanlar var mı? (Akyüz, 1989, s.210).

Bugün hala devam eden merkez teşkilatının temelini 1879 yılında atıldığı görülmektedir. Bu tarihte nezaret mevcut yazı, muhasebe ve evrak servislerinden başka; 1-Makatib-i Aliye, 2-Makatib-i Rüşdiye, 3-Makatib-i Sıbyaniye, 4-Telif ve Tercüme, 5-Matbaalar dairesi olmak üzere bölümlere ayrılmış bulunuyordu. Bu dönemde teftiş yönetsel bir nitelik taşımaktadır. Uygulamada, öğretmenlerin yönetimce denetlenmeleri (kontrol edilmeleri) gereken personel olarak algılandığı görülmektedir (Aslan, 1990, s.178).

İkinci Meşrutiyetin ilan edilmesi ile birlikte teftiş konusu da gündeme gelen önemli konulardan biri olmuştur. Bu dönemde teftişin genel amacı azınlık okullarının eğitim ve öğretim faaliyetlerini Devlet adına denetlemek idi. Bu durum azınlık okullarının amaçlarına ters düşüyordu. Azınlık okullarının yöneticileri teftiş konusunda olumsuz davranışlar sergiliyordu. Çünkü azınlık okullarının amacı misyoner teşkilatları aracılığıyla Hıristiyan olmayan ülkelerde dinlerini yaymak amacıyla teşkilatlanmaktı (Vahapoğlu, 1990, s.17).

Aynı zamanda özel okulların yöneticileri de aynı davranışları gösteriyorlardı. İkinci Meşrutiyet ilan edildiği yıllarda Maarif-i Umumiye Nezaretinde teftiş görevlerinden sorumlu Memurin-i Teftişye Dairesi bulunmaktaydı. Bu dairenin müfettişlik kadrolarında ise; Mekatib-i Aliyye ve Makatib-i Hususiye Müfettişleri, Mekatib-i İdadiye Müfettişi, altı tane Zükur Mekatib-i Rüşdiye Müfettişi, üç tane İnas Mekatib-i Rüşdiye Müfettişi, iki tane Mekatib-i İptidaiye Müfettişi, İnas Mekatib-i İptidaiye Müfettişi, üç tane Kütüphaneler Müfettişi, Matbaalar ve Mekatib-iRumiye Müfettişi, Mekatib-i Gayri Müslime ve Ecnebiye Müfettişliği kadroları bulunmakta idi (MEB, 1997, s.2).

İkinci Meşrutiyetin ilanını takip eden yıllarda Devlet yönetiminde meşrutiyet anlayışına uygun değişikliklere gidilmiştir. Eğitim sistemini geliştirmek üzere öğretim programları değiştirilmiş, öğretmen yetiştirme sorununu ele alınmış ve bu amaçla kanun, tüzük ve yönetmelikler hazırlanmıştır (Taymaz, 1982, s.13).

İlköğretim müfettişlerinin görev ve yetkilerini belirleyen ilk yönetmelik 1910 yılında yürürlüğe konulan “Mekatib-i İbtidaiye Müfettişlerinin Vezaiine Muteallik Talimat”dır (Aydın, 1986, s.144).

1911 yılında yürürlüğe konulan Maarif-i Umimiye Nezareti Merkez Teşkilatı hakkındaki nizamname ile merkez hizmetleri, idare ve teftiş olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Taymaz, 2002, s.18).

Yönetmelikte soruşturma, teftiş ve aydınlatma konularına yer verildiği görülmektedir. Soruşturma konusuna ilişkin olarak köylerde yaptırılacak okulların öğrenci sayısına göre dersane sayısının, okulun yaptırılacağı yerin belirlenmesi, yapım için gerekli işlemin yapılması gibi konular üzerinde durulmaktadır. Teftiş konusunda da öncelikle okul binalarının, demirbaşların, öğretim araç ve gereçleri ile öğretimin teftişi yer almaktadır. Yönetmelikte ayrıca “Büyük Eğitim Kurulu” nun

onaylamadığı kitapların okutulmasının engellenmesi de müfettişin görevi olarak yer almaktadır (Aydın, 1986, s.137).

Müfettişliğin ciddi bir teftiş müessesesi haline getirilmesi, vilayetlerde, müstakil sancaklarda, il ve ilçelerde teşkilatlandırılması 1914 yılında yayınlanan “Tedrisat-ı İptidaiye Müfettişlerinin Vezائفine Dair Talimatname” ile olmuştur (Aytekin, 1991, s.40-41).

1914 yönetmeliğinde müfettişlerin öğretmenlerin eğitim ve öğrenim alanlarındaki eksikliklerinin tamamlanması, onlara rehberlik edilmesi, yol gösterirken, direktif verirken duyarlı olmaları gereğine de yer verilmektedir. Müfettişlik görevinin, öğretmenini onuru korunarak yerine getirilmesi istenmekte, öğretmenin eksiklikleri üzerinde durulurken teke tek ilişkiler tercih edilmektedir (Aydın, 1986, s.138).

Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldıktan sonra 1 Mayıs 1920 günü milli eğitim hizmetlerinin tümü Maarif Vekaletine verildi (Taymaz, 2002, s.19).

Cumhuriyet döneminde teftiş ve denetimle ilgili olarak yapılan ilk çalışma, 1923 yılında yürürlüğe konulan İlköğretim Müfettişlerinin Görevlerine ilişkin yönetmeliktir. Müfettişlerin seçilmesine ilişkin ilk belge ise, 1927 tarihli “İlk Tedrisat Müfettişleri Talimatnamesi” sayılabilir. Talimatnameye göre ilköğretim müfettişi olabilmek için, ilköğretmen okulu mezunu ve 24-45 yaşları arasında olmak, ilkokullarda beş yıl öğretmenlik yapmak gerekiyordu. İlköğretmen okulu müdür yardımcıları ile eğitim dersi öğretmenleri, isterlerse müfettiş olabiliyorlardı. Müfettiş seçme ve atama işlerini, Milli Eğitim Müdürleri veya maarif emirleri doğrudan yapabiliyorlardı. “İlk Tedrisat Müfettişliğine Talip Olanların Seçilmesi Tarzları Hakkında Talimatname”ye göre, 25 yaşını bitirmiş olan ilköğretmen okulu müdür ve öğretmenleri ile en az iki yıl öğretmenlik yapmış “orta muallim mektebi” mezunları sınavsız olarak müfettiş olabiliyorlardı (Başar, 1993, s.76).

1938 yılında yürürlüğe konan 3407 sayılı İlk Tedrisat Müfettişlerinin Muvazene-i Umumiye İçine Alınmasına Dair Kanunla ilköğretim müfettişleri genel bütçe içine alınmış ve müfettişler arasındaki öğrenim süresi bakımından görülen menşe farklılığını kaldırmak üzere ilköğretim müfettişliğine atanacak olanların Gazi Terbiye Enstitüsü veya yabancı ülkelerdeki benzer okullardan mezun olma şartı getirilmiştir.

1949 yılında bir kararla Bakanlık Müfettişleri bölgelere dağıtılmış ve kısa bir süre sonra uygulamadan vazgeçilmiştir. 1950 yılında Bakanlık müfettişleri Ankara, İstanbul, İzmir merkezlerinde toplanmıştır (Taymaz, 2002, s.20).

İlköğretim müfettişleri ile ilgili olarak çıkarılan bir başka yönetmelik ise 1962 Yönetmeliğidir. Yönetmelik; İlköğretim müdürlükleri, ilköğretim kurumları, halk eğitim kurumları ve bu kurumlarda görevli öğretmenlere, rehberlik edilmesi ve yetiştirilmesi, ilköğretimle ilgili inceleme ve araştırmaların yapılması, okul araçlarının seçimi ve okul binalarının yapımı konularını içermektedir. (Aydın,1986, s.139-140). 1963’de yayımlanan İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliğinde ise, ek olarak ulusal bayramların kutlamaları ve bu konuda müfettişlere düşen görevlere yer verilmektedir.

İlköğretim müfettişleri ile ilgili olarak çıkarılan bir başka yönetmelik de 1969 Yönetmeliğidir. 1969 yönetmeliğinde müfettişlerin görevleri özetle; teftiş ve denetleme, mesleki yardım ve iş başında yetiştirme, inceleme ve soruşturma görevlerinden oluşmaktadır.

27 Ekim 1990 yılında 20678 sayılı Resmi Gazetede yeni bir Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği yayımlanmıştır. Bu yönetmelikle illerin müfettiş ihtiyacının nasıl belirleneceği, müfettiş yardımcılığına müracaat edeceklerde aranacak şartlar, adayların seçimi ve sınav şekilleri, müfettiş yardımcılığına atama, yetiştirme, istihdam ve görev yerleri, yer değiştirme esasları, görevden alınma şekilleri belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre müfettiş yardımcılığına atanacaklarda en az 5 yıl öğretmenlik yapmak ve yöneticilik yapmak, bakanlık merkez veya taşra teşkilatında görevli olmak, son beş yılda yetersiz rapor almamış ve üç yıllık sicil raporları ortalaması en az iyi olmak gibi şartlar aranmaktadır.

20678 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “MEB. İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği ve bu yönetmeliğe paralel olarak çıkarılmış olan 2346 sayılı Tebliğler Dergisininin 28/10/1991 tarihli Rehberlik ve Teftiş Yönergesi 13/08/1999 tarihine dek uygulanmıştır.

03/04/1998 tarih ve 4359 sayılı Yasa ile İlköğretim Müfettişlerine yönelik olarak bazı yasalarda değişime gidilmiş, 3797 sayılı MEB Teşkilat Kanununda İlköğretim Müfettişlerine eğitim öğretim hizmetleri sınıfında kadro unvanı verilmiş ve haftada on beş saat yönetim karşılığı ders ücreti almaları sağlanmıştır.

2505 sayılı Tebliğler Dergisinde 13/08/1999 yılında yayımlanan MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği ile İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanı unvanı İlköğretim Müfettişleri Başkanı olarak değiştirilmiştir. Bu yönetmelik ilköğretim müfettişleri başkanlıklarının kuruluş ve görevleri; ilköğretim müfettiş yardımcılarının seçimini, yetiştirilmesini, ilköğretim müfettişliğine atanmasını; ilköğretim müfettişi ve ilköğretim müfettiş yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usulü, nitelikleri, yetiştirme şekli ve yer değiştirmeleri ile ilgili esas ve usullerle ilköğretim müfettişleri başkanlıkları bürosu personelinin yükümlülüklerini ve sorumluluklarını kapsar (2505 sayılı TD.).

16/12/1999 tarihli 2508 sayılı TD. Yayınlanarak yürürlüğe giren İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesine göre kurum teftişleri yapılmış, 01/02/2001 tarihli 2521 sayılı yönergesi ile önceki yönerge yürürlükten kaldırılıp, teftiş formları yenilenmiştir. Bu yönergenin amacı; MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin “görev alanları” başlıklı 42. maddesinde belirtilen kurumların rehberlik, teftiş, teftiş gruplarının görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

2001 yılından itibaren MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinde, ilköğretim müfettişlerinin görev alanları ile ilgili bir çok değişikliğe gidilmiş, ilköğretim müfettişlerinin görev alanlarında bulunan öğretmenevi ve akşam sanat okulları, dershaneler, özel öğrenci yurtları, Kur'an kursları gibi kurumların teftiş görev alanlarından çıkarılmıştır. Ancak Danıştay tarafından bu değişiklikler iptal edilerek bu kurumlar tekrar ilköğretim müfettişlerinin görev alanlarına dahil edilmiş, ilköğretim müfettişlerinin görev alanı halen 13/08/1999 tarih ve 23785 sayılı RG. yayımlanan MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin 42. maddesinde belirtilen kurumlardır.

Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun İle Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun tasarısı 04/06/2010 tarihide TBMM’de kabul edilerek ilköğretim müfettişlerinin ünvanı “eğitim müfettişi” olarak değiştirilmiş, eğitim öğretim hizmetleri sınıfından genel idare hizmetleri sınıfına alınarak ek göstergeleri 3000’den 3600 e çıkarılmıştır.

2.6. Teftişin Yasal Dayanağı

1982 yılında kabul edilen Türkiye Cumhuriyetinin Anayasasının “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42. maddesinde; *“Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz”*. denilerek ülke sınırları içerisinde her türlü resmi ve özel eğitim kurumlarının, eğitim öğretim faaliyetlerinin devletin gözetim ve denetim altında yapılacağı anayasal zorunluluk olarak getirilmiştir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun (1973) 17. maddesinde *“Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Millî Eğitimin amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tabidir”*. Yine aynı kanunun 56. maddesinde *“Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur.”* denilerek, Millî Eğitim faaliyetlerinin, belirlenmiş milli politikalara ve eğitim programlarına uygun yürütülüp yürütülmediği hususlarında sürekli bir denetim altında tutulması esası getirilmiştir.

3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un (1992) 2. maddesine göre de Millî Eğitim Bakanlığı’na, *“Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak”* görevi verilerek, eğitim öğretimin sürekli olarak denetlenmesi esası getirilmiştir. Bu yasal mevzuatlardan açıkça anlaşılacağı üzere eğitim ve öğretim hizmetlerinin, devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur. Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Bakanlığa bağlı görev yapan bakanlık müfettişleri ile valiliklere bağlı olarak görev yapan ilköğretim müfettişleri bulunmakta; bu iki kurum farklı mevzuata göre ayrı ayrı çalışmalarını yürütmektedir.

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin (1999) 42. maddesinde; *rehberlik, araştırma ve iş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruşturma hizmetlerine yönelik olarak ilköğretim müfettişi ve ilköğretim müfettiş yardımcılarının görev alanları olarak belirtilmiştir.*

Buna göre;

2.7. İlköğretim Müfettişlerinin Görev Alanları

- a)-İlköğretim okulları,
- b)-Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar,
- c)-Özel eğitime muhtaç çocuklar için açılmış okullar ve sınıflar,
- d)-Okul öncesi eğitim kurumları, uygulama sınıfları ile tamamlayıcı sınıflar ve kurslar,
- e)-Halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulları ile bunlara bağlı kurslar,
- f)-Çıracılık eğitim merkezleri,
- g)-Eğitim araçları ve donatım merkezleri ve akşam sanat okulu müdürlükleri,
- h)-Rehberlik ve araştırma merkezlerinde ve akşam sanat okulu müdürlükleri,
- i)-Öğretmen evi ve akşam sanat okulları, öğretmen evi, lokalleri ve sosyal tesisleri,
- j)-Milli eğitim yayın evleri,
- k)-Sağlık eğitim merkezleri,
- l)-Hizmetiçi Eğitim Enstitüleri ve Akşam Sanat Okulları ile Hizmetiçi Eğitim Merkezleri,
- m)-Spor ve izcilik merkezleri,
- n)-Gençlik ve izcilik eğitim tesisleri,
- o)-Öğrencileri yetiştirme ve sınavlara hazırlama kursları,
- p)-Özel öğretim kurumlarına bağlı, dersane ve okulları ile her türlü özel yaygın eğitim kursları,
- r)-Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kursları,
- s)-Dernek ve vakıflarca açılan ve Bakanlığın denetimi ve gözetimi altında bulunan gerçek ve tüzel (şirket) kişilere ait öğrenci yurtları,
- t)-Valilikçe denetimi uygun görülen diğer okul ve kurumlar İlköğretim Müfettişlerinin görev alanlarını oluşturur.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1999 yılında yayımlanan İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin 42. maddesinde belirtilen İlköğretim Müfettişlerinin görev alanlarında belirtilen kurumların bir kısmı çıkarılmış ancak daha sonra idari yargı tarafından bu kurumlar tekrar ilköğretim müfettişlerinin görev alanlarına dahil edilmiştir. Sağlık Eğitim Merkezlerinin Sağlık Bakanlığına devredilmesi, eğitim araçları ve donatım merkezlerinin kaldırılması nedeniyle ilköğretim müfettişlerinin görev alanlarından çıkarılmıştır.

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesiyle de (2001) MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin "görev alanları" başlıklı 42 inci maddesinde belirtilen kurumların rehberlik, teftiş, teftiş gruplarının görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Bu çerçevede kurumların rehberlik ve teftiş çalışmaları sürecinde, okul yöneticilerinin yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını gerçekleştirmek üzere verimliliğini artırmak, araştırmalar yapmak, okul gelişim programını ve projelerini hazırlamak, uygulamak, kurumun vizyon ve misyonun geliştirilmesini, izlenmesini ve değerlendirilmesini sağlama çalışmaları denetlenmektedir.

Ayrıca bu süreçte öğretmenlerin eğitim öğretimindeki başarı derecesi hakkında bilgi edinmek, olumlu davranışlarını belirlemek, görevini en iyi biçimde yapmaya özendirmek, eğitim ve öğretimde birliği sağlamak üzere rehberlik ve yardımda bulunmak, kurumda uyguladıkları öğretim yöntem ve tekniklerini geliştirmek, öğretim araç ve gereçlerinin sağlanmasında ve kullanmasında yardımcı olmak, öğrenci başarısının bilimsel yöntemler ile ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yardım etmek, karşılaştığı sorunların çözümünde yol göstermek, özel eğitim gerektiren öğrenciler için aldığı önlemleri geliştirmek ve yönlendirmek, sınıf içi ve çevredeki eğitimsel liderliğini belirlemek için yapılır.

Denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir. Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarının gerçekleştirilme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir. Bu amaçla, örgütsel işleyiş bir bütün olarak, planlı ve programlı bir biçimde sürekli olarak izlenir, eksik yönler saptanır, düzeltilir; hataların yinelenmesi engellenmeye ve daha sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirilmeye çalışılır. İşlevsel bir yapıya ve sağlıklı bir işleyişe sahip olan bir denetim sisteminin, ölçütlerinden sapma eğilimlerini, daha sapsular meydana gelmeden ve örgütte büyük kayıplara yol açmadan saptanması ve düzeltmeler yapması beklenir. Bu güçte olan bir denetim sistemine sağlıklı bir sistem denebilir. Denetim sistemi, her karmaşık örgütte vardır. Bu bir örgütsel ve yönetimsel zorunluluktur (Aydın, 1993, s.1).

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinde (2001) yapılacak rehberlik ve teftişin bütün unsurları belirtilmiştir.

Yönergeye göre;

2.8. Rehberlik ve Teftişin İlkeleri

Madde 6- Kurumların, rehberlik ve teftişinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur;

- a)-Rehberlik ve teftiş; kontrol, düzeltme ve geliştirme amaçlı yapılır.
- b)-Rehberlik ve teftiş demokratik bir süreçtir.
- c)-Yetkiden çok etkiyi, özendirmeyi, ödülü, işbirliğini ve katılmayı içerir.
- d)-Eğitim, öğretim ve yönetim etkinliklerinin bütünü ile ilgilidir.
- e)-Sorunları paylaşma, belirleme ve çözümlemede birlikte karar verme, plânlama, uygulama, değerlendirmeyi ve gerekirse bir gelişim plâni yapmayı gerektirir.
- f)-Sorumlulukların paylaşılmasına ve insanî ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunur.
- g)-Yönetici, öğretmen ve diğer personelin meslekteki yeterliliğini geliştirmesine yardım eder.
- h)-Bütünlük ve devamlılığı gerektirir.
- ı)-Bireysel farklılıkları ve çevre koşullarını dikkate alır.
- i)-Millî eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesine hizmet eder.
- j)-Eğitim öğretim yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesini sağlayacak inceleme ve araştırmalara önem verir.
- k)-Öğretme ve öğrenme sürecinin geliştirilmesini esas alır.
- l)-Bilimsel ve objektif esaslara dayanır.
- m)-Teftiş etkinliklerini değerlendirir ve teftiş sistemlerinin gelişmesini sağlar.
- n)-Açıklık ve güvenilirliği gerektirir, müfettiş öğretmenin gereksinim duyduğu konuları birlikte belirler, teftiş sonrası görüşlerini öğretmenle paylaşır.
- o)-Ekonomiklik ve verimliliği gerektirir.
- ö)-Sistemi amaçlarına uygun olarak yaşatmayı, madde ve insan kaynaklarının en verimli bir biçimde kullanılmasını esas alır.

2.9. Teftiş Çeşitleri

Madde 13- Kurumlarda;

- a)-Kurum teftişi
 - 1)-Yönetici teftişi
 - 2)-Öğretmen teftişi

- 3)-Diğer personel teftişi
- b)-Seminer ve kurs teftişi yapılır.

2.10. Kurum Teftişi

Madde 14-Kurum teftişi, kurumların sistemindeki yeniliklerin ilgili kurumlara iletilmesi, kurumun çalışmalarını güçleştiren veya zayıflatan nedenlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin yerinde ve zamanında alınması, kurumun amaçlarını gerçekleştirmede insan ve madde kaynakları ile bunlardan yararlanılma durumunun gözlenerek yerinde ve etkili bir biçimde kullanılmasının sağlanması, eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin geliştirilmesi, öğretme-öğrenme ve yönetim sürecinin etkili duruma getirilmesi için objektif verilere, yasa, tüzük, yönetmelik, genelge emir ve kararlara dayalı olarak gözlenmesi, kontrol edilmesi ve ölçütlere göre değerlendirilerek geliştirilmesidir.

Kurumun özelliğine göre kurum teftiş raporu yazılır.

2.11. Kurumlarda Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları

Madde 15-Kurumların teftişinde aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurulur.

- a)-Kurumun teftişi bir teftiş grubu ya da bir alt grup tarafından yapılır.
- b)-Yıllık ve aylık çalışma programlarına ve yapılan araştırmalara dayalı olarak yürütülür.
- c)-Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin tümünü kapsar.
- d)-Eğitim-öğretim ve yönetimle ilgili sorunların çözümünde meslekî yardım, iş başında yetiştirme hizmetleri verilir.
- e)-Çalışma programlarına uygun olarak kurumlara gidildiğinde; grup başkanı veya grup sorumlusunun başkanlığında rehberlik ve teftiş çalışmaları öncesi grup üyeleri ile toplantı yapılır. Bu toplantıda tutum, davranış, değerlendirme ve olası gelişmeler hakkında durum belirlenir.
- f)-Grubun rehberlik ve teftiş çalışmalarını rahat yürütebilmeleri için kurumun uygun bir odası kurum yöneticisi tarafından bu çalışmalar için ayrılır ve düzenlenir.
- g)-Grup başkanı veya sorumlusu, grup üyelerinin yetişme alanları veya katıldıkları hizmetiçi etkinlikleri de dikkate alarak, kurum çalışmalarının rehberlik ve teftişinde dengeli bir görev dağılımı yapar.
- h)-Kurumların teftiş defteri ve geçmiş yıllara ilişkin kurum teftiş raporu incelenerek önceki rehberlik ve teftiş çalışmalarında görülen başarı durumlarının devam edip-etmediği ve belirlenen eksikliklerin tamamlanması için ne gibi çalışmaların yapıldığı kontrol edilir.
- ı)-Kurum teftişi ile birlikte yöneticiler, öğretmenler ve diğer personelin teftişinin yapılması esastır.

Ancak zorunlu hallerde yönetici ve öğretmenlerin teftişi, kurum teftişi dışında da yapılabilir.

i)-Yönetici teftişi, en az iki müfettiş veya bir müfettiş ile yetkili kılınan bir müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

j)-Kurum rehberlik ve teftişi sonunda kuruma ilişkin iki adet teftiş veya rehberlik tebliği hazırlanarak biri teftiş defterine yapıştırılır, diğeri ise başkanlığa sunulur.

k)-Kurum teftişi sonunda; eğitim ve öğretim aksatılmadan teftişle ilgili değerlendirme toplantısı yapılır.

l)-Öğretmen sayısı üç ve üçten az olan kurumların teftişi en az iki müfettiş tarafından veya bir müfettiş ve yetkili kılınan müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

m)-Aday öğretmenlerinin teftişi en az bir müfettiş veya yetkili kılınan iki müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

n)-Teftiş sırasında üstün başarı veya yetersizliği görülen yönetici ve öğretmenlerin teftişi, en az iki müfettiş tarafından veya bir müfettiş ve yetkili kılınan bir müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

o)-Grup Başkanınca; aylık çalışma programında plânlanan rehberlik yapılacak kurumların rehberlik tarihleri en az bir hafta önceden ilgili kurumlara bildirilir.

ö)-Kurumların, yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin her yıl rehberlik veya teftiş amacıyla en az bir defa görülmesi esastır. Hiçbir kurum, yönetici, öğretmen ve diğer personel iki takvim yılı üst üste teftişsiz bırakılamaz. Ancak açık ilköğretim okulunda görevli olanlar ile Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı örgütü ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilenlere bu fıkra hükmü uygulanmaz.

p)-Rehberlik çalışmalarının; aday öğretmenler ile bir önceki yılda yapılan teftişe göre, yetersiz veya orta düzeyde değerlendirilen öğretmenlerden başlanarak yapılması esastır.

r)-Rehberlik çalışmalarına başlamadan önce kurum yöneticisinden kurum ve çalışanlarının hangi konularda rehberliğe gereksinim duyduğu konusunda bilgi alınır ve çalışmalarda göz önünde bulundurulur.

2.12. Kurumların Rehberlik ve Teftişinde Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 16- Kurumların; rehberlik ve teftişi yapılırken;

- a)-Genel ve özel amaçları,
- b)-Yönetim süreçleri ve yöneticilerin etkinlikleri,
- c)-Kurumların yapılarındaki sosyal, yönetsel, kültürel, ekonomik, teknolojik ve eğitim politikalarının geliştirilmeleri,
- d)-Gelişmeyi engelleyen unsurları,

- e)-Sorunlara yaklaşımda yararlı yöntemleri,
- f)-Özel yönetmelik ve yönergelerindeki hükümleri,
- g)-Eğitim-öğretim ve yönetimdeki değişme ve gelişme sonucu uygulanacak yöntem ve teknikleri,
- h)-Personelin mesleki performansını geliştirmeleri,
- ı)-Öğrencilerin sayı ve nitelik düzeyleri,
- i)-Fizikî durumları,
- j)-İnsan ve madde kaynaklarının etkili ve verimli kullanmaları,
- k) Kurum çalışanlarının kararlara katılma görev yetki ve sorumlulukları,
- l)-Çevre ve toplum gereksinimlerini karşılamaları göz önünde bulundurulur.

2.13. Kurum Teftişinde İncelenecek Durumlar

Madde 17- Kurumların, kurum teftişi yapılırken kurumun aşağıdaki durumları incelenerek;

2.13.1. Fizikî durum

- 1)-Yönetim odaları, derslikler, lâboratuvarlar, atölye, (işlik) okul kooperatifi, kantin, kitaplık, konferans salonu, beden eğitimi salonu veya çok amaçlı salon, eğitici kol çalışma odaları, oyun sahaları ve spor tesisleri, okul bahçesi ve ayrılan oyun alanı, lavabo-tuvalet, aydınlatma, ısıtma ve su tesisleri ile yatılı ve pansiyonlu okullarda bunlarla birlikte yatakhane, revir, yemekhane, mutfak, bulaşık yıkama yeri, banyo-duş ve lavabolar, çamaşırhane, depo, ambarlar, etüt salonları ve garaj gibi yerlerin gereksinimi karşılar nitelik ve nicelikte olması,
- 2)-Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerinin alınması,
- 3)-Kurumun fizikî yapısında yapılacak değişiklikler için gerekli iznin alınması,
- 4)-Genel temizliğe, mevcut eşya, ders araç ve gereçlerinin bakımına ve düzenine gereken ilginin gösterilmesi,
- 5)-Okul, sınıf ve bölümlerinin adlarının levhalara yazılıp uygun yerlere asılması,
- 6)-Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesi,
- 7)-Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi,
- 8)-Varsa motorlu araçların bakım, kullanma ve onarım durumları, gibi fizikî koşulların eğitim ve öğretimi geliştirecek düzeyde olması değerlendirilir.

2.13.2. Eğitim ve öğretim durumu

- 1)-Sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler,
- 2)-Törenler, anma ve kutlama etkinlikleri,
- 3)-Rehberlik ve eğitici kol çalışmaları,
- 4)-Yıllık, ünite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması,
- 5)-Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve çevre koşulların dikkate alınması,
- 6)-Ders araç ve gereçlerinin sağlanması, bakımı ve korunması yatılı ve pansiyonlu okullarda etüt saatlerinin program ve mevzuat doğrultusunda plânlanması,
- 7)-Okul ve sınıf kitaplıklarının oluşturulması,
- 8)-Özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde alınması gereken önlemleri ve özel eğitim uygulamalarına yer verilmesi,
- 9)-Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları,
- 10)-Okul çevre ilişkileri, okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplantısının yapılması değerlendirilir.

2.13.3. Büro işleri

- 1)-Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması,
- 2)-Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, resmî yazışma kurallarının uygulanması,
- 3)-Duyurular dosyası tutulması değerlendirilir.

2.13.4. Öğrenci işleri

- 1)-Öğrenci kayıtları, künye defterleri, okullar arası öğrenci yer değiştirmeleri ve yabancı öğrencilerin kayıtlarının mevzuatına uygunluğu,
- 2)-Öğrenci devam devamsızlık işleri, öğrenci gelişim dosyalarının işlenmesi,
- 3)-Sınıf geçme defteri, yılsonu ve ağırlıklı yılsonu notları ile yılsonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yılsonu başarı ortalamalarının işlenmesi,
- 4)-Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin gereğince yürütülmesi,
- 5)-Dönem ve sınav çizelgelerinin temiz ve doğru bir biçimde düzenlenmesi,
- 6)-Sınıfını geçen ve sınıf tekrarına karar verilen öğrencilerle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- 7)-Zümre ve şube öğretmenler kurulu tutanaklarının kuralına uygunluğu, sınıf geçme durumlarının öğrencilere duyurulması,

8)-Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi,

9)-Rehberlik hizmetlerinin yürütülme durumu ve rehberlik hizmetleri verilen öğrenci sayısı değerlendirilir.

2.13.5. Personel işleri

1)-Öğretmen, memur ve diğer personel için kuralına uygun devam- devamsızlık ve sicil defterlerinin, kişisel dosyalarının tutulması,

2)-Öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin işe başlayış ve ayrılışlarının ilgili makamlara bildirilmesi,

3)-Ders dağıtım çizelgelerinin Kasım ayı başında, öğretim yılı içerisinde yönetici ve öğretmenlerin ders saatlerinde yapılan değişikliklerin il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne zamanında bildirilmesi,

4)-Aday memurların yetiştirilmelerinin ilgili mevzuata uygunluğu,

5)-Yöneticiler, öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü ve görevlerin değişmesi durumunda devir teslim işlerinin yapılması,

6)-Mutfak, yemekhane, çamaşırhane, kantin ve benzeri yerlerde çalışan personelin kurum özelliğine göre belirlenen aralıklarla kontrollerinin yaptırılması,

7)-Yönetici tarafından personelin çalışmalarını izleme defterinin tutulması,

8)-Öğretmen, yönetici, memur ve hizmetlilerinin özlük ve atama işlerinin zamanında kuralına uygun olarak yürütülmesi,

9)-Görevlilerin haftalık ders saatlerine ve branşlarına uygun biçimde çalıştırılması,

10)-Yabancı uyruklu öğretmen (varsa) görevlendirilmeleriyle ilgili çalışma izinlerinin olup olmadığının izlenmesi,

11)-Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması,

12)-Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ders saatlerinin Bakanlar Kurulu Kararına uygunluğu,

13)-Personel nöbet çizelgesinin ve nöbet defterinin hazırlanması,

14)-Kuruma gelen Tebliğler Dergileri, genelge ve yazıların zamanında duyurulması değerlendirilir.

2.13.6. Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri

1)-Kurumlarda; bütçe önerilerinin yapılmış olması, ödenek defterlerinin tutulması,

2)-İhale yolu ile yapılan satın almaların mevzuata uygunluğu,

3)-Teslim alma, sayım komisyonlarının çalışmalarının kuralınca yürütülmesi,

- 4)-Millî Eğitim Vakfı katkı payları ile ilgili işlemlerin kurallara uygun yürütülmesi,
- 5)-Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması,
- 6)-Aylık ve ücret bordroları ile özel gider indirimi mevzuatı doğrultusunda düzenlenmesi,
- 7)-Ana sınıfı ücretlerinin kuralına uygun toplanması ve harcanması,
- 8)-Yatılı ve pansiyonlu okullarda ödenek defteri, ambar kontrol defteri , temrinlik malzeme sarf ve takım dağıtım defterleri pansiyon taksit defteri, yatılı öğrenci yoklama defteri, parasız yatılı öğrenci eşya, kitap ve parasız yatılı öğrencilere verilen aylık harçlık defterlerinin usulüne uygun düzenli bir biçimde tutulması,
- 9)-Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi,
- 10)-Revir, hasta kayıt ve ilaç defterlerinin zamanında işlenmesi,
- 11)-Özel eğitim okul ve kurumları, özel yönetmeliğinde belirtilen belge, defter ve dosyaların kuralına uygun olarak tutulması,
- 12)-Öğrenci taşıma ve beslenme hizmetlerinin mevzuatına uygun yapılması değerlendirilir.

2.13.7. Demirbaş (Taşınır mal işleri)

- 1)-A, B, C, demirbaş eşya defterlerinin tutulması,
 - 2)-Demirbaş eşya üzerine demirbaş numaralarının yazılması ve bulunduğu bölüme listenin asılması,
 - 3)-Demirbaş eşyanın kayıttan düşmesi ve Millî Emlâk Dairesi'ne gönderilmesi,
 - 4)-Kullanılmaya ve yoğaltılmaya özgü araç ve gereçlerin, ilgili defterlere kaydedilmesi ve depo giriş çıkış işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yapılması,
 - 5)-Demirbaş eşya sayım ve dökümünün zamanında yapılarak, görevliler arasında devir teslim işleminin yapılması,
 - 6)-Döner sermaye işlerinin mevzuatına göre yürütülmesi değerlendirilir.
- Bu değerlendirmelerin sonucunda kurum teftiş raporu düzenlenir.

2.14. Kurum Teftiş Raporunun Yazılması

Madde 18- Teftiş süresince gözlenen ve belirlenen durumların rapor biçiminde yazılmasıdır.

- a)-Kurum teftiş raporu; bu yönergenin ekindeki öğretmen ve yönetici teftiş formlarındaki bilgiler ile kurum teftiş raporundaki başlıklar altında toplanan veriler esas alınarak değerlendirilir.

b)-Yöneticilerin ve öğretmenlerin başarı durumları puan ve derece olarak isimleri karşısına yazılarak belirtilir. Yapılan denetim sonucunda üstün başarılı olarak değerlendirilen yönetici ve öğretmenlerin ödüllendirilmesine ilişkin öneriler teftişini yapan müfettişlerce yapılır. Diğer personelin değerlendirilmesi olumlu-olumsuz ifadelerle açıklanır.

c)-Kurum gereksinimleri bölümünde teftiş sırasında belirlenen personel, araç-gereç, ödenek ve onarım gibi gereksinimleri belirtilir. Bunların giderilmesi ile ilgili önerilerde bulunulur.

d)-Kurum teftiş raporuna, teftişe katılan bütün müfettiş ve müfettiş yardımcılarının isimleri yazılır. Rapor yönetici teftişini yapan müfettiş ve müfettiş yardımcıları tarafından yazılır ve teftişe katılan tüm müfettişler ve müfettiş yardımcıları tarafından imzalanır.

e)-Kurum Teftiş raporundaki başlıklar esas alınarak (değerlendirme bölümü hariç) her kurum için teftiş bitiminde iki adet "Teftiş Tebliği" hazırlanır. Tebliğ müfettiş ve müfettiş yardımcıları tarafından imzalanarak teftiş defterine yapıştırılır, diğeri ise başkanlığa verilir.

f)-Kurum teftiş raporu ve formları en geç onbeş gün içinde yazılır ve başkanlığa sunulur.

g)-İki örnek olarak düzenlenen kurum teftiş raporu ile yönetici ve öğretmen teftiş formları başkanlığa sunulur. Başkanlık; kurum teftiş raporunun değerlendirme bölümü ile yönetici ve öğretmen teftiş formlarının bir örneğini teftiş edilen kuruma, kurum teftiş raporunun diğer bölümlerini gereği için millî eğitim müdürlüğünün ilgili birimlerine gönderir. Kurum teftiş raporunun bir örneği başkanlıkta saklanır. Öğretmen ve yönetici teftiş formlarının diğer örneklerini ise ilgililerin sicil dosyalarına konulmak üzere sicil hizmetleri bürosuna gönderir.

2.15. Yönetici Teftişi

Madde 19- Kurumlarda görevli yöneticilerin gözlenen çalışmalarının değerlendirilmesidir. Yöneticilerin teftişinde kurumların özelliğine göre "Yönetici Teftiş Formu" kullanılır. Yönetici teftiş formu olmayan kurum yöneticilerinin durumu, kurum teftiş raporu ile birlikte değerlendirilir.

2.16. Öğretmen Teftişi

Madde 20- Kurumlarda görevli öğretmenlerin başarı durumları, teftiş yapılarak belirlenir. Öğretmenlerin teftişinde kurumun özelliğine göre "Öğretmen Teftiş Formu" kullanılır. Öğretmen teftişi, Millî Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için düzenledikleri

etkinliklerin süresini ve niteliğini gözlemlemek üzere; dersane, salon, laboratuvar, atölye ve işliklerde;

- a)-Eğitim öğretimindeki başarı derecesi hakkında bilgi edinmek,
- b)-Olumlu davranışlarını belirlemek,
- c)-Görevini en iyi biçimde yapmaya özendirmek,
- d)-Eğitim ve öğretimde birliği sağlamak üzere rehberlik ve yardımda bulunmak,
- e)-Kurumda uyguladıkları öğretim yöntem ve tekniklerini geliştirmek,
- f)-Öğretim araç ve gereçlerinin sağlanmasında ve kullanılmasında yardımcı olmak,
- g)-Öğrenci başarısının bilimsel yöntemler ile ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yardım etmek,
- h)-Karşılaştığı sorunların çözümünde yol göstermek.
- ı)-Özel eğitim gerektiren öğrenciler için aldığı önlemleri geliştirmek ve yönlendirmek,
- i)-Sınıf içi ve çevredeki eğitimsel liderliğini belirlemek için yapılır.

2.17. Eğitim Öğretimde Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları

Madde 21- Rehberlik ve teftiş yapılırken aşağıdaki usul ve esaslar gözönünde bulundurulur.

a)-Öğrencilerin, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda yetiştirilmeleri değerlendirilir.

b)-Ana sınıfı öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve özel eğitim sınıfı öğretmenlerinin çalışmaları sınıfın genel durumuna bakılarak bütün derslerde öğrencilere kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışlara göre değerlendirilir.

c)-Branş öğretmenlerinin rehberlik ve teftişinde, okuttukları derslerde öğrencilerine kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışları değerlendirilir. Birden fazla ders okutan branş öğretmenlerinin ana branşları esas alınmak üzere okuttukları en az iki dersin rehberlik ve teftişleri yapılarak değerlendirilir.

d)-Rehber öğretmenlerinin rehberlik ve teftişleri "Rehber Öğretmen Teftiş Formu"ndaki davranışlar değerlendirilerek yapılır. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde görev yapan rehber öğretmenlerin çalışmaları ise kurum teftişi ile birlikte değerlendirilir.

e)-Rehberlik ve teftiş, grupça yapılan plânlamaya uygun olarak yürütülür.

f)-Rehberlik ve teftişten önce ve sonra öğretmenle görüşülür. Öğretmenin rehberlik ve teftişinde gerekli görülürse yöneticiden bilgi alınır.

g)-Müfettiş veya yetkili kılınmış müfettiş yardımcısı sınıfa öğretmenle birlikte girer ve birlikte çıkar.

h)-Müfettiş veya yetkili kılınmış müfettiş yardımcısı teftiş sırasında sınıfın bir üyesi gibi davranır.

ı)-Rehberlik ve teftişte çevre koşulları ve olanakları dikkate alınır.

i)-Teftiş sonunda yapılan değerlendirmeler kesin olarak belirlenir.

j)-Rehberlik ve teftiş sonunda zümre ve şube öğretmenleri ile ayrı ayrı görüşülür gerekirse birlikte toplantılar düzenlenir.

k)-Gözlenen davranışlarla ilgili olarak gerektiğinde öğretmen ve öğrencilere soru sorulabilir, açıklama yapılabilir, bilgi ve belge istenebilir.

l)-Öğretmenler ile aday öğretmenlerin teftişi en az iki ders saati içinde yapılır.

2.18. Diğer Personelin Teftişi

Kurumda çalışan yönetici ve öğretmenlerin dışında kalan diğer personelin çalışmaları, kurum teftişi ile yapılarak, olumlu veya olumsuz ifadelerle değerlendirilir.

2.19. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Türk Eğitim Sisteminde teftiş ve ilköğretim müfettişleri konusunda yapılan birçok araştırma araştırmacı tarafından taranmıştır. Ülkemizde teftiş ve ilköğretim müfettişlerinin değişik yönlerden inceleyen araştırmalar olmak birlikte ilköğretim müfettişlerinin ilköğretim okullarında yapılan teftişte karşılaşılan sorunlarla ilgili doğrudan yapılan bir araştırma bulunamamıştır. Aşağıda yapılan tez çalışmasının anlaşılmasına yardımcı olacağına inanılan teftiş ve ilköğretim müfettişleri ile yapılan araştırmalar hakkında tarih sırasına göre özet bilgiler verilmiştir.

Öz (1977) yılında denetçi rollerini analiz ettiği araştırmasında, denetimde var olan ile olması gerekenin bir karşılaştırmasını yapmıştır. Denetçi yeterlilikleri tespit edilerek sınanmıştır. Aynı araştırmada ilköğretim müfettişlerinin hepsi, öğretmenlerin % 80'i ilköğretim alanının gelişmesinde, ilköğretim müfettişlerinin etkili hizmetlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 80'den fazlası, ilköğretim müfettişlerinin kendilerini daha sık denetime gelmelerini istemişlerdir.

Richard P. Halgin (1985)'in araştırılması, müfettişlerin % 77'sinin gizliliğe dikkat etmediğini, yalnız % 3'nün gizlilik kurallarına uyduğu, geri kalan grubun ise gizliliğe ilişkin bir görüş belirtmediğini ortaya çıkarmıştır.

Bu araştırmaya göre; öğretmenlerin yarıdan çoğu, müfettişe başvurduğu zaman ya başka müfettişe havale edildiğini, ya da literatüre bakmasının önerildiğini belirtmişlerdir. Aynı araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin yüzde 13' müfettişlerin kendilerinde olmayan yetenekleri "varmış" gibi gösterdiklerine inanıyorlar. Bu araştırmada yararlı olmayan müfettiş davranışları da şu şekilde ortaya çıkmıştır.

- *Karşılıklı atışma,
- *Müfettişin ulaşılamayan kişi oluşu,
- *Kuramsal anlaşmazlılar,
- *Yanlış organizasyonlar,
- *Kişilik atışmaları,
- *Yönetim konularına çok fazla zaman ayırma,
- *Uzmanlık eksikliği,
- *Müfettişin işi ile ilgili çok fazla tartışma,

Başaran (1986) yapmış olduğu "İlköğretim Okullarında Grupla Teftiş Uygulamaları" adlı araştırmada, ilköğretim okullarında grupla teftiş uygulamalarının neler olduğu, grupla teftişe nasıl geçildiği, uygulamada karşılaşılan güçlüklerin neler olduğu araştırılmış, ayrıca teftişle ilgili alan yazın taraması yapılarak teftiş ilkeleri açısından grupla teftiş uygulamalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamına Ankara, samsun ve orum illerinde görev yapan ilkokul öğretmenleri, okul müdürleri ve bu illerde görev yapan ilköğretim müfettişleri alınmıştır. Araştırmada ilköğretim müfettişlerinin grupla teftiş uygulamalarında karşılaştıkları sorunlarla ilgili elde edilen bulgular şu şekilde ifade edilmiştir.

1-Müfettişler, aynı sürede hem rehberlik hem de teftiş yapmak durumunda kaldıklarından yeterince rehberlik yapamamaktadır.

2-Müfettişler, teftiş bölgelerinin geniş olmasının öğretmenleri tanımayı güçleştirdiği görüşündedir.

3-Müfettişler, teftiş grupları planlanırken ilgi, istek ve yeteneklerinin göz önünde bulundurulmadığını ifade etmektedir.

4-Kalabalık ğretmen gruplarıyla yapılan mesleki toplantılarda iletişim ve etkileşim tam olarak sağlanamamaktadır.

5-Grup üyelerinin toplanmaları ve kurumlara gidip gelmeleri zamanında ve grup kararlarına uygun olarak gerçekleştirilememektedir.

6-Grup halinde köylerde barınma ve konaklama, köylerde ve ilçe merkezlerinde çalışma yönleriyle müfettişler zorluklarla karşılaşmaktadır.

7-Grupça hazırlanan yıllık ve aylık çalışma programlarının aksamaması için gruptaki müfettişler, teftiş ve rehberliği aynı süre içerisinde bitirmek zorunda kalmaktadır.

8-Gerek teftiş bölgesinin genişlemesi, ve gruptaki öğretmen sayısının çoğalması, gerekse teftişin belirlenen süre içerisinde tamamlanması zorunluluğu nedeniyle müfettişler, teftiş ettikleri öğretmenleri yeterince tanıyamamaktadır.

9-Grupla teftişte sorumluluğun dağılması, inceleme-araştırma görevleriyle aday öğretmenlerin yetiştirilmesi görevlerinin yerine getirilmesini engellemektedir.

10-Grupla teftişlerde müfettişler barınma ve konaklama sorunlarının yanı sıra ulaşım sorunlarıyla karşılaşmaktadırlar.

11-Sürekli olmamakla birlikte hangi öğretmeni hangi müfettişin teftiş edeceğinin belirlenmesinde sorunlar ortaya çıkmaktadır.

12-Müfettişlerin farklı değerlendirme ölçütü kullanmaları, öğretmen ve yöneticilere göre teftiş sonuçları orta derecede etkilemektedir.

Karakaya (1988) tarafından yapılan “İlköğretimde Teftiş ve Güçlükler” adlı araştırmada;

1-Teftiş sırasında ilköğretim müfettişlerinin eğitim ve öğretim problemlerine ilgisiz kaldığı konusunda müfettişlerin % 76’sı “ilgisiz olmadıklarını”; öğretmenlerin % 53’ü ile yöneticilerin %60’ı da müfettişlerin “ilgisiz olduklarını” ifade etmişlerdir.

2-Teftiş sırasında ilköğretim müfettişlerinin ilköğretimin amaçlarının gerçekleşme seviyesini ne derece tespit ettikleri konusunda müfettişlerin % 68’i “çok”, öğretmenlerin % 51’i ile yöneticilerin % 72’si ise “az” yada “hiç” yerine getirmediğini belirtmişlerdir.

3-Teftiş sırasında ilköğretim müfettişlerinin öğretmen ve okul yöneticilerine yardım ve rehberlikte buldukları konusunda müfettişlerin % 59’u “çok” yada “oldukça” öğretmenlerin % 51’i ile yöneticilerin % 64’ü ise “hiç” derecede yerine getirdikleri tespit edilmiştir.

Kapusuzoğlu (1988) tarafından yapılan Son On yılda İlköğretim Müfettişlerinin Rolünde ve Teftiş Uygulamalarında Değişmeler adlı doktora çalışmasında, Karağözoğlu (1977) ve Öz'ün (1977) yaptığı araştırmaların bulgularıyla karşılaştırma yapmıştır. Müfettişlerin rollerine ve denetim uygulamalarına ilişkin görüşlerinin neler olduğunu şöyle belirtmiştir.

1-Öğretmenleri birçoğu müfettişlerin, çevreleri ile ilişkilerini geliştirmede öğretmenlere hiç yardımcı olmadıkları,

2-Öğretmenlerin birçoğu, müfettişlerin, eğitim öğretimle ilgili yayınları tanıtmada ve eğitimle ilgili yazı yazmaya teşvik etmedikleri,

3-Öğretmenlerden yarından fazlası, müfettişlerin, yeni ders araçlarının tanıtımı ve ders araçlarının nasıl kullanılacağını hiç göstermedikleri,

4-Öğretmenler, müfettişlerin öğrenci başarısını değerlendirmede çok az rehberlik ettikleri,

5-Öğretmenler, müfettişler öğretim başarısını değerlendirirken, müfettişler arasında uygulama birliğinin az olduğunu,

6-Müfettişlerin, değerlendirme ölçeklerini öğretmenlere açık seçik bildirmedikleri,

7-Müfettişlerin, öğretmenlerin başarısını değerlendirirken tarafsız davrandıklarını söylerken, müdürler orta düzeyde, öğretmenler az olara değerlendirdiği,

8-Müfettişler ve öğretmenler, örnek ders vererek bir dersin en iyi biçimde nasıl işleneceğinin hiç gösterilmediği görüşündedirler.

Andrews (1991), Sınıf Öğretmenlerinin ve Müfettişlerin Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri İle İlgili Niceliksel Bir Çalışma; “Louisiana Öğretmen Değerlendirme Programı” adlı araştırmasında; öğretmenleri ve müfettişlerin Louisiana öğretmen değerlendirme programı ile ilgili görüşlerindeki farklılıkları belirlemeyi amaçlamıştır.

Araştırma sonucunda; öğretmenlerin Louisiana öğretmen değerlendirme programına ilişkin görüşleri ile müfettişlerin bu program algılamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır.

Patricia Mc Carth (1993)'in araştırması, müfettiş rollerine ilişkin olup, araştırma sonucunda müfettiş rolleri olarak şunları ortaya çıkarmıştır.

*Mesleki yardım ve Rehberlik (% 20)

*Öğretmenlik (%20)

*Değerlendiricilik (% 17)

*Yöneticilik (%12)

*Psikolojik Danışmanlık (% 5)

Bu oranlar, müfettişlerin gösterdikleri rollerin yüzdelerini ifade etmektedir.

Williams (1993), “Kliniksel Denetim Uygulama Stratejileri ve Davranış Değişikliği İlkokul Öğretmenleri Örneği” adlı araştırmasında; Güney California’da K12 okul bölgesinde ilköğretim öğretmenleri, merkezi iare yöneticileri, hizmetiçi eğitim programı geliştiricileri ve öğretmen derneği başkanlarına yapılan “Kliniksel Denetim”’in adı geçen bu eğitimcilerin eğitimde, denetimde ve denetim sonunda meydana gelen davranış değişikliklerini belirlemeyi amaçlamıştır.

Araştırma sonucunda; müfettişlerde bulunan kontrol listelerinin (değerlendirme formlarının) öğretmenlerin öğretim stratejileri ile ilgili bilgilerinin genişletilmesinde ve artırılmasında yeterli olmadığı saptanmıştır. Değerlendirme işinin daha kapsamlı ve karmaşık bir süreç olduğu vurgulanmıştır. Bu nedenle öğretmenlerin daha geniş kapsamlı listelerle ve daha geniş boyutlarda değerlendirilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Terzi (1996) yapmış olduğu “İlköğretim Müfettişlerinin Teftiş Sorunları” adlı araştırmasında, ilköğretim müfettişlerinin çalıştıkları örgüt yapısı, yönetici ve öğretmen davranışları ile teftiş sürecinin değerlendirme boyutunda karşılaşılan sorunları tespit etmek, yönetici, öğretmen ve diğer ilgililere açıklayıcı bilgi vererek teftiş alt sisteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamına Ankara ilinde görev yapan ilköğretim müfettişleri alınmıştır. Araştırmaya katılan ilköğretim müfettişlerinin kişisel bilgilerine ait bulgular;

1-Araştırmaya katılan ilköğretim müfettişlerinin % 96,1'i erkek, % 3,9'u kadındır.

2-İlköğretim Müfettişlerinin % 44,1'i Gazi Eğitim Enstitüsü Bölümü, % 32,4' ü Müfettişlik Kursu, % 23,5'i Eğitim fakültesi, Eğitim Yönetimi Denetimi Bölümü mezunudur.

3-İlköğretim Müfettişlerinin% 40,2'si 1-10 yıl kıdeme, % 39,2'si 11-22 yıl kıdeme, % 20,6'sı da 21 ve daha üzeri kıdeme sahiptir şeklinde belirtilmiştir.

Araştırma sonunda ulaşılan bulgular üç bölüm halinde özetlenebilir.

A-Örgüt Yapısına İlişkin Olarak:

1-İlköğretim müfettişleri sahip oldukları yetkilerini ve yaptırım gücünü yetersiz bulmaktadırlar.

2-İlköğretim Müfettişleri mevzuatla kendilerine verilen görevler ile çalıştıkları örgütteki iş yükünün iyi ayarlanmamış olduğu göşündedirler.

3-İlköğretim müfettişlerinin karara katılmadıkları uygulama sonuçlarında haberdar edilmedikleri söylenebilir.

4-İlköğretim müfettişlerinin yenilikleri takip edebilmeleri için hiç imkan sağlanmamakta ve az derecede hizmet içi eğitimi almaktadırlar.

5-İlköğretim müfettişleri mevzuat değişiklikleri ve görevleri ile ilgili kararlardan zamanında haberdar olamamaktadırlar.

6-Müfettişler tarafsızlıklarını etkileyecek düzeyde yönlendirmelerle karşılaşmamaktadırlar.

7-İlköğretim müfettişlerine büro hizmetleri hiç sağlanmamakta, ödemeler hiç yeterli olmamakta, yolluk ve diğer harcamaları zamanında karşılanmamakta ve hiç ulaşım imkanı sağlanmamaktadır.

B- Yönetici ve Öğretmen Davranışlarına İlişkin Olarak:

1-Okul yöneticileri teftişler esnasında müfettişlerle orta derecede işbirliği yapmakta, öğretmen çalışmaları hakkında verdikleri bilgiler ve eğitim öğretimle ilgili sorunlarına yardım isteme düzeyleri orta derecededir.

2-Branş öğretmenleri müfettişlerden az derecede yardım istemektedirler.

3-Stajyer öğretmenler müfettişlerden çok derecede yardım istemektedirler.

4-Branş öğretmenleri ile müfettişler arasında henüz gerekli iletişimin kurulamamış olduğu söylenebilir.

C-Teftiş Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Olarak:

1-İlköğretim müfettişleri öğretmenlerin başarısına, mesleki gelişimine ve ilköğretimin amaçlarının gerçekleşme düzeyine orta derecede etkide bulunmaktadır.

2-İlköğretim müfettişleri, yönetici ve öğretmen teftiş formlarında yer alan değerlendirme kriterlerinin az derecede objektif olduğu görüşündedirler.

3-İlköğretim müfettişleri öğretmenler arasındaki bireysel farklılıkları ve yönetici değerlendirmesinde okulun mahalli imkanlarını orta derecede dikkate almaktadırlar.

4-İlköğretim müfettişleri arasında orta derecede bir uygulama birliği mevcuttur.

Okutan (1996).”İlkokullarda Kurum Teftişinin Değerlendirilmesi” çalışmasında;

İlköğretim Müfettişleri, kurum teftişinin, okul işletmesi, öğretim işleri ve eğitim işleri boyutlarını “orta” sıklıkla denetlerken, personel işleri ile öğrenci işlerini “çok sıklıkla” denetlediklerini düşünmektedirler.

Bu müfettişlerin “kurum teftişini” personel ve öğrenci işleri denetimi olarak algıladıkları anlamına gelir.

Okul müdürleri, ilköğretim müfettişlerinin kurum teftişinin tüm boyutlarını “çok” denetlediklerine inanmaktadırlar. Okul müdürleri, müfettişlerin kendilerini “çok” denetlediklerini düşünmektedirler.

Kurum teftişinde işlevsellik ve içerikle ilgili denetimin pek üzerinde durulmadığı anlaşılmıştır.

İlköğretim müfettişleri ile okul müdürlerinin kurum teftişine ilişkin değerlendirmeleri arasında her boyutta anlamlı fark vardır.

Özbek (1997) “Öğretmenlerin Ders Teftişi Etkinliklerinde Müfettişlerden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Müfettişlerce Gerçekleştirme Düzeyleri” başlıklı araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin ders denetimi etkinliklerinde denetmenlerden beklentilerinin ve bu beklentilerin denetmenlerce

önem verilme ve gerçekleştirilme düzeyleri saptamaya çalışmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlardan bazıları şu şekilde belirtilmiştir.

1-Öğretmenlerin ders denetimi etkinliklerinde, denetmelerden beklentileri ile bu beklentilerin gerçekleşme düzeyleri arasında büyük fark olduğu, beklenti düzeylerinin gerçekleşme düzeyinden çok yüksek olduğu görülmüştür.

2-Öğretmen ve denetmenlerin ders denetimi etkinliklerinde beklenti düzeylerine ilişkin görüşlerinin 33 etkinlikte birbiriyle uyduğu, yalnızca “öğrencinin yanına öğretmeni eleştirmeme” etkinliğine ilişkin görüşleri arasında fark görülmekte, öğretmenler denetmenlere göre “öğrencinin yanında öğretmeni eleştirmemeyi” daha önemsiz bulmaktadır.

3-Ders denetimi etkinliklerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin öğretmen ve denetmen görüşleri 30 etkinlikte farklılık göstermekte, beklentiler öğretmenlere göre düşük düzeyde, denetmenlere göre yüksek düzeyde gerçekleşmektedir.

4-Öğretmen ve denetmenler tarafından denetimin insan ilişkisini içeren, değerlendirme de tarafsız davranma, öğretmene güven duyma, öğretmene önerici davranışlar gösterme, denetim sırasında öğretmeni kaygılandırmama etkinlikleri daha önemli bulunmuştur. Ders denetiminin teknik yanı olarak bilinen “denetim zamanını önceden haber verme, denetimden önce okul müdüründen bilgi alma, eğitsel kol çalışmalarını inceleme, denetimden önce öğretmenle görüşme, denetimin amaçlarını öğretmene açıklama etkinlikleri en önemsiz etkinlikler olarak değerlendirilmiştir.

Yılmaz (1998) “İlköğretim Okullarında Ders Teftişinde Karşılaşılan Sorunlar” konulu araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır. İlköğretim müfettişlerinin ve branş öğretmenlerinin görece olarak en yoğun yaşadıkları sorunlar, ders teftişi öncesinde “teftiş etkinliklerinin müfettiş ve öğretmenle planlanmaması” ders teftişi sırasında “müfettişin öğrencilerin yanında öğretmeni eleştirmesi” ders teftişi sırasında “ders teftişi sonunda verilen raporların yeterince değerlendirilmediği, tekliflerin daireler tarafından dikkate alınmadığı”, teftişte karşılaşılan genel sorunlar ise “ her branşta yeteri kadar müfettişin olmaması” sorunlarıdır. Branş öğretmenlerinin ders teftişi öncesinde, sırasında ve sonunda ve genelde ilköğretim müfettişlerine göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmüştür.

Yalçın (2001) “İlköğretim Okullarında Kurum Teftişinde Karşılaşılan Sorunlar” konulu araştırmasında sonuçlar şunlardır. İlköğretim müfettişleri okulların fiziki yapısında engelli öğrenciler için alınan önlemlerin yetersiz olduğu ve sivil savunma tedbirlerinin yeterli düzeyde olmadığı görüşünü paylaşmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin çoğunluğu okul müdürleri ile informal ilişkilerinin az düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Okulda geçen denetim süresi yetersizdir. İlköğretim müfettişleri, denetim süresinin yetersizliğinin, denetimin niteliğini düşürdüğünü düşünmektedir. Gidilen okullarda süre yersizliğinden çoğu zaman beklenen nitelikte denetimin yapılamadığından yakınılmaktadır.

Olgun (2005), “İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri” konulu araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır.

1-İlköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; fiziksel denetim ve yönetim işlerine dayalı denetimin yeterli düzeyde yapıldığını, eğitim-öğretim sürecine ilişkin denetimin ise orta düzeyde yapılabildiğini düşünmektedirler.

2-Eğitim-öğretim sürecinin yönetim ve fiziki denetime oranla biraz daha az denetlenebilmesi, eğitim-öğretim sürecinin karmaşık yapı içermesine ve denetlenecek etkinliklerin somut bir şekilde anında gözlenememesine bağlanabilir.

3-İlköğretim okulu yöneticilerinin görev değişkeni kendilerine yapılan denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani yöneticilerin müdür ya da müdür yardımcısı olması; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

4-Öğrenim durumu değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının ön lisans ya da lisans düzeyinde eğitim almış olmaları; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

5-Branş değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının sınıf öğretmenliği ya da diğer branşlarda olması; onların ilköğretim okullarında

müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

6-Kıdem değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının az ya da çok mesleki deneyime sahip olmaları; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

Söbü (2005)'nin "İlköğretim Müfettişlerinin Sorunları" konulu IV hizmet bölgesindeki görevli ilköğretim müfettişlerini kapsayan araştırmasında elde ettiği sonuçlar şunlardır:

1-İlköğretim müfettişlerinin çok sayıda ve önemli sorunları vardır.

2-İlköğretim müfettişleri; görev, yapısal-yönetimsel ve tüm boyutlardaki sorunları, "Katılıyorum" düzeyindedir.

3- Kendini geliştirme-mesleki haklar boyutundaki sorunları "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde algılamışlardır.

4-Bu boyutlardaki sorunlara bakış; müfettişlik kıdemine, bransa ve doğdukları ilde görev yapıp yapmama durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ancak ilköğretim müfettişlerinin görev, yapısal-yönetimsel, kendini geliştirme ve mesleki haklar ile tüm boyutlardaki sorunları görev yapılan illere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

5-İlköğretim müfettişleri, atamalar nedeniyle sınıflarda yaşanan öğretmen değişikliklerini denetim ve değerlendirmeyi zorlaştırdığı, yönetici ve öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinin yetersiz olduğunu, bu durumun rehberlik ve işbaşında yetiştirme çalışmalarını olumsuz etkilediği görüşündedirler.

6-İlköğretim müfettişleri, okulların imkanlarını ve öğretmenler arasındaki farklılıkları dikkate alınmadan yapılan denetim ve rehberlik çalışmalarının, ortak anlayış birlikteliğini bozduğu görüşündedirler.

7-İlköğretim müfettişleri, yönetici ve öğretmenlerin rehberlik ve işbaşında yetiştirme çalışmalarını gereksiz bulmalarını ve işbirliği yapmaktan kaçınmalarını "Kısmen Katılıyorum" düzeyinde sorun olarak görmektedirler.

8-İlköğretim müfettişleri, teftiş sisteminin bakanlık ve ilköğretim müfettişliği olmak üzere aynı bakanlıkta ayrı birimler halinde örgütlenmesini sistem bütünlüğüne ve işleyişine ters düştüğü görüşündedirler.

9-İlköğretim müfettişleri aynı ilde uzun süre çalışmasını, denetleyenle denetlenen arasındaki ilişkilerin informal ilişkilere dönüşmesine sebep olduğu görüşündedirler.

10-İlköğretim müfettişleri, kurum teftişi sonunda hazırlayıp, Milli Eğitim Müdürlüğüne sundukları raporların gereğinin yeterince yapılmadığı görüşündedirler.

Dündar (2006) tarafından yapılan “İlköğretim Okullarında Yapılan Teftişin Okul Başarısı ve Gelişimi Üzerine Etkisi” adlı araştırmada;

Türk Eğitim Sisteminde ilköğretim müfettişlerinin önemli rolü olduğu ortaya çıkmıştır. Anket sonuçlarına göre, ilköğretim müfettişlerinin hepsi öğretmenlerin ve okul müdürlerinin ise % 80’i ilköğretim alanının gelişmesine ilköğretim müfettişlerinin etkili hizmetleri olduğunu belirtmişlerdir.

Okul müdürleri ve öğretmenlerin % 80’den fazlasının, ilköğretim müfettişlerinin kendilerini daha sık teftişe gelmelerini istenmiş olmaları dikkate değer bir sonuçtur. Bu durum, okul müdürleri ve öğretmenlerin müfettişlerin yardım ve rehberliğinden yararlandığını ifade etmektedir.

Bugünkü ortamda; öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ilköğretim müfettişlerini eğitim gelişiminde hizmetlerinin olduğunu belirtmeleri ve onların daha sık teftişe gelerek kendilerine mesleki yardımda bulunmalarını istemeleri, daha büyük önem taşımaktadır. Teftiş edilen öğretmenlerin, büyük bir çoğunluğunun teftiş eden müfettişten yararlandıklarını ifade etmeleri, Türk Eğitim Sistemi içerisindeki ilköğretim müfettişlerinin rolü yönünden memnuniyet verici bir sonuç olarak değerlendirilmiştir.

Türk Eğitim Sisteminde müfettişlere, kanun, yönetmelik ve emirlerle önemli görev ve sorumluluklar verildiği, ilköğretim müfettişlerinin etkili çalışmalarının bulunduğu, bu örgütün iyi organize edilip işletilebildiği takdirde, ilköğretim müfettişlerinin Türk eğitimine daha büyük yardım ve hizmetleri olacağı belirtilmiştir.

Çığ (2006)'ın “İlköğretim Müfettişlerinin Denetim Sonunda Getirmiş Oldukları Önerilerin Yöneticiler Tarafından Yerine Getirilme Düzeyi ve Engelleri” adlı çalışmasında;

1-Denetim raporlarında belirtilen önerilerin (eksiklikler) ne derece giderildiği ile ilgili olarak, ilköğretim okulu müdürleri ile ilköğretim müfettişleri anketteki tüm maddelerin toplamına ilişkin algıları “Çoğunlukla” düzeyindedir. Genel olarak, ilköğretim okulu müdürleri ve ilköğretim müfettişleri denetim raporlarında belirtilen eksikliklerin giderilememesindeki engelleri, okulların fiziki yetersizlikleri, ekonomik yetersizlikler, teknik ve yardımcı personel yetersizliği, bilgi eksikliği, veli, öğretmen ve idareci ilgisizliği, mevzuat değişiklikleri ve bürokrasi biçiminde tanımlamışlardır. Anketi yanıtlayanlar anketin tümünde “sınıf geçme defterlerinin düzenlenmesi ile ilgili belirtilen eksikliklerin ne derece giderildiği” maddesini en yüksek düzeyde algılamakta, “okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderildiği” maddesini en düşük düzeyde algılamışlardır.

Araştırmanın Tüm Boyutları Toplamının Kişisel ve Mesleki Özelliklere Göre Sonuçları

1-İlköğretim okulu müdürleri arasında, görev yaptıkları okullarının bulunduğu merkeze göre “denetim raporlarındaki eksiklikleri giderme” ile ilgili algılarında bir fark çıkmamıştır.

2-Okul müdürlerinin görev yaptıkları okul türüne göre; ilköğretim okul müdürleri ve PİO/YİBO müdürleri, birleştirmiş sınıflı ilköğretim okulu müdürlerine göre “denetim raporlarındaki belirtilen eksiklikleri” daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

3-Görev unvanlarına göre, müdür, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenlerin tamamı ilköğretim müfettişlerine göre denetim raporlarındaki eksiklikleri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca müdürler müdür yetkili öğretmenlere göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

4-İlköğretim okulu müdürlerinden kıdemi 16 yıl ve üstü olan okul müdürleri, kıdemi 0-5 yıl olan okul müdürlerine göre denetim raporlarındaki eksiklikleri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

5-Kıdem değişkenine göre ilköğretim müfettişleri arasında “okul müdürlerinin denetim raporlarında belirtilen eksiklikleri giderme” ile ilgili algılarında bir fark çıkmamıştır.

6-Ön lisans eğitime sahip okul müdürleri, lisans eğitime sahip okul müdürlerine göre, denetim raporlarındaki önerileri (eksiklikleri) daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

7-İlköğretim müfettişlerinin anketin tüm boyutlarına ilişkin algılarının lisans ya da yüksek lisans mezunu olup olmamaları arasında fark çıkmamıştır.

8-İlköğretim okul müdürlerinin anketin tüm boyutlarına ilişkin algıları arasında görev yaptıkları okulda teftiş geçirip geçirmediği ile ilgili fark çıkmamıştır.

Araştırmanın Alt Boyutlarına Göre Sonuçları

1-İlköğretim okul müdürleri ile ilköğretim müfettişleri araştırmadaki “Fiziki Durum” alt boyutu ile ilgili tüm maddelerinin toplamına ilişkin algıları “Çoğunlukla” düzeyindedir. Bu, araştırmanın algı düzeyi en düşük ikinci alt boyutu olarak saptanmıştır. “Okul, derslik ve diğer bölümlerin isimlerinin levhalara yazılarak uygun yerlere asılması ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi fiziki durum alt boyutunun algı düzeyi en yüksek maddesi, “Okul bahçesinin sportif etkinliklere uygun düzenlenmesi ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi ise fiziki durumun algı düzeyi en düşük maddesi olarak tespit edilmiştir. Anketi yanıtlayanlar, fiziki durum alt boyutu ile ilgili olarak belirtilen eksikliklerin giderilememesindeki engelleri genel olarak, okulların personel, ekonomik ve fiziki yetersizlikleri, bürokratik engeller, ilgisizlik, yetkisizlik ve isteksizlik olarak tanımlamışlardır.

2-İlköğretim okul müdürleri ile ilköğretim müfettişlerinin anketteki “Eğitim Öğretim Durumu” alt boyutu ile ilgili tüm maddelerinin toplamına ilişkin algıları “Çoğunlukla” düzeyindedir. Bu algı düzeyi, anketin alt boyutları açısından en düşük birinci alt boyut olarak saptanmıştır. “Okulun tören, anma ve kutlama etkinlikleri ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi eğitim-öğretim durumu alt boyutunun algı düzeyi en yüksek maddesi, “Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi de eğitim-öğretim

durumu boyutunun en düşük düzeyde algılanan maddesi olarak saptanmıştır. Anketi yanıtlayanlar eğitim öğretim durumu alt boyutu ile ilgili olarak belirtilen eksikliklerin giderilememesindeki engelleri genel olarak, okulun eğitim teknolojisinden yoksun olması, eğitim araç gerecinin yetersiz olması, okulların personel, ekonomik ve fiziki yetersizlikleri, personel ve öğrenci velilerinin ilgisizlik ve bazı konularda bilgisiz olmaları biçiminde tanımlamışlardır.

3-İlköğretim okul müdürleri ile ilköğretim müfettişlerinin anketteki “Büro ve Öğrenci İşleri” alt boyutu ile ilgili tüm maddelerinin toplamına ilişkin algıları “Tamamen” düzeyindedir. Bu algı düzeyi, anketin alt boyutları açısından en yüksek birinci alt boyut olarak saptanmıştır. “Sınıf geçme defterlerinin düzenlenmesi ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi büro ve öğrenci işleri boyutunda algı düzeyi en yüksek maddesi olarak tespit edilmiştir. Bu alt boyutta en düşük algı “Resmi evrakta yapılan kazıntı ve silinti ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesinde belirtilmiştir. Anketi yanıtlayanlar, büro ve öğrenci işleri alt boyutu ile ilgili engelleri genel olarak, okulların personel eksikliği, bilgisizlik ve veli ilgisizliği olarak belirtmişlerdir.

4-İlköğretim okul müdürleri ile ilköğretim müfettişlerinin anketteki “Personel İşleri” alt boyutu ile ilgili tüm maddelerinin toplamına ilişkin algıları “Tamamen” düzeyindedir. Bu algı düzeyi, anketin alt boyutları açısından en yüksek ikinci alt boyutu olarak saptanmıştır. “Okul personelinin kişisel dosyalarının oluşturulması ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi personel işleri boyutunda algı düzeyi en yüksek maddesi, “Aday memurların yetiştirilmesi ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizizi düşünüyorsunuz?” maddesi de anketin personel işleri boyutunda algı düzeyi en düşük maddesi olarak saptanmıştır. Anketi yanıtlayanlar, anketin personel işleri alt boyutu ile ilgili olarak belirtilen eksikliklerin giderilememesindeki engelleri genel olarak, okulların personel eksikliği, bilgi eksikliği, bürokratik ve ilgisizlik olarak tanımlamışlardır.

5-İlköğretim okul müdürleri ile ilköğretim müfettişlerinin anketteki “Hesap, Ayniyat, Demirbaş ve Döner Sermaye İşleri” alt boyutu ile ilgili tüm maddelerinin toplamına ilişkin algıları “Çoğunlukla” düzeyindedir. “Demirbaş eşyanın demirbaş

defterine kayıt iş ve işlemleri ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizi düşünüyorsunuz?” maddesi anketin hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri boyutunda algı düzeyi en yüksek maddesi, “Ana sınıfları hesap işleri ile ilgili belirtilen eksiklikleri ne derece giderdiğinizi düşünüyorsunuz?” maddesi de algı düzeyi en düşük maddesi olarak saptanmıştır. Anketi yanıtlayanlar, anketin hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutu ile ilgili belirtilen eksikliklerin giderilememesindeki engelleri genel olarak, önemsememe, bilgi eksikliği, anlayış eksikliği, bürokrasi, ihmal ve ilgisizlik olarak tanımlamışlardır.

Araştırma Alt Boyutları Toplamının Kişisel ve Mesleksel Özelliklere Göre Sonuçları

1-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürlerinin görev yaptıkları okullarının bulunduğu merkeze göre aralarında bir fark çıkmamıştır.

2-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürlerinin görev yaptıkları okullarının türüne göre yanıtlayanlar arasında, eğitim-öğretim durumu alt boyutu ile hesap ayniyat demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutlarında fark çıkmıştır. Eğitim-öğretim ile hesap ayniyat demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutunda ilköğretim okulu müdürleri BSİO müdürlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

3-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürleri ve ilköğretim müfettişlerinin görev unvanlarına göre aralarında, fiziki durum, eğitim-öğretim durumu, büro ve öğrenci işleri, personel işleri ile hesap ayniyat demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutlarında farklılıklar çıkmıştır.

•Fiziki durum alt boyutunda müdürler, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler ilköğretim müfettişlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Okul müdürleri, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler genel olarak denetim raporlarındaki önerileri “Çoğunlukla” yerine getirdiklerini belirtirken, ilköğretim müfettişleri, okul müdürlerinin belirtilen önerileri “Kısmen” düzeyinde yerine getirdiklerini düşünmektedirler.

•Eğitim-öğretim alt boyutunda müdür unvanlılar, müdür vekilleri, müdür yetkili öğretmenler ve ilköğretim müfettişlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde müdür vekilleri ve

müdür yetkili öğretmenler de ilköğretim müfettişlerine göre, denetim raporlarında belirtilen önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Eğitim-öğretim alt boyutu ile ilgili denetim raporlarındaki önerileri, müdür ve müdür vekilleri “Çoğunlukla”, müdür yetkili öğretmenler “Kısmen” düzeyinde yerine getirdiklerini belirtirken, ilköğretim müfettişleri, okul müdürlerinin belirtilen önerileri “Kısmen” düzeyinde yerine getirdiklerini düşünmektedirler.

- Büro ve öğrenci işleri alt boyutunda müdürler, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler, ilköğretim müfettişlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Okul müdürleri, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler genel olarak büro ve öğrenci işleri alt boyutu ile ilgili denetim raporlarındaki önerileri “Tamamen” düzeyinde yerine getirdiklerini belirtirken, ilköğretim müfettişleri, okul müdürlerinin belirtilen önerileri “Çoğunlukla” düzeyinde yerine getirdiklerini düşünmektedirler.

- Personel işleri alt boyutunda müdürler, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler, ilköğretim müfettişlerine göre, denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Okul müdürleri, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler genel olarak personel işleri alt boyutu ile ilgili denetim raporlarındaki önerileri “Tamamen” düzeyinde yerine getirdiklerini belirtirken, ilköğretim müfettişleri, okul müdürlerinin belirtilen önerileri “Çoğunlukla” düzeyinde yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

- Hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutunda müdürler müdür yetkili öğretmenlere, yine müdürler, müdür vekilleri ile müdür yetkili öğretmenler ilköğretim müfettişlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Genel olarak hesap ayniyat demirbaş ve döner sermaye alt boyutu ile ilgili olarak denetim raporlarındaki önerileri, müdürler “Tamamen”, müdür vekilleri ve müdür yetkili öğretmenler “Çoğunlukla” düzeyinde yerine getirdiklerini belirtirken, ilköğretim müfettişleri, okul müdürlerinin belirtilen önerileri “Çoğunlukla” düzeyinde yerine getirdiklerini düşünmektedirler.

4-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürlerinin kıdemlerine göre aralarında, fiziki durum, eğitim-öğretim durumu ile hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutlarında fark çıkmıştır.

- Anketin fiziki durum alt boyutunda 6–10 yıl ve 11–15 yıl kıdeme sahip olan okul müdürleri 0–5 yıl kıdeme sahip okul müdürlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

- Eğitim-öğretim alt boyutunda 16 yıl ve üstü kıdeme sahip okul müdürleri ile 11–15 yıl kıdeme sahip okul müdürleri, 0–5 yıl kıdeme sahip okul müdürlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

- Hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutunda 16 yıl ve üstü kıdeme sahip okul müdürleri, 0–5 yıl kıdeme sahip okul müdürlerine göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

5-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim müfettişlerinin kıdemlerine göre aralarında fark çıkmamıştır.

6-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürlerinin eğitim durumlarına göre aralarında, eğitim-öğretim durumu alt boyutunda fark çıkmıştır. Anketin eğitim-öğretim alt boyutunda ön lisans mezunu müdürler, lisans mezunu müdürlere göre denetim raporlarındaki önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

7-Araştırmanın her bir alt boyutu açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim müfettişlerinin eğitim durumlarına göre aralarında bir fark çıkmamıştır.

8-Her bir alt boyut açısından, anketi yanıtlayan ilköğretim okulu müdürlerinin arasında, anketin hesap, ayniyat, demirbaş ve döner sermaye işleri alt boyutunda, görev yaptıkları okulda teftiş geçirip geçirmediğine göre fark çıkmıştır. Görev yaptıkları okullarda teftiş geçiren okul müdürleri teftiş geçirmeyen okul müdürlerine göre denetim raporlarında belirtilen önerileri daha fazla yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma için belirlenen araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırma Yöntemi

Araştırma, genel tarama modelindedir. Veriler, nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, önceden var olan materyallerin kullanılmasıdır. Doküman incelemesinde araştırmacı, önceden var olan materyalleri kullanarak içerik ya da resmin en geniş açıdan analiz ve değerlendirmesini yapar. Doküman incelemesi, araştırmalarda araştırmacının ilk basamaklarında başlangıç noktası sağlamak; anahtar kavramların geliştirilmesi ve araştırma araçlarının oluşumuna katkı sağlamak; temel veri kaynaklarına bir alternatif olarak kendi haklılığına bir kaynak sağlamak ve çoklu veri kaynakları olması durumunda bu kaynaklar arasındaki benzerlik ve farklılıkların anlamını keşfetmek ve son olarak temel verinin toplanması ile birlikte içerik ya da resmin en geniş açıdan analizi ve değerlendirmesine yardım etmek amacıyla kullanılır (Scott & Morrison, 2005).

Araştırmanın evreni, 2008-2009 eğitim öğretim yılında Aksaray İl merkezi ile Ortaköy, Sarıyahşi, Ağaören, Gülağaç, Güzelyurt ve Eski İlçelerindeki resmi ilköğretim okulu kurum teftiş raporları oluşturmaktadır. Bu bağlamda 2008-2009 öğretim yılında teftişi yapılan 145 ilköğretim okulu ve bu okulların bulunduğu yerleşim yerleri belirlenmiştir.

Kurum teftiş raporu incelenen ilköğretim okullarının yerleşim yerlerini gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Kurum Teftiş Raporları İncelenen İlköğretim Kurumlarının Bulunduğu Yerleşim Yerleri.

Tablo 1

Kurumlar	f	%
İl Merkezi	18	12,41
İlçe Merkezi	8	5,51
Kasaba	33	22,75
Köy	86	59,31
Toplam	145	100

Tablonun incelenmesinde kurum teftiş raporu incelenen okulların 18 tanesinin (% 12,41) il merkezinde, 8 tanesinin (% 5,51) İlçe merkezinde, 33 tanesinin (% 22,75) kasabada ve 86 tanesinin (% 59,31) köyde bulunduğu görölmektedir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada ilköğretim müfettişlerinin ilköğretim kurumlarında denetim sürecinde tespit ettikleri sorunlar, eksikliklerin neler olduğunu ortaya çıkarabilmek için kurum teftiş raporları incelenmiştir. İnceleme, MEB. İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi'nde Kurum Teftişinde İncelenecek Durumlar başlığı altında belirtilen fiziki durum, eğitim-öğretim işleri, öğrenci işleri, büro işleri, personel işleri, hesap ayniyat döner sermaye ve (demirbaş) taşınır mal işleri ve kurumun ihtiyaç ve fazlalıkları görev alanları esas alınarak yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması ve Çözömlenmesi

Toplanan veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve şimşek, 2006). İlköğretim müfettişlerinin, ilköğretim kurumlarında tespit ettikleri eksikliklerin benzerlik ve farklılıkları tespit edilerek bunların nedenleri ve karşılaştırmaları yapılmıştır. İçerik analizi yoluyla elde edilen birbirlerine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş, anlaşılır biçimde organize edilip yorumlanmıştır.

Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi ekinde bulunan Teftiş Raporu örneğinde, kurum teftişinde incelenecek durumlar başlığı altında belirtilen Fiziki Durum, Eğitim Öğretim Durumu, Büro İşleri, Öğrenci İşleri, Personel İşleri, Hesap Ayniyat, Döner Sermaye ve Taşınır Mal İşleri ve Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıkları olmak üzere 7 kategoriye ayrılmıştır.

Bu kategoriler altında teftiş raporlarında getirilen önerilerin tekrarlanma sıklığına ve birbirine benzerliğine göre Fiziki Durum, 12 alt kategori, Eğitim Öğretim Durumu 28 alt kategori, Büro İşleri 10 alt kategori, Öğrenci İşleri 4 alt kategori, Personel İşleri 5 alt kategori ve Hesap Ayniyat, Döner Sermaye ve Taşınır Mal İşleri 4 alt kategori ve Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıkları ise yine 4 alt kategoriye ayrılmıştır.

Araştırmacı ve görüşlerine başvurulmuş iki uzmanın belirledikleri kategoriler ve alt kategorilerin birbirine yakın olduğu görülmüş, uzmanların yaptığı öneriler de dikkate alınarak kategori ve alt kategorilere son şekli verilmiştir.

3.4. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Geçerlik ve güvenilirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak için kullanılan en önemli iki ölçüttür. “Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmaya özgü olarak, araştırma sonuçlarının geçerliğini sağlamak amacıyla iki işlem gerçekleştirilmiştir. (1) Veri analizi öncesinde kurum teftiş raporları ilköğretim kurumları denetim raporu formatı ve danışman görüşleri doğrultusunda 7 kategoriye ayrılmıştır. (2) Kurum teftiş raporlarında bu kategorilerle ilgili en sık tekrarlanan eksiklikler göz önüne alınarak belirlenen temaları en iyi temsil ettiği düşünülen alt kategoriler belirlenmiştir. Bu görüşlerin tümüne bulgular kısmında yer verilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için alt kategoriler, danışman nezaretinde araştırmacı tarafından, kategorilere yerleştirilmiştir. Daha sonra kurum teftiş raporlarına göre belirlenen kategoriler ile alt kategoriler Selçuk Üniversitesi ve Mehmet Akif Üniversitesinde iki uzmana verilerek belirlenen 7 kategorinin alt kategorilerin birbiriyle ne derece uygun olduğu istenmiştir. Daha sonra

araştırmacının ve uzmanların yaptığı eşleştirmeler birbiri ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” sayıları tespit edilerek, araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman’ın (1994) formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Bu araştırmaya özgü olarak, araştırmacının yaptığı eşleştirmeler ile uzmanların yaptığı eşleştirmeler sonucunda 12 görüşün farklı temalarla eşleştirildiği görülmüştür. Bu durumda, Güvenirlik = $67 / 67 + 12 \times 100 = \% 79$ olarak hesaplanmıştır.

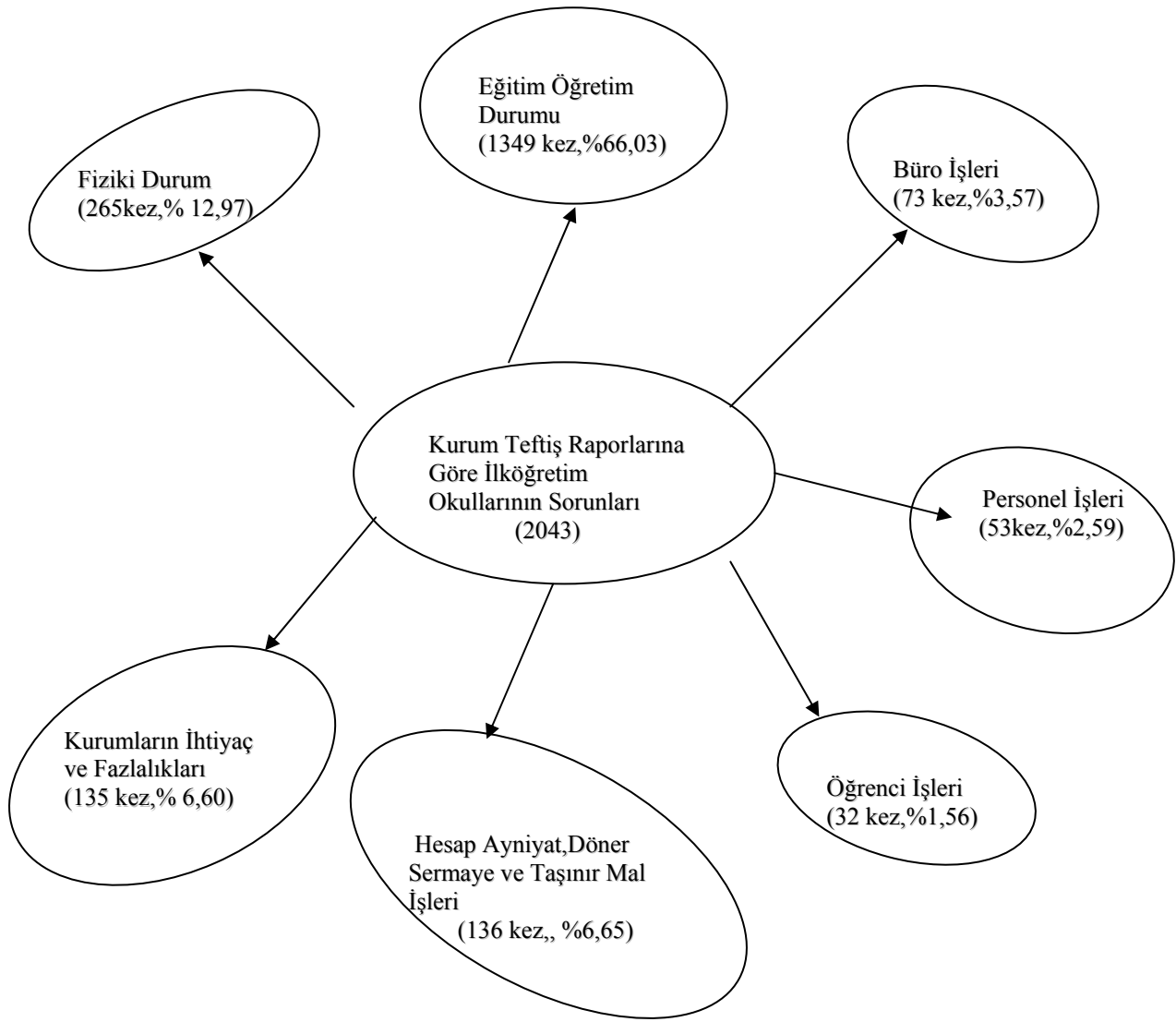
BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Kurum teftiş raporlarına Göre İlköğretim Okullarının Sorunları konusunda yapılan bu araştırmada, kurum teftiş raporlarında birbirinden farklı 67 sorun tespit edilmiş, uzman görüşlerinden de yararlanılarak bu sorunlar 7 kategoride birleştirilmiştir. Kurum teftiş raporları, Fiziki Durum, Eğitim Öğretim Durumu, Büro İşleri, Öğrenci İşleri, Personel İşleri, Hesap Ayniyat, Döner Sermaye ve Taşınır Mal İşleri ve Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıkları boyutlarında ele alınmıştır.

Kurum teftiş raporlarında 7 kategoriye ilişkin tespit edilen sorunların dağılımı, tekrar edilme sıklığı ve yüzdeleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Kurum Teftiş Raporlarına Göre İlköğretim Okullarında Belirlenen Sorunların Dağılımı



Bu bölümde problem ve alt problemlerle ilgili bulgular, alt problemlerin en fazla ve en az yüzdelerle sıralanmasına uygun olarak verilmiştir.

4.1. FİZİKİ DURUM

(Tablo-3)

Alt Kategori	f	%
Okul tabelası	8	3,01
Kat yerleşim planı	11	4,15
Atatürk köşesi	10	3,77
İhata duvarı	12	4,52
Sınıf düzeni	41	15,47
Okul ve bölümlerin temizliği	61	23,01
Bahçenin düzenlenmesi, ağaçlandırılması ve ağaçların bakımı	39	14,71
Uygulama bahçesi	15	5,66
Yangından korunma araçlarının temini, yangın talimatnamesinin düzenlenmesi	23	8,67
Bakım onarım	32	12,07
Kalorifer dairesi	7	2,64
Kantin	6	2,26
TOPLAM	265	100

Tablo 3 e bakıldığında “Okul ve bölümlerin temizliği” ile ilgili alt kategorinin diğer kategorilere göre teftiş raporlarında 61 kez yazıldığı ve en çok yüzdeye (% 23,01) orana sahip olduğu görülmektedir. Okul ve bölüm temizliğinden, okulun yönetim odaları, derslikleri, oyun sahası gibi genel temizliğinin yanı sıra özellikle lavabo ve tuvaletlerin temizliği kastedilmektedir. Kurum teftiş raporlarına göre, ilköğretim müfettişlerinin okulların temizliğini yeterli görmedikleri, okulların ve bölümlerinin temizliğini sorun olarak görmektedir. Bu durum kurum teftiş

raporlarında; (B.Pörnekler İ.O.)“*okulun ve bölümlerinin genel tertip, düzen ve temizliğine dikkat edilmesi, öğrenci tuvaletlerine su temin edilerek mümkün olduğunca kullanılabilir hale getirilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Tabloda “sınıf düzeni” ile ilgili alt kategorinin diğer alt kategorilere göre teftiş raporlarında 41 kez yazıldığı ve en çok yüzdeye (% 15,47) sahip ikinci alt kategori olduğu görülmektedir.

Fiziki durum ölçüt alınarak yapılan denetimlerde ilköğretim okullarında sınıf düzenine ilişkin sorunların olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeni denince, öğretmenin masası, öğrenci sıraları, sınıftaki araç gereçlerin, yazı tahtasının, duvardaki etkinlik panolarının, Atatürk Köşesinin, çöp kutusunun yerleşimi, öğrencilerin oturma düzeni, ısınma, aydınlanma, havalandırma durumu, gösteri, canlandırma gibi etkinlikler için gerekli boş alan gibi durumlar gelmektedir.

Sınıfın genel görünümü olumlu bir sınıf ortamı yaratmada etkili bir unsurdur. Sınıf görünümünde sınıfın temiz, iyi korunmuş, derse uygun kaynaklara sahip, rahat aydınlık, temiz, gürültüsüz ve havadar olması gibi durumlar sınıfta öğrencilerin derse karşı daha olumlu beklentiler taşımalarını kolaylaştırıcı rol oynamaktadır (Çakmak, 2001:35).

Sınıf görünümünde diğer bir önemli konu ise aydınlatma,ısı,renk gibi öğretim ortamının fiziksel değişkenleri, yerleşim(oturma)düzeni, sınıf donanımı(yazı tahtası,pano vs)'dir. Öğrencilerin yaptıkları çalışmalarda ortaya çıkardıkları ürünlerin öğretmenleri tarafından sınıf panolarında sergilenmesi olumlu sınıf atmosferi oluşturmalarında önemli katkılar sağlamaktadır (Çakmak, 2001:35).

Bu duruma göre denetim yapan müfettişlerin sınıf düzenini yeterli görmedikleri, eğitim öğretimi etkileyecek, dersin, anlatılan konuların somutlaştırılmasında ve anlaşılmasında öğretmen ve öğrenci açısından son derece önemli olan levha, afiş vb. materyallerin sınıflarda yetersiz olduğu, öğrenci ürünlerinin yeterince sergilenmediği, sınıfların fiziki açıdan oyun, dramatizasyon yapmak için uygun olmadığı sonucuna varılabilir.

Bu durum kurum teftiş raporlarında; (Atatürk İ.O.)“*sınıfların İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 145. maddesine göre düzenlenmesi, pano oluşturularak etkinliklerin panolara asılması,*”şeklinde belirtilmiştir.

Tabloda "Bahçenin düzenlenmesi, ağaçlandırılması ve ağaçların bakımı" alt kategorisinin kurum teftiş raporlarında 39 kez tekrar edildiği ve (% 14,71) oranla "Okul ve bölümlerin temizliği" alt kategorisinden sonra en çok yüzdeye sahip üçüncü alt kategoriye sahip olduğu görülmektedir.

Aksaray İlinin İç Anadolu Bölgesinde bulunduğu, bu bölgenin bitki örtüsü, özellikle ağaç yönünden ülkenin en fakir bölgesi olduğu, toprağın ağaç yetiştirilmesine uygun olmadığı, su kaynakları bakımından yetersiz olduğu da düşünüldüğünde, ilköğretim müfettişlerinin okulların ağaçlandırılmasını ve bakımlarının yapılmasını sorun olarak gördükleri ve kurum teftiş raporlarında yer verdikleri görülmektedir. Ayrıca okul bahçelerinin ağaç yönünden yetersiz olmasının İç Anadolu Bölgesinde bulunan Aksaray ilinde bulunan insanların ağaçla ilgili kültüründen kaynaklandığı da düşünülebilir.

Bu durum kurum teftiş raporlarında; (Çavdarlılar İ.O.) "*bahçenin ağaçlandırılması*" şeklinde, (Atatürk İ.O.) "*bahçede bulunan ağaçların mevsimlik bakımlarının yapılması*" şeklinde belirtilmiştir.

Kurum teftiş raporlarında müfettişler tarafından fiziki duruma yönelik olarak gördükleri dördüncü sıradaki en fazla yüzdeye sahip sorun olarak "binanın bakım onarımı" alt kategorisi gelmektedir. Kurum teftiş raporlarında bu konunun (32 kez, % 12,07) orana sahip olduğu görülmektedir.

Teftişlerde okul binasının bakım onarımından binanın, çatısının, dersliklerin, ihata duvarının ve bölümlerinin onarımı, boya ve badanasının yapılıp yapılmadığına bakılmaktadır.

Araştırma sonucuna göre okulların fiziki olarak yetersiz olduğu, okul binalarının ve bölümlerinin bakım ve onarıma ihtiyacı olduğu, okul binalarının temizliğinin de yetersiz olduğu görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilköğretim okullarının bakım, onarım, boya ve badanası için yeterince ödenek göndermediği ya da gönderilen ödeneğin zamanında gelmediğinden okulların bakımlarının okulların kapalı olduğu yaz döneminde bitirilemediği, ayrıca ödenek gelmediğinden mahalli imkanlarla yapılan bakım ve onarımın yeterli olmadığı sonucuna varılabilir. Bu durum kurum teftiş raporlarında (H.Ahmetli Tepeköy İ.O.); "*Okul çatısında oluşan kiremit kaymasının ve kırılmış olan kiremitlerin tamiratının yapılması*", (Sarıkaraman İ.O.) "*okul*

binasının muhtelif yerlerinde oluşan sıva dökülmelerinin, badana boyalarının tadilatının yapılması”, şeklinde belirtilmiştir.

Kurum teftiş raporlarında kurumun ihtiyaç ve fazlalıkları bölümünde “yatırım ve onarım” alt kategorisinin (% 37,77) orana sahip olmasının araştırmada çıkan bu sonucu desteklediği, ilköğretim okulu binalarının yatırım ve onarıma ihtiyacı olduğunun belirtildiği görülmektedir.

Tablo 3’de en düşük frekansa sahip alt kategorinin “kantin” alt kategorisinin geldiği görülmektedir. Bu konunun kurum teftiş raporlarında 6 kez belirtildiği ve (% 2,26) orana sahip olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla “kalorifer dairesi” (7 kez, % 2,64) ve okul tabelası (8 kez, % 3,01) alt kategorilerinin geldiği görülmektedir.

Tabloya göre teftiş yapan müfettişlerin okul kantinleri, kalorifer dairesi ve okul tabelasının hazırlanarak asılması hususlarında sorun görmediklerinden kurum teftiş raporlarında çok az yer verdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca şehir merkezi dışındaki okullarda kantin bulunmaması, yine şehir merkezi dışındaki okulların ısınmasının soba ile yapılması nedeniyle kurum teftiş raporlarında bu alt kategorinin en düşük frekans ve yüzdeye sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu durum kurum teftiş raporlarında; (Atatürk İ.O.)”*kantin denetleme komisyonunun her ay kantin denetlemesini yaparak, raporunun hazırlanması, dosyalanması, kantin çalışanlarının dışındaki şahısların kantine alınmaması*”, “*kalorifer dairesine yakma ve bakım talimatının asılması, yangın tüpü temin edilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının adları değişik renk ve ebatlarda hazırlanarak asılırken, 2006 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği gereğince, ilköğretim kurumlarının adlarının yazıldığı kurum tabelalarına belli bir standart ve renk zorunluluğu getirilmiş, kurumlar bu yönetmelik gereğince belirlenen standartlara uygun olarak kurum adlarını hazırlayarak asılmaya başlanmıştır. Halen köy okullarında yönetmelik gereğince kurum adlarının yazılarak asılmadığı, müfettişler tarafından bu durumun kurum teftiş raporlarına yazıldığı görülmektedir.

Bu durum kurum teftiş raporlarında;(B.Pörnekler İ.O.) “*Kurum levhasının mevzuatına göre hazırlanarak asılması*” şeklinde belirtilmiştir.

4.2. EĞİTİM-ÖĞRETİM DURUMU**Tablo-4**

Alt Kategori	f	%
Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin yapılması, yanlış yada eksik etkinliklerin düzeltilmesi	92	6,81
Bitişik eğik yazının kavratılması, yazı bozukluğunun giderilmesi	124	9,19
Dil bilgisi,imla ve noktalama işaretlerini kullanma	82	6,07
Proje ve performans görevlerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve sunumu	176	13,04
Ürün dosyası oluşturma, ürün dosyasına konacak etkinlikler	48	3,55
Öğretmenin hazırlığı	55	4,07
Öğrencinin hazırlığı	42	3,11
Ölçme ve değerlendirme	53	3,92
Derste kullanılan yöntem teknik	82	6,07
Okul öncesi	36	2,66
Sürdürülen kampanyalar (Anakız okuldayız okuldayız)	23	1,70
Öğretim programları	16	1,18
1. sınıfta okuma/yazma çalışmaları	93	6,89
Öğrenci gözlem formları	52	3,85
Sosyal kulüp çalışmaları	53	3,92
Rehberlik çalışmaları	57	4,22
Öğretmenler kurulu	9	0,66

Zümre toplantıları	9	0,66
Şube toplantıları	7	0,51
Veli toplantıları	3	0,22
Etkinlik köşelerinin işlenmesi	33	2,44
Ünitelendirilmiş yıllık plan	23	1,70
Ders planları	16	1,18
Derslerin araç gereçle işlenmesi	47	3,48
Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler	19	1,40
İngilizce DyNet Programı	9	0,66
Sınıf kitaplıkları oluşturma ve okuma alışkanlığı	67	4,96
İstiklal marşı ve Gençliğe Hitabenin anlamıyla kavratılması	23	1,70
TOPLAM	1349	100

Tablo 4'e bakıldığında beklenildiği gibi "Eğitim Öğretim" kategorisinin alt kategorilerinin diğer "Fiziki Durum", "Büro İşleri", "Öğrenci İşleri", "Personel İşleri" "Hesap Ayniyat Döner Sermaye, Taşınır Mal İşleri" ve "Kurumun İhtiyaç ve Fazlalıkları" kategorilerine göre daha fazla alt kategoriye sahip olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim müfettişlerinin eğitim öğretimi doğrudan ilgilendiren hususlara daha çok dikkat ettiği ve bunu kurum teftiş raporlarında belirttiği sonucunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi ekinde yayımlanan Yönetici Teftiş Formu ve Öğretmen Teftiş Formlarında, Eğitim Öğretim Durumu puan olarak en yüksek ve kapsamlı kategoriler olarak belirlenmiştir.

Tablo 4'de Eğitim Öğretim Durumu kategorisinin "proje ve performans görevlerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve sunumu" ile ilgili alt kategorinin diğer kategorilere göre teftiş raporlarında 176 kez yazıldığı ve en çok yüzdeye (%)

13,04) sahip olduğu görülmektedir. Proje ve performans görevlerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve sunumu alt kategorisine en yakın alt kategorinin “bitişik eğik yazının kavratılması” (114 kez, % 9,19) olduğu görülmektedir. Bunları “1. sınıfta okuma/yazma çalışmaları” alt kategorisinin (93 kez, % 6,89) , “öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin yapılması, yanlış ya da eksik etkinliklerin düzeltilmesi” alt kategorisinin (92 kez, 6,81), “dil bilgisi, imla ve noktalama işaretlerini kullanma” ve “derste kullanılan yöntem teknik” alt kategorilerinin birlikte (82 kez, % 6,07) geldiği görülmektedir.

2005 yılında kademeli olarak yürürlüğe giren yeni öğretim programına göre ve bu programa göre İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe göre, ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrenciler öğretim yılında bütün derslerden 1. ve 2. dönem en az bir performans görevi, bir öğretim yılında en az bir dersten proje görevi alma zorunluluğu getirilmiştir. Öğretmenlerin zümre toplantılarında proje ve performans görevlerini değerlendirme ölçekleriyle birlikte belirleyerek öğrencilere duyurmaları gerekmektedir. Öğrenciler tarafından hazırlanan proje ve performans görevleri önceden belirlenen değerlendirme ölçeklerine göre verildiği dönemde değerlendirilir.

Tablo 4’e göre öğretmenlerin, öğrencilerin proje ve performans görevlerini belirlemede, değerlendirmede ve sunumunda kendilerinden beklenen davranışı sergileyemediklerini göstermektedir.

Alanda yapılan benzer içerikli diğer araştırmalarda, Hasırcı ve Bolat (2008), Acar ve Anıl (2009), Şeker (2009), tarafından yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlara göre; öğretmenlerin genel olarak proje ve performans görevlerin yararlı buldukları, proje ve performans görevlerini uygulamada güçlüklerle karşılaştıkları, öğretmenlerin proje ve performans görevleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları proje ve performans görevlerinde aileden, materyallerden kaynaklanan sorunlar yaşadıkları, bu görevlerde özgünlük için öğretmenlerin katkıda buldukları, sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından dolayı ve proje ve performans görevlerini değerlendirmede güçlük çektikleri, bulgularıyla örtüşmektedir.

Kurum teftiş raporlarında bu durum; (TOBB İ.O.)” *Proje ve performans görevlerinin öğretim yılı başında ve dönem başlarında hazırlanarak öğrencilere duyurulması, hazırlanan ödevlerin/çalışmaların sınıf ortamında sunulmasına önem*

verilmesi, hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre değerlendirilmesi” şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 4’e göre Eğitim Öğretim Durumu kategorisinde en fazla yüzdeye sahip ikinci sıradaki alt kategorinin “bitişik eğik yazının kavratılması” (114 kez, % 9,19) olduğu görülmektedir.

2005 yılında kademeli olarak yürürlüğe giren yeni öğretim programı öncesinde 2. sınıfın ikinci döneminde başlayan bitişik eğik yazı çalışmalarının yeni programda 1. sınıftan itibaren bütün sınıflarda zorunlu kılınmıştır. Yeni programla birlikte öğretmenlere dağıtılan öğretmen kılavuz kitaplarında bitişik eğik yazının nasıl kavratılacağı hususunda öğretmenlere yol gösterici çalışmalara yer vermiştir. Araştırma sonucuna göre ilköğretim okullarında öğretmenlerin öğrencilere bitişik eğik yazıyı kavratma ve kullandırma noktasında sorunlarla karşılaştıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu duruma göre teftiş yapan müfettişlerin bitişik eğik yazının kavratılması konusunda öğretmenlerin yapmış olduğu çalışmaları yeterli görmedikleri, bitişik eğik yazının kavratılması ve kullanılması sorununun devam ettiği anlaşılmaktadır.

Kurum teftiş raporlarında bu durum (Çavdarlılar İ.O.);” *bitişik eğik yazının kavratılması için çalışılması, yanlış yazılan ve bağlanan harfler üzerinde durulması*” şeklinde belirtilmiştir.

Eğitim-Öğretim Durumu kategorisinde” 1. sınıfta okuma/yazma çalışmaları” alt kategorisinin (93 kez, % 6,89) oranla üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Daha önce cümle yöntemiyle yapılan ilkokuma yazma çalışmaları yeni programla birlikte ses temelli cümle yöntemine göre yapılmaya başlanmış, bitişik eğik el yazısı çalışmaları 1. sınıftan itibaren verilmeye başlanmıştır. Cümle sistemine göre ilkokuma yazma çalışmasını yürütmeye alışkanlık haline getiren öğretmenlerin yeni sisteme göre ilkokuma yazma çalışmalarını yürütmeye isteksiz davrandıkları, bu konuda sorunlar yaşadığı anlaşılmaktadır. Kurum teftiş raporlarında bu durum (Taşkapı İ.O.); “*okuma ve yazma çalışmalarına yeni program doğrultusunda devam edilmesi*” , (Hatipağatol İ.O.) “*Ses temelli cümle öğretimi yöntemlerinin yeniden incelenmesi, harflerin boyutlarına, yazılış örneklerine, harf ve kelime aralıklarına dikkat edilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

2005 yılında kademeli olarak uygulamaya konan öğretim programı ile birlikte öğrencilere ders kitaplarının yanı sıra öğrenci çalışma kitapları da verilmektedir. Programa göre öğretmenler, programda belirtilen kazanımları öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikleri yaptırarak ya da kendi yaptıkları etkinliklerle öğrencilere kazandırmayı öngörmektedir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikleri yaptırmak yerine, öğretmenlerin klasik anlatım yöntemiyle dersleri işleme eğiliminde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin kazanımlar doğrultusunda yaptırılması hususunda yeterince başarılı olmadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Kurum teftiş raporlarında bu durum (Balcı İ.O.);” *Etkinliklerin kazanımlar doğrultusunda tam olarak yapılması, yanlış ve eksik etkinliklerin tamamlanması*” şeklinde belirtilmiştir.

Yine Eğitim-Öğretim Durumu kategorisinde “dil bilgisi, imla ve noktalama işaretlerini kullanma” ve “derste kullanılan yöntem teknikler” (82 kez, % 06,07) oran ile birlikte en fazla yüzdeye sahip dördüncü sıradaki alt kategori olduğu görülmektedir.

Tablo-4’e göre öğretmenlerin, bitişik eğik yazının kavratılması sorununun yanı sıra öğrencilere dilbilgisi imla ve noktalama işaretlerini yeterince kavratamadıkları ve derslerde öğrencilerin konuları anlamaları ve anlamlandırmalarına yardımcı olacak yöntem teknik kullanmadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Kurum teftiş raporlarında bu durum (Devedamı İ.O); ”*dil bilgisi, imla ve noktalama işaretlerinin kavratılarak kullanımlarının sağlanması*”, (Kutlu Kocatepe İ.O.); “*öğretim sürecinde konunun özelliğine uygun aktif öğrenme tekniklerinin uygulanmasına önem verilmesi, ünite bazında “kavram haritaları” ile ilgili çalışmalara önem verilerek, kavramların ve anlamlı öğrenmenin pekiştirilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Eğitim-Öğretim kategorisinde “sınıf kitaplıkları oluşturma ve okuma alışkanlığı kazandırma” (67 kez, % 4,96), “rehberlik çalışmaları” (57 kez, % 4,22) ve “öğretmenin hazırlığı” (55 kez, % 4,07) alt kategorilerinin oldukça yüksek orana sahip olduğu, araştırma sonucuna göre öğretmenlerin sınıf kitaplıklarını oluşturma, kitap sağlama, öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmada yeterince başarılı olmadığı, sınıf rehberlik çalışmalarını ve öğretmenin derse girmeden önce yapması gereken hazırlığı yeterince yapmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4’de en düşük frekansa sahip alt kategorinin ise “veli toplantılarının yapılması” (3 kez, % 0,22) olduğu, bunu sırasıyla şube toplantılarının yapılması (7 kez, % 0,51) ve öğretmenler kurulu toplantıları, zümre toplantıları, İngilizce DyNet Programının uygulanması alt kategorilerinin olduğu (9 kez, % 0,66) görülmektedir.

İlköğretim programının yürütülmesinde velilerin işbirliği son derece önemlidir. Öğrencilerin okul başarısını etkileyen okul içi ve okul dışı birçok etkenden söz etmek mümkündür. Okul dışı etkenler söz konusu olduğunda aile, öğrencinin okul başarısı üzerindeki en önemli belirleyenlerden birisidir. Aileler çok yönlü olarak çocuklarının başarı durumlarına etki edebilir. Hem çocuklarıyla kuracakları iletişiminin niteliğiyle, hem de okul ile gerçekleştirecekleri işbirliğinin düzeyi ile aileler, çocuklarının akademik başarısına önemli katkı sağlayabilir.

Aileler, çocuklarının okul başarısına katkıda bulunabilmek ve daha nitelikli bir eğitim öğretim ortamında hayata hazırlanmalarını sağlayabilmek için öncelikle kendi çocuklarını iyi tanımak durumundadır. Çocuğunu iyi tanımayan, çocuğunun olumlu ve olumsuz davranışları hakkında bilgi sahibi olmayan, bulunduğu yaş grubundaki çocukların ilgi ve eğilimlerinden habersiz anne-babaların, okul-aile ilişkilerini geliştirme ve çocuğunu hayata hazırlama noktasında yeterli destekte bulunabileceğinden söz etmek mümkün değildir. Sağlıklı bir okul-aile işbirliğinin yolu, aile ve okul arasında öğrenciye ilişkin sağlıklı bilgi akışının sağlanmasından geçtiği göz önünde bulundurulduğunda, aileler için kendi çocuklarını tanımının, onların ilgi, eğilim ve davranışları hakkında yeterli bilgi sahibi olmanın önemi daha iyi anlaşılacaktır. Öğretmenin velinin bu bilgi ve deneyiminden öğrencinin başarısı, okula uyumu konusunda yararlanma yolunu aramalıdır.

Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin bu durumu kavrayarak veli toplantılarını yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Kurum teftiş raporlarında veli toplantılarının içeriğinden çok toplantının yapılıp yapılmadığı hususu belirtilmiştir. Kurum teftiş raporlarında bu durum; “*veli toplantısının yapılması*” şeklinde belirtilmiştir.

Yine şube öğretmenler kurulu ve zümre öğretmenler toplantılarının öğretmenler tarafından yapıldığı araştırma sonuçlarına göre ortaya çıkmaktadır. Kurum teftiş raporlarında bu toplantıların içeriğinden çok yapılıp yapılmadığı belirtilmiştir.

Tablo 4’de en düşük frekansa sahip alt kategorilerden biride (9 kez, % 0,66) DyNet Programıdır. Milli Eğitim Bakanlığının, SANKO Holding ile yaptığı sponsorluk protokolü ile uygulamaya konulan proje ile öğrencilerin, ilköğretim çağında İngilizceyi öğrenmesi amaçlanmıştır. Proje ile öğrencilerin, bilgisayar ortamında eğlenerek İngilizce öğrenmesi hedeflenirken, okullarında ise bilişim teknolojileri sınıflarında, evlerinde de kişisel bilgisayarlarında görsel ve işitsel olarak İngilizce dersi almaları sağlanmıştır.

Bu projeye göre İlköğretim 4 ve 8. sınıflarda eğitim gören öğrencilere birer elektronik posta açılmasıyla başlayan program çerçevesinde öğrencilere, internet ortamında ders veriliyor ve ünite sonunda sınava tabi tutuluyor. Ayrıca öğretmenler de tüm öğrencilerini yine internet üzerinden takip ederek dil eğitimindeki gelişimlerini takip etmelerini kapsamaktadır. Ancak il genelindeki birçok ilköğretim okulunda DyNet İngilizce programını uygulayacak alt yapısının bulunmaması ve bu programı uygulayacak Bilişim Teknolojisi ve İngilizce Öğretmeni bulunmadığından, programın ilköğretim okullarında uygulama imkanı bulunmadığından araştırma sonuçlarında frekans ve yüzdesinin düşük çıktığı düşünülmektedir.

4.3. BÜRO İŞLERİ

Tablo-5

Alt Kategori	f	%
Okul güvenliği	15	20,54
Birifing dosyası	12	16,43
Zimmet defteri	20	27,39
Sınıf geçme defteri	2	2,73
Gelen giden evrak defteri	11	15,06
Standart dosya planı	3	4,10
Zümre öğretmenler kurulu karar defteri	1	1,36
Şube öğretmenler kurulu karar defteri	3	4,10
Sivil savunma dosyası	3	4,10
Norm kadro uygulama dosyası	3	4,10
TOPLAM	73	100

Tablo 5'e bakıldığında “zimet defteri” ile ilgili alt kategorinin diğerk alt kategorilere göre teftiş raporlarında 20 kez yazıldığı ve en çok yüzdeye (20 kez, % 27,39) sahip olduğu görülmektedir. Bu duruma göre ilköğretim okullarında yapılan teftişlerde zimet defterleri oluşturulmadığı, ya da zimet defteri tutulmadığı ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın yapıldığı Aksaray İli ve İlçeleri küçük olduğundan burada çalışan öğretmen, idarecilerle memurların birbirlerini yakından tanıdıklarından okul yönetimleri resmi yazıları zimet defterine kaydetmeden teslim etme eğiliminde oldukları düşünmektedir. Bu durum kurum teftiş raporunda (Sapmaz İ.O); “*Zimet defterine kurumdan çıkan evrakların işlenmesi ve zimet karşılığı verilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Büro İşleri kategorisinde en çok yüzdeyle ikinci sırada (15 kez, % 20,54) yer alan “okul güvenliği” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 89. maddesi gereğince hizmetli sayısı üç ve üstünde olan okullarda hizmetlilerden birinin okul güvenliği için gece nöbeti tutması gerekmektedir. Ancak okullarımızda hizmetli sayısının yetersiz olması nedeniyle gece nöbeti uygulanamamaktadır. Okullarda derslerin daha verimli işlenmesini sağlayan tepegöz, bilgisayar, projeksiyon makinesi vb. ile bilgi teknolojisi sınıflarının bulunması okullarda hırsızlık olaylarını arttırmıştır.

Araştırma sonucuna göre okul güvenliğinin sağlanması ilköğretim okullarının teftişini yapan ilköğretim müfettişleri tarafından sorun olarak görülerek teftiş raporlarında yer verdikleri görülmektedir. Bu durum kurum teftiş raporunda (Tosun İ.O);” *İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 89. maddesi doğrultusunda okul güvenliği ile ilgili yazının zamanında gönderilmesi*”, şeklinde belirtilmiştir.

Büro İşleri kategorisinde en çok yüzdeye sahip üçüncü sıradaki alt kategorinin (12 kez, %16,43) “brifing dosyasının hazırlanması” alt kategorisinin geldiği görülmektedir.

Brifing dosyası; okul müdürü tarafından hazırlanan, okulun tarihçesinin, okula ismini veren şahsın özgeçmişinin, okulda okutulan derslerin ve seçmeli derslerin belirtildiği, ğrenci başarılarının, okuldan mezun olan önemli şahsiyetlerin, sportif başarıların, bina, derslik durumunun, öğretmen, idareci, diğer personel durumunun, sınıf şube ve ğrenci sayılarının, okulun kendi imkanlarıyla çzlemeyen sorunları,

bu sorunlara ilişkin yetkili makama iletilecek çözüm önerilerinin bulunduğu dosyadır.

Araştırma sonuçlarına göre ilköğretim okullarında yapılan teftişlerde İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin sonunda yayımlanan Ek-14’de, ilköğretim kurumlarında tutulacak defter, çizelge ve dosyalarda belirtilen brifing dosyasının, kurum yöneticileri tarafından hazırlanmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Çağlayan İ.O.); “*brifing dosyası hazırlanması*” şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 5’e bakıldığında en düşük frekansa sahip alt kategorinin (1 kez, % 2,36) ile “zümre öğretmenler kurulu karar defterinin tutulması” gelmektedir. İkinci sırada ise (2 kez, % 2,73) “sınıf geçme defterinin düzenlenmesi” geldiği görülmektedir. Araştırma sonucuna göre öğretmenler ve okul yönetimi tarafından zümre öğretmenler kurulunun zamanında yapıldığı ve sınıf geçme defterlerinin usulüne uygun tutulduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 5’de en düşük frekansa sahip üçüncü sıradaki alt kategorilerin (3 kez, % 4,10) ile “standart dosya planının oluşturulması”, “şube öğretmenler kurulu karar defteri oluşturma”, “sivil savunma dosyasının hazırlanması” ve “norm kadro uygulama dosyasının tutulması”nın geldiği görülmektedir.

4.4. ÖĞRENCİ İŞLERİ

Tablo-6

Alt Kategori	f	%
Devamsızlık	23	69,69
Taşınmalı öğrenciler	3	9,09
Yöneltme	2	6,06
Öğrencilerin katıldıkları sosyal etkinlikler ve e-okula kaydedilmesi	5	15,15
TOPLAM	33	100

Tablo 6'ya bakıldığında öğrenci devamsızlığı ile ilgili alt kategorinin diğer kategorilere göre teftiş raporlarında 23 kez yazıldığı ve en çok yüzdeye (% 69,69) sahip olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenci işleri kategorisinde, öğrenci devamsızlıkları en büyük sorun olarak görülmektedir. Ülke genelinde olduğu gibi Aksaray İlinde de öğrencilerin ilköğretime devamlarında sorunlar yaşandığı sonucuna varılmıştır. Öğrenci devamsızlığının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Öğrenci devamsızlıkları ile ilgili birçok araştırmalar yapılmış, öğrenci devamsızlıklarının bir değil birden çok nedeni olduğu sonucuna varılmıştır.

Özbaş'ın (2010) "İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri" başlığındaki araştırmasındaki sonuçlara göre;

Derslerin sabahleyin saat 07.40'ta başlaması, öğrencilerin geç kalmasına neden olduğu, mevsime göre iklim koşullarından kaynaklanan olumsuzluklar da öğrencilerin geç kalmasına yol açtığı, öğrencilerin ders çalışma isteği ve gereksinimi duymamaları, ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilmemeleri, ailesel ve bireysel sorunları ise ders devamsızlığına neden olduğu, öğrenciler sınavlarda başarısızlık yaşayabilecekleri endişesi, öğretmenlerine ya da ailelerine karşı sorumluluklarını yerine getirememekten kaynaklanan düşünceleri nedeniyle de ders devamsızlığı yaptığı, aileler çocuklarının eğitimini okula sürekli devamlarını sağlayacak şekilde, hedeflenen düzeyde önemseyememekte, bu olgu ise öğrencilerin günlük devamsızlığına neden olduğu, ailelerin çocuklarının beslenme, giyim, kırtasiye ve sosyal yaşamla ilgili gereksinimlerini karşılayabilecek ekonomik yeterliğe sahip olmamaları ve ekonomik gerekçelerle çocuklarının işgücüne ihtiyaç duymaları da öğrencilerin günlük devamsızlığına yol açtığı, öğrencilerin bedensel rahatsızlıkları, mevsime bağlı salgın hastalıklara yakalanma durumları ve tedavi gereksinimlerinin karşılanamaması da günlük devamsızlığa neden olduğu sonucuna varılmıştır.

Altınkurt'un (2008) "Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi" adlı araştırmasında;

Öğrencilerin yarısı, devamsızlık yapmasında okul yönetiminin etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, geç kaldığı zamanlarda okul yöneticilerinden çekinmesinin; boş derslerinde ve öğle aralarında okulda yeterli sosyal etkinlik olmamasının; giriş ve çıkış saatlerinin uygun olmamasının; kılık-kıyafetinin uygun olmadığı zamanlarda (saç, sakal, kravat vb) okul yönetiminin tepkisinden çekinmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Aynı araştırmada öğrencilerin yaklaşık beşte ikisinin devamsızlık yapmasında öğretmenlerin etkisi olduğu, öğrenciler, ders öğretmeninini aşırı disiplinli davranmasının; derslerin çok sıkıcı geçmesinin; başarısız olduğu derslere katılmak istememesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Öğrencilerin yaklaşık beste biri ailesinden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu, öğrenciler, ailesinin dikkatinin çekmek istemesinin; ailesinin okula gitmesi için aşırı baskı yapmasının; ailesinin sabahları uyandırmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Öğrencilerin yaklaşık dörtte biri çevreden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu, öğrenciler, kız/erkek arkadaşıyla buluşmak istemesinin; arkadaşları tarafından kabul edilmek istemesinin; devamsızlık yapan arkadaşlarının baskısının; internet kafelere gitmek istemesinin; evinin okula uzak olmasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Öğrencilerin beşte birinden daha fazlası akademik kaygıdan kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu, öğrenciler, bir sonraki gün yapılacak sınava çalışmak istemesinin; ödevlerini yapmamasının; mevcut uygulamanın üniversiteye girişini kısıtladığını düşünmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Öğrencilerin dörtte biri kişisel nedenlerinin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu, öğrenciler, okulu sevmemesinin; okul dışında çalışmak zorunda olmasının; okulu bitirdiğinde iş bulacağına inanmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Öğrencilerin akademik başarıları ile özürsüz devamsızlıkları arasında ters yönde bir ilişki bulunmaktadır. Akademik başarı ile özürsüz devamsızlıkları arasında ise ilişki bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Bu araştırmada öğrenci devamsızlığı alt kategorisinin yüksek bir (% 69,69) orana sahip olması öğrenci devamsızlıklarının Aksaray İlinde de ilköğretim okullarının en büyük sorunu olarak hala devam ettiği sonucunu ortaya koymaktadır. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Hatipağatol Dr. Şahin Koç İ.O.);” *devamsız öğrenci veya öğrenciler ile ilgili bilgilerin eksiksiz toplanması ve bu bilgilerin İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bildirilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 2008-2009 eğitim öğretim yılı sürekli devamsız öğrenci sayısı, araştırma sonucunu desteklemektedir.

Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Sürekli Devamsız Öğrenci Tablosu **Tablo 7**

Adres Durumu	Adresi Bilinen			Adresi Bilinmeyen			Toplam		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Yurt İçinde	159	104	263	130	106	236	289	210	499
Yurt Dışında	152	165	317	224	201	425	376	366	742
Toplam	311	269	580	354	307	661	665	576	1241

Tablo 7'ye göre Aksaray genelinde adresi bilinen 580 öğrenci, adresi bilinmeyen 661 öğrenci olmak üzere toplam 1241 öğrencinin sürekli devamsız öğrenci olduğu, bu devamsız öğrencilerin çoğunluğunu kız öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 6'ya bakıldığında “öğrencilerin katıldıkları sosyal etkinlikler ve e-okula kaydedilmesi” alt kategorisinin teftiş raporlarında 5 kez yazıldığı ve (% 15,15) orana sahip olduğu görülmektedir. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Emlak Kredi İ.O.); “*Öğrencilerin katıldıkları sosyal etkinliklerle ilgili çalışmaların e-okul sistemine kaydedilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Bunu sırasıyla “taşınmalı öğrenciler” (3 kez, % 9,09) ve “yöneltme” (2 kez, % 6,06) alt kategorilerinin geldiği görülmektedir.

4.5. PERSONEL İŞLERİ

Tablo-8

Alt Kategori	f	%
Personel devamsızlık defteri tutulması	17	32,07
İzin/rapor defteri tutulması	14	26,41
Personelin denetlenmesi	14	26,41
Personel şahsi dosyası oluşturma	6	11,32
Aday öğretmen işlemleri	2	3,77
TOPLAM	53	100

Tablo 8'e bakıldığında İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin sonunda yayımlanan Ek-14'de İlköğretim Kurumlarında tutulacak defter, çizelge ve dosyalarda belirtilen "personel devamsızlık defteri tutulması" alt kategorisinin teftiş raporlarında 17 kez tekrar edildiği ve (% 32,07) orana sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ek derslerinin ödenmesinde esas alınan personel devamsızlık defterinin tutulmasının teftişlerde problem olarak görüldüğü ve teftiş raporlarında yer verildiği, aynı zamanda "izin/rapor defteri tutulması" alt kategorisinin (14 kez, % 26,41) oranla ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Atatürk İ.O); "*Personel devamsızlıklarının personel devam devamsızlık defterine, alınan izin/raporların, izin/rapor defterine yazılması*" şeklinde belirtilmektedir.

Tablo 8'e bakıldığında "personel denetlemesi" alt kategorisinin (14 kez, % 26,41) oranla izin/rapor defteri tutulması ile birlikte ikinci sırada bulunduğu görülmektedir.

Oysa İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 60. maddesi, ilköğretim okul müdürünün görevlerini sıralarken, "ilköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü, ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir.

Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur” denmektedir (MEB, 2003, s.21).

İlköğretim Okulu müdürlerinin görev tanımı Ocak 2000 tarih ve 2508 sayılı Tebliğler Dergisinde, “Okulun yönetimini; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plân, program ve emirler doğrultusunda plânlar, organizasyon, koordinasyon görevlerini yerine getirir uygulama ve denetimi yapar. Personelin performansını değerlendirerek, yüksek verim elde etmek için tedbirler alır. Okulu ile ilgili iyileştirme önerilerini amirlerine sunar. Astlarına yetki ve sorumluluk devrederek, işlerin daha rasyonel yürütülmesini ve astlarının ihtiyaç duyulan alanlarda yetişmelerini sağlar. Ödüllendirilecek personeli tespit eder. Kendisine bağlı personelin sicil raporlarını doldurur. Amirleri tarafından istenildiğinde okulu ile ilgili faaliyetleri bir rapor hâlinde sunar, astlarından gelen önerileri değerlendirir. Çalışmaları ile ilgili işlerin değerlendirmesini yapar” şeklinde belirtilmektedir (MEB 2000, s.65).

Okulların etkili olmaları, müdürlerin etkili olmalarına bağlıdır. Okullardaki en basit etkinlikler bile rastlantıya bırakılmayacak ve özenle planlanacak kadar önemlidir. Bu durum eğitim yöneticilerine önemli sorumluluklar yüklemektedir. Etkili okulla ilgili araştırmalar, okul yöneticisinin etkili okulun kritik önemdeki etkenlerden birisi olduğunu göstermektedir (Balcı, 1993, s.23).

Bir eğitim yöneticisinin önemli sorumlulukları arasında olan denetim gücünün yerine getirilmesi etkili okulların, etkili müdürlerinin yetiştirildiği ortamlarda olacaktır. Lipham’a göre, müdür etkililiği ile okul etkililiği arasında çok sıkı bir ilişki vardır (Aktaran; Tanrıöğen, 1988, s.5).

Araştırma sonucuna göre ilköğretim okulu müdürlerinin görev tanımlarında belirtilen hususlardan biri olan personel denetlemesinin kurum müdürleri tarafından yeterince yerine getirilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durum kurum teftiş raporlarında (Atatürk İ.O.); “*okul müdürünün okulda çalışan bütün öğretmenlerin derslerine girerek denetlemesi, sınıflarda tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik öneriler getirilmesi*” şeklinde belirtilmiştir.

Personel işleri kategorisinde en düşük yüzdeye sahip alt kategorinin (2 kez, % 3,77) oranla “aday öğretmen işlemleri” ve (6 kez, % 11,32) oranla “personel şahsi dosyası oluşturma” alt kategorisinin geldiği görülmektedir. Aday öğretmen işlemleri

alt kategorisinin düşük çıkmasının Aksaray İline, Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerine göre yeni öğretmen atamasının sınırlı olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

4.6. HESAP ANNIYAT DÖNER SERMAYE ve TAŞINIR MAL İŞLERİ

Tablo-9

Alt Kategori	f	%
Okul aile birliğinin kurulması, defter ve dosyalarının tutulması	44	32,35
Taşınır mal listelerinin bölümlere asılması	34	25,00
Eşyalar üzerine taşınır mal eşya numaralarının yazılması	44	32,35
Taşınır mal sayımı, yıpranan eşyaların düşümü	14	10,29
TOPLAM	136	100

Tablo 9'a bakıldığında en fazla frekansa ve yüzdeye sahip alt kategorinin (44 kez, % 32,35) oran ile "okul aile birliğinin kurulması, defter ve dosyalarının tutulması" ve "eşyalar üzerine taşınır mal eşya numaralarının yazılmasının" geldiği görülmektedir.

İlköğretim okullarında okul giderlerinin karşılanması için bakanlık tarafından yeterince ödenek gönderilmediğinden, okul giderlerinin bir kısmı okul aile birliği tarafından karşılanmaktadır. Teftiş yapan müfettişlerce okul aile birliğinin kurulması ve birliğe ait defter ve dosyaların tutulmasının sorun olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Atatürk İ.O.); "okul aile birliğinin kurularak, karar defteri, işletme defteri oluşturulması ve zamanında tutulması" şeklinde belirtilmiştir.

İlköğretim Kurumlarında demirbaş A, B ve C demirbaş defteri tutulurken 18/01/2007 tarihinde Taşınır Mal Yönetmeliğinin yayınlanmasından sonra ilköğretim

kurumlarında bulunan eşyalar internet ortamında tutulmaya başlanmıştır. Yapılan teftişlerde eşyalar üzerine taşınır mal eşya numaralarının yazılması sorun olarak görülmektedir. Yine taşınır mal listelerinin bölümlere asılması (34 kez, % 25,00) ile en fazla yüzdeye sahip alt kategori olduğu görülmektedir. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Bozcamahmut İ.O.); “*taşınır malların üzerine tif numaralarının yazılması, bölümlere eşya listelerinin asılması*” şeklinde belirtilmiştir.

Buna karşın taşınır mal sayımı ve yıpranan eşyaların (14 kez, % 10,29) ile en düşük düzeyde çıktığı görülmektedir. İlköğretim okullarında taşınır malların internet ortamında bulunduğundan sayım işi yapılmasa da, yıl sonunda taşınır mal listelerinin çıkarılması nedeniyle araştırmada düşük çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir.

4.7. KURUMUN İHTİYAÇ ve FAZLALIKLARI

Tablo-10

Alt Kategori	f	%
Personel	39	28,88
Yatırım ve Onarım	51	37,77
Donatım	40	29,62
Fazlalıklar	5	3,70
TOPLAM	135	100

Tablo 10’a bakıldığında kurumun ihtiyaç ve fazlalıkları kategorisinde en fazla frekans ve yüzdeye sahip alt kategorilerin sırasıyla yatırım ve onarım ihtiyacının 51 kez tekrar edildiği (% 37,77) orana sahip olduğu, personel ihtiyacının 39 kez tekrar edildiği (% 28,88) orana sahip olduğu, donatım ihtiyacının 40 kez tekrar edildiği (% 29,62)orana sahip olduğu ve kurum fazlalıklarının ise 5 kez tekrar edildiği ve (% 3,70) orana sahip olduğu görülmektedir.

Bu durum kurum teftiş raporlarında (İstiklal İ.O.); **Personel:**” *Norm Kadroya göre 1 Rehberlik, 3 Okul Öncesi, 1 Fen ve Teknoloji, 3 Özel Eğitim, 1 Beden Eğitimi, 2 Teknoloji Tasarım Öğretmenine ihtiyaç var*”, **Yatırım-Onarım:**” *Okulun normal öğretime geçebilmesi için ek binaya, B ve C Blok binalarının çatı onarımına ihtiyacı*

var”, (Çatin İ.O.), **Donatım**; “Çok amaçlı salon için 60 sandalye, Bilgi Teknoloji Dersliği için klima, taşınmalı öğrencilere ait yiyeceklerin saklanması için bir buzdolabına ihtiyaç var” şeklinde belirtilmiştir.

Kurumun fazlalıkları bölümünde ise genellikle okulda bulunan öğrenci sıralarının fazlalıkları yazılmıştır. Bu durum kurum teftiş raporlarında (Akin İ.O.); ”50 takım öğrenci sırası fazla” şeklinde belirtilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre ilköğretim okullarının personel, yatırım-onarım ve donatıma ihtiyaçlarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER:

İlköğretim müfettişlerinin 2008-2009 öğretim yılı ilköğretim okullarında yaptığı teftiş sonucunda hazırladıkları Kurum Teftiş Raporlarında tespit edilen hususların analiz sonuçları ve sonuçlarına göre öneriler aşağıda yer almaktadır.

Sonuçlar:

1-Kurum teftiş raporlarında alt kategorilerin eğitim öğretim durumu bölümünde yoğunlaştığı, teftiş yapan müfettişlerin eğitim öğretim durumuna daha çok dikkat ettiği,

2-İlköğretim okullarında 2005 öğretim yılından itibaren uygulamaya konan yeni öğretim programında proje ve performans görevlerinin belirlenmesinde, değerlendirilmesinde ve sunumunda problem yaşandığı,

3-Bitişik eğik yazının öğrencilere kavratılması ve kullandırılması hususunda problem yaşandığı, bu becerinin öğretmenler tarafından öğrencilere tam olarak kavratılmadığı,

4-Dilbilgisi, imla ve noktalama işaretlerinin öğrencilere kavratılması ve kullandırılmasında başarılı olunamadığı,

5- Öğretmenlerin derslere yeterince hazırlıklı gelmedikleri, derslerde yeterince öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanmadığı,

6- Sınıf kitaplıkları oluşturma ve öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmada sorunlar yaşandığı,

7-Teftiş yapılan ilköğretim okullarında rehberlik çalışmalarının ve sosyal etkinlik çalışmalarının yeterince yapılmadığı,

8-Teftiş yapılan ilköğretim okullarında dersin, anlatılan konuların somutlaştırılmasında ve anlaşılmasında öğretmen ve öğrenci açısından son derece önemli olan harita, levha, grafik, afiş, vb. materyallerin sınıflarda yetersiz olduğu,

9-İlköğretim okullarının binalarının bakım ve onarıma ihtiyacı bulunduğu, okulların genel temizliğinin ve ağaçlandırma çalışmalarının yetersiz olduğu,

10-İlköğretim okullarında okul güvenliğinin sağlanmasında sorun yaşandığı, İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin sonunda yayımlanan EK-14'de belirtilen dosya ve defterlerin tutulmasında sorunlar yaşandığı,

11-İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının en büyük sorun olduğu,

12-Taşınır malların sayımı, listelenerek bölümlere asılması ve eşyalar üzerine taşınır malların numaralarının yazılmadığı ortaya çıkmaktadır.

ÖNERİLER:

Araştırma bulgularına dayalı olarak öneriler şu şekilde belirtilebilir:

1-İlköğretim okullarında görev yapan yöneticiler ve öğretmenlerin öğretim programının uygulanması konusunda, bitişik eğik yazıyı kullanma, kavratma, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmetiçi eğitime alınması,

2-Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilköğretim okullarının yatırım-onarım ve donatımı için yeterince ödenek ayrılması, okullara yapılacak bakım ve onarımların okulların kapalı olduğu yaz döneminde bitirilmesi,

3-İlköğretim okullarının eğitim personeli ve yardımcı hizmetli personeli ihtiyacının giderilmesi, okul güvenliğinin sağlanması,

4-Okullarda sınıf kitaplıklarının zenginleştirilmesi yönünde kampanyalar başlatılması, öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılması için okuma etkinlikleri düzenlenmesi,

5-Ağaç yönünden çok fakir, İç Anadolu Bölgesi gibi bölgelerde bulunan okulların ağaçlandırılması için Tarım Bakanlığı, İl Tarım Müdürlüğü ile işbirliği yapılması,

6-Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi için İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 46. maddesinin a ve b bentlerinin değiştirilmesi, çocuklarını okula göndermeyen veliler için yaptırım getirilmesi ve uygulanması,

7-Öğrencilerin sağlıklı bir ortamda yemek yemeleri için taşıma yapılan ilköğretim okullarına uygun mekanlar yapılmalı, taşıma yapan personel eğitimden geçirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Acar M., Anıl, D. (2009), *Sınıf Öğretmenlerinin Performans Değerlendirme Sürecindeki Değerlendirme Yöntemlerini Kullanabilme Yeterlilikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. TÜBAV Bilim.2(3), 354-363.
- Açıklalın, A. (1977). *Milli Eğitim Müdürlerinin Teftiş Görevleri*, Ankara.
- Ağaoğlu, E.(1996). *İlköğretim Denetçilerinin Rehberlik ve İşbaşında Yetiştirme Görevi*. III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde Sunulan Bildiri (5-7 Eylül). Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Akyüz, Y.(1989). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülte Yayınları. Ankara
- Altinkurt Y. (2008).“*Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi*” Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Altıntaş, R.(1980). *Liselerde Kurum Teftişi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. Ankara
- Andrews, V.(1991), “A quantitative Study if Classroom Teachers and Supervisory Principals Perceptions Regarding Evaluation: The Lousiana Teacher Evaluation Program” *Dissertation Abstracts International*. Vol:52,No:4.P.P:120
- Aslan, B. (1990). *Ders Notları*. Ankara.
- Aydın,M. (1993). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. İm Eğitim Araştırma Yayın Danışmanlık A.Ş. Ankara.
- Aydın, M. (1993). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. Ankara: Pegem, Yayın No: 4
- Aydın, M. (1994). *Eğitim Yönetimi*. Hatipoğlu Yayınevi. Ankara
- Balcı, A. (1993). *Etkili Okul – Kuram, Uygulama ve Araştırma*. Erek Ofset. Ankara:.
- Balcı, B. (2007) *İlköğretim Müfettişleri Ve İlköğretim Okulu Müdürlerinin;İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Rollerini Gerçekleştirme Düzeylerine İlişkin Alguları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniv. Ankara.
- Başar, H.(1993) *Eğitim Denetçisi, Rollerini, Yeterlilikleri, Seçilmesi, Yetiştirilmesi*. Pegem Yayınları No:5 Ankara.

- Başar, H. (2000).Eğitim Denetçisi. (5.Baskı). Pagema Yayıncılık. Ankara
- Başaran, İ.E.(1982). Temel Eğitim ve Yönetimi. Ankara. A.Ü.E.F.Yayını.
- Başaran, A.(1986). *İlköğretim Okullarında Grupla Teftiş Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Baransel, A. (1979). *Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi*. İstanbul, İşletme Fak.Yayını
- Bursalıoğlu, Z.(1982). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Ankara.
- Bursalıoğlu, Z.(2003). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Büyükişık,M.(1986). *İlköğretim Denetçilerinin Rehberlik Etkinliklerinin Gerçekleşme Düzeyleri (Ankara İli Örneği)*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Bilgen, N. (1988). *Türk Milli Eğitimi ve Çağdaş Teftiş. Türk Teftiş Sisteminin Bugünü ve Geleceği*. Denetde Yayınları. Ankara.
- Cengiz, C. (1989). *Milli Eğitim Bakanlık Müfettişlerinin Yetiştirilmesi ve Teftişin Geliştirilmesi*. MEB. Yayınları. İstanbul.
- Coolican, H. (1992). *Research methods and statistics in psychology*.London: Hodder & Stougton
- Çakmak, M., *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*, Ankara: Nobel Yayıncılık (2001)
- Çankaya, İ. (1996). *İlköğretimde Okul Yöneticilerinin Müfettişlerden Yararlanma Dereceleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Ün. Ankara.
- Çığ, D. (2006). *İlköğretim Müfettişlerinin Denetim Sonunda Getirmiş Oldukları Önerilerin Yöneticiler Tarafından Yerine Getirilme Düzeyi ve Engelleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Dündar, A.(2005). *İlköğretim Okullarında Yapılan Teftişin Okul Başarısı Ve Gelişimi Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Ankara.
- Dündar, A.A. (2006). *İlköğretim Okullarında Yapılan Teftişin Okul Başarısı ve Gelişimi Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

- Ecevit, H. (1996). *İlköğretim Müfettişlerinin, İlköğretim Okullarında Mesleki Rehberlik ve İşbaşında Yetiştirme Etkinlikleri ve Gerçekleştirme Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Ankara.
- Erdinç, A.(2006). *İlköğretim Okullarında Okul Yöneticilerinin Müfettişlerden Yararlanma Dereceleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Ün. İzmit.
- Genç, N. (2004). *Yönetim ve Organizasyon*. Seçkin Yayıncılık. Ankara
- Gürsel, M. (2006). *Okul Yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi
- Hasırcı Ö.,Y.Bolat (2008), *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Proje ve Performans Görevlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Çukurova Üniversitesi. Adana
- Karakaya, N.(1988). *İlköğretimde Teftiş ve Güçlükleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Kaya,Y.K. (1991). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Karabörk, M. (1998). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Denetimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Ankara.
- Karagözoğlu, G. (1972). *Bakanlık Müfettişlerinin Rolü, Türk Eğitim Düzeninde Bakanlık Müfettişlerinin Rolü*. Ankara
- Karagözoğlu, G. (1977). *İlköğretimde Teftiş Uygulamaları (PHD)*. Ankara.
- Koçak, K. (1991). *Yatılı İlköğretim Bölge Okullar Denetimi*. TODAİ Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara.
- Koçak, K. (1992). *Yatılı İlköğretim Okullarında Denetim*. 1. Çağdaş Eğitim Dergisi.
- Kodaman, B. (1980). *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*.Yüksel Matbaası. İstanbul.
- Köksal, E. (1974). *Türkiyede Merkezi Hükümetin Taşra Örgütünü Denetimi*. Ortadoğu Amme İdaresi Enstitü Dergisi. Cilt.7 Ankara.
- Miles, M. B. ve Huberman, M. (1994). *Qualitative data analysis: An Expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi. (2001). MEB Tebliğler Dergisi, 2521, 01/02/2001.

- Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği. (1999).
T.C. Resmi Gazete, 23785, 13/08/1999.
- Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). T.C. Resmi Gazete, 14574, 24/06/1973.
- Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (1992). T.C. Resmi Gazete, 21226, 12/05/1992.
- Milli Eğitim Şura Kararları.(1949). (Dördüncü).
- Oğuz, Ö. (1997). *Öğretmenlerin Ders Teftişi Etkinliklerinde Müfettişlerden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Müfettişlerce Gerçekleştirme Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Olgun, R. (2005). *İlköğretim Okulu Müdür Ve Müdür Yardımcılarının İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Ün. Kırıkkale.
- Okutan,M.(1996). *İlkokullarda Kurum Teftişinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Öz, M.F. (1977). *Türk Eğitim Sisteminde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü*. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Özbaş, M. (2010). *“İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri”* Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde Yeni Değerler Eğitimde Dönüşüm*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Partricia M.Ca. (1993), “Clinical Supervision of Psychology” A Survey of Experienced Practitioners” . Revised and Resubmitted to Professional Psychology Research and Practice.
- Richard, P.H. (1985). “Pragmatic Blending of Clinical Models in The Supervisory Relationships”, The Clinical Supervisor,
- Sağlamer, E. (1975). *Eğitimde Teftiş ve Teknikleri*. Milli Eğitim Bakanlığı. Ankara
- Seçkin, N. (1991). *Eğitimin Niteliğinin Geliştirilmesinde Müfettişlerin Rolü ve Teftişte Yeni Arayışlar Eğitimde Nitelik Geliştirme*. 1. Sempozyumu. İstanbul.
- Şeker, M. (2009), *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki*

- Başarıları ile Ailelerinin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova üniversitesi. Adana
- Sergiovanni, T.J.-Starrott, R.J. (1979). "Supervision: Human Perspectives. New York. Mc.Graw-Hill Book Inc.
- Su, K. (1994). Türk Eğitiminde Teftişin Yeri ve Önemi. Milli Eğitim Basımevi 1.Baskı. İstanbul
- Söbü, A. (2005). *İlköğretim Müfettişlerinin Sorunları.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Tanrıoğen, A. (1998). *Okul Müdürlerinin Etkililiği ile Öğretmen Morali Arasındaki İlişkiler,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Hacettepe Üniv.
- Taymaz, H. (1982). Teftiş. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Sevinç Matbaası. Ankara.
- Taymaz, H. (1993). *Teftiş, Kavramlar İlkeler Yöntemler.* Ankara: Kadioğlu Matbaası,
- Terzi, A.R. (1996). *İlköğretim Müfettişlerinin Teftiş Sorunları.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Turan,H. (1999). *İlköğretim Müfettişleri Kurum Denetiminin Etkililiği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniv. Ankara.
- Ünal, A. (1998). *İlköğretim Denetçilerinin Rehberlik Rolünü Gerçekleştirme Yaklaşımları.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniv. Ankara.
- Variş, F. (1976). Eğitimde Program Geliştirme. Kalite Matbaası. Ankara
- Williams, F. (1993) Clinical Supervision Implementation Strategies and Behavioral Changes:An Ethnography of Elementry School Personel.Dissertation Abstracts International. Vol:54, No:7.P.P:2425-A
- Yılmaz, M. (1998). *İlköğretim Okullarında Ders Teftişinde Karşılaşılan Sorunlar.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Yalçın, M. (2001). *İlköğretim Okullarında Kurum Teftişinde Karşılaşılan Sorunlar*.
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Eğitim
Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.
Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖĞRETMEN TEFTİŞ FORMU

Ek:1

01	İli / İlçesi		06	Branşı / Ek Branşı	
02	Okulun Adı		07	Okuttuğu Ders / Grup	
03	Adı ve Soyadı		08	Teftiş Edilen Sınıf-Ders/Grup	
04	T.C.K/Meb. No		09	Teftiş Tarihi	
05	Meslekteki Kıdemi ve Kadrosu		10		

GÖZLENEN DAVRANIŞLAR

A. DERSLİĞİN EĞİTİM-ÖĞRETİME HAZIRLIK DURUMU					
<ul style="list-style-type: none"> Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma. Derslikte seviye uygun ders / oyun araç gereç ve materyalleri bulundurma. Sınıf kitaplığı / kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma. 					
B. EĞİTİM ÖĞRETİM DURUMU					
<ol style="list-style-type: none"> Yıllık, ünite ve günlük ve diğer öğretim plânlarını hazırlama ve uygulama. Öğrenme ilkelerini gözetme, dersin / etkinliğin araç ve konusuna uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma. Derslikteki etkinlik ve ilgi köşelerini etkili kullanma ve kullandırma. Gezi, gözlem, inceleme ve araştırma ile deneylere yer verme. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama, öğrencilerle etkili iletişim kurma ve sürdürme. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma yaptırma, bilgiye ulaşma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme, seviyelerine uygun olarak İstiklâl Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, Öğrenci Andı, Atatürk İlke ve İnkılaplarını öğretme. Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçe'yi etkin ve doğru biçimde kullanma ve kullandırma. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışlarını kazandırma. Sorumluluk ve güven duygusu kazandırma. Sınıflarda özel eğitim gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme. <p>Öğretmenin sınıf içi ve çevredeki eğitsel liderliği becerisi.</p>					
C. YÖNETİM-ÇEVRE İLİŞKİLERİ VE MESLEKİ GELİŞİMİ					
<ul style="list-style-type: none"> Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile iş birliği içinde verilen görevleri yapma. Okuttuğu sınıf ve dersle ilgili defter ve dosya ve kayıtları tutma. Törenlere, mesleki toplantılara, eğitici kol etkinlikleri, Öğretmenler kurulu, şube öğretmenler kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarına katılma, kararlar alma ve uygulama. Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma, eğitim öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma. Öğrencileri, okulu, öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma. Mesleğin ve görevin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma. Kendini yetiştirme, eğitimle ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş eğitim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama. 					
D. HZMETİÇİ EĞİTİM GEREKSİNİMLERİ:					
E. DEĞERLENDİRME	BÖLÜM	A	B	C	TOPLAM
	Puan Değeri	10	70	20	100
	Başarı Puanı				
	Başarı Derecesi				
İlköğretim Müfettişi	İlköğretim Müfettişi	UYGUNDUR .../.../2010 İlköğretim Müfettişi Grup Başkanı			

**RESMİ VE ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ, İLKÖĞRETİM VE ÖZEL EĞİTİM OKULLARI
YÖNETİCİ TEFTİŞ FORMU**

01	İli / İlçesi		06	Mesleki Kıdemi ve Kadrosu	
02	Okulu		07	Branşı / Ek Branşı	
03	Adı ve Soyadı		08	Kurumdaki Görevi	
04	T.C. No:		09	Teftiş Tarihi	
05	Yöneticiliğe Başladığı Tarihi				
GÖZLENEN DAVRANIŞLAR					
A- KURUMUN FİZİKİ DURUMU					
<ul style="list-style-type: none"> Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun spor alanları ve tesislerini düzenleme; bakım, onarım ve kullanımını sağlama. Bina ve tesisleri, yerleşim planına uygu adlandırma ve kullanımını sağlama. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma. Türk Bayrağı Mevzuatını uygulama, Atatürk ve Şeref Köşelerini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama. Okul ve sınıf kitaplıkları / kütüphane, öğretmen ve çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye, teknoloji derslikleri gibi bölümleri oluşturma. 					
B- EĞİTİM ÖĞRETİM VE DEĞERLENDİRME					
<ul style="list-style-type: none"> İş takvimi, yıllık çalışma programı, ve okuttuğu dersin plânlarını hazırlama ve uygulama. Haftalık ders dağıtım çizelgesini; okulun ve çevrenin koşullarına uygun, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve verimlilik esaslarını gözetenerek hazırlama. Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama. Öğretmenlerin; plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme-değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama. Törenler, belirli gün ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama. Öğrenci başarısızlığı nedenlerini araştırma, çözüm yollarını öğrenme, gerekli önlemleri alma. Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimine ihtiyaç duyan öğrencilerle ilgili iş ve etkinlikleri yürütme. Okul Öncesi eğitimi özendirme ve gelişimini sağlama. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları, görsel işitsel ve hareketli sunu araçlarını edinme ve kullanılmasını sağlama. Derslerin / eütülerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama. 					
C- BÜRO İŞLERİ					
<ul style="list-style-type: none"> Kurumda tutulması gereken defter ve dosyalar ile desimal dosya sistemini ve kayıtları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme. Öğrenci kayıt, nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam-devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme. Personelin göreve başlama-ayrılma, görevlendirme, sağlık, izin, rapor, özlük hakları, devam devamsızlık, sicil, disiplin vb. işlerini yürütme. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine, uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim, işlerini mevzuatına uygun yürütme. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, MEV payları, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye, ve ambara ait, iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme. 					
D- YÖNETİM VE ÇEVRE İLİŞKİLERİ					
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, emir, çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme. Eğitim öğretim ve yönetimin verimliliğini / kalitesini arttırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, iş bölümü ve koordinasyonun sağlandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama. Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin, ve hizmet içi eğitim ihtiyacı belirlenen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama. Rehberlik ve teftiş çalışmaları sonunda belirlenen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme. Servis araçları ve taşınabilir eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama. 					

E- KENDİNİ YETİŞTİRME							
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, okulu çevresinin kültür ve eğitim merkezi yapma. Velilerle işbirliği sağlama, çevre olanaklarından yararlanma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme. Koruma derneği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel/kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkan sağlama. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma. Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma. Mesleğin ve görevin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma. 							
F- HİZMETİÇİ EĞİTİM GEREKSİNİMİ : -							
G- GENEL DEĞERLENDİRME	BÖLÜM	A	B	C	D	E	TOPLAM
	Puan Değeri	15	40	15	15	15	100
	Başarı Puanı						
	Başarı Derecesi						
İlköğretim Müfettişi	İlköğretim Müfettişi				UYGUNDUR/.../2010 Grup Başkanı		

T.C.
.....VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü
İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı

KURUM TEFTİŞ RAPORU
(Özel Öğretim Kurumları Hariç)

Teftiş edilen kurum ve telefon no :
Teftişin başladığı tarih :
Teftişin bitirildiği tarih :
Kurumun son genel teftiş tarihi :
Kurum müdürünün adı-soyadı, mebsis no :
Bina mülkiyetinin kime ait olduğu :
Lojman sayısı ve durumu :
Isınma aydınlanma, su ve kanalizasyon durumu:
Özel derslik, lâboratuvar ve atölyelerin durumu:
Kitaplık ve okuma salonu durumu :
Spor salonu, oyun alanı ve spor tesisleri :
Öğretim şekli :
Okutulan yabancı diller :
Mevcut bölümlerin durumu :
Açık geçen dersler :
Kadrolu yönetici sayısı :
Kadrolu öğretmen sayısı :
Memur ve hizmetli sayısı
(Kadrolu/sözleşmeli) :
Öğrenci sayısı : Yatılı Gündüzlü Genel Toplam
K E K E K E

Devam eden
Devamsız

KURUM TEFTİŞ RAPORU

- 1) Fizikî Durum:
- 2) Eğitim-Öğretim Durumu
- 3) Büro İşleri
- 4) Öğrenci işleri
- 5) Personel işleri
- 6) Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri.
- 7) Demirbaş
- 8) Değerlendirme

Adı ve Soyadı	Görevi	Branşı	Puanı	Derecesi	Hizmetiçi Eğitim İhtiyacı
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Kurum başarı puanı :

- 9) Kurumun ihtiyaçları ve fazlalıkları
 - a) Personel (yönetici, yönetici yardımcısı, öğretmen ve diğer personel)

.....

.....
 - b) Yatırım ve onarım

.....

.....

c) Donatım

.....

.....

10) TeftiŒte görev alan mfettiŒ ve mfettiŒ yardımcılarını

a)

b)

c)

d)

11) TeftiŒ ile ilgili grŒ ve neriler

.....
İlkĒ.Mf.

.....
İlkĒ.Mf.

.....
İlkĒ.Mf.

.....
İlkĒ.Mf.

.....
İlkĒ.Mf.

İncelenmiŒtir.
.../.../200

.....
Grup BaŒkanı

UYGUNDUR
.../.../200

.....
İlkĒretim MfettiŒleri BaŒkanı

(Değişik : 24.12.2008/27090 RG)

İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA TUTULACAK DEFTER ÇİZELGE VE DOSYALAR

A) Defterler:

- 1- Sınıf ders defteri ve yoklama fişi,
- 2- Nöbet defteri,
- 3- Öğretmen devam-devamsızlık defteri,
- 4- Öğretmen ve personel izin defteri,
- 5- Zimmet defteri,
- 6- Sınıf geçme defteri,
- 7- Diploma defteri,
- 8- Öğretmenler Kurulu karar defteri,
- 9- Zümre ve şube öğretmenler kurulu karar defteri,
- 10- Öğrenci Davranışları Değerlendirme Kurulu Karar Defteri,
- 11- Sınıf kitaplık defteri,
- 12- Ana sınıfı karar defteri,
- 13- Ana sınıfı işletme defteri,
- 14- Avans defteri,
- 15- Beslenme ve ambar defteri,
- 16- Ödenek defteri,
- 17- Gelen-giden evrak kayıt defteri,
- 18- Taşınır Mal Listeleri
 - a) Taşınır İşlem Fişi,
 - b) Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli,
 - c) Sayım Tutanakları,
 - ç) Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetveli.

B) Çizelge ve dosyalar:

- 1- Öğretmen Not Çizelgesi,
- 2- Not cetveli,
- 3- Brifing dosyası,
- 4- Personel şahıs dosyaları,
- 5- Aylık, ücret ve eğitim ödeneği bordrolarının onaylı örnekleri dosyası,
- 6- Harcama evrakı (asıl ve örnekleri)
- 7- Okula gelen ve giden yazılar dosyası (Desimal sisteme göre)
- 8- Gizli yazılar dosyası,
- 9- Sivil savunma dosyası,
- 10- Satın alma işleri ile ilgili karar dosyası,
- 11- Sosyal etkinlikler dosyası,
- 12- Milli bayramlar, belirli gün ve haftalar dosyası,
- 13- Şube, Zümre öğretmenler ve Öğretmenler Kurulu toplantı tutanakları dosyası,
- 14- Taşınır eğitim dosyası,
- 15- Veli toplantı dosyası,
- 16- Norm kadro uygulama dosyası,
- 17- Genelge dosyası,
- 18- Teftiş dosyası.

C) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu/Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliğinin gerektirdiği defter, dosya ve belgeler tutulur.

Yukarıdaki defter, çizelge ve dosyalar okulların özelliğine göre tutulur.

İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA TUTULACAK DEFTER ÇİZELGE VE DOSYALAR

A) Defterler:

- 19- Sınıf ders defteri ve yoklama fişi,
- 20- Nöbet defteri,
- 21- Öğretmen devam-devamsızlık defteri,
- 22- Öğretmen ve personel izin defteri,
- 23- Zimmet defteri,
- 24- Sınıf geçme defteri,
- 25- Diploma defteri,
- 26- Öğretmenler Kurulu karar defteri,
- 27- Zümre ve şube öğretmenler kurulu karar defteri,
- 28- Öğrenci Davranışları Değerlendirme Kurulu Karar Defteri,
- 29- Sınıf kitaplık defteri,
- 30- Ana sınıfı karar defteri,
- 31- Ana sınıfı işletme defteri,
- 32- Avans defteri,
- 33- Beslenme ve ambar defteri,
- 34- Ödenek defteri,
- 35- Gelen-giden evrak kayıt defteri,
- 36- Taşınır Mal Listeleri
 - a) Taşınır İşlem Fişi,
 - b) Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli,
 - c) Sayım Tutanakları,
 - ç) Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetveli.

B) Çizelge ve dosyalar:

- 19- Öğretmen Not Çizelgesi,
- 20- Not cetveli,
- 21- Briefing dosyası,
- 22- Personel şahıs dosyaları,
- 23- Aylık, ücret ve eğitim ödeneği bordrolarının onaylı örnekleri dosyası,
- 24- Harcama evrakı (asıl ve örnekleri)
- 25- Okula gelen ve giden yazılar dosyası (Desimal sisteme göre)
- 26- Gizli yazılar dosyası,
- 27- Sivil savunma dosyası,
- 28- Satın alma işleri ile ilgili karar dosyası,
- 29- Sosyal etkinlikler dosyası,
- 30- Milli bayramlar, belirli gün ve haftalar dosyası,
- 31- Şube, Zümre öğretmenler ve Öğretmenler Kurulu toplantı tutanakları dosyası,
- 32- Taşınır eğitim dosyası,
- 33- Veli toplantı dosyası,
- 34- Norm kadro uygulama dosyası,
- 35- Genelge dosyası,
- 36- Teftiş dosyası.

C) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu/Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliğinin gerektirdiği defter, dosya ve belgeler tutulur.

Yukarıdaki defter, çizelge ve dosyalar okulların özelliğine göre tutulur.

KURUM TEFTİŞ RAPORLARI İNCELENEN OKULLAR

S.No	Okul Adı	Yerleşim Yeri	Kur.Puanı	Per.Sayısı
1	B.Pörnekler İ.O.	Köy	87,00	3
2	Çağlayan İ.O.	Köy	90,00	6
3	H.Kerim Yardımlı İ.O.	İl/Merkez	92,00	16
4	İstiklal İ.O.	İlçe/Merkez	89,95	61
5	Yeşilova Atatürk İ.O.	Kasaba	91,33	8
6	Bekdik İ.O.	Köy	92,00	1
7	Kurtini İ.O.	Köy	--	1
8	Yıldırımlar İ.O.	Köy	90,00	1
9	Atatürk İ.O.	İl/Merkez	88,89	48
10	Akmezar İ.O.	Köy	89,14	9
11	Bekarlar Hürriyet İ.O.	Kasaba	88,42	14
12	Hatipağatol Dr.Şahin Koç İ.O.	Köy	85,00	3
13	Demirci İ.O.	Kasaba	89,91	14
14	Eşmekaya İ.O.	Kasaba	85,46	31
15	Gülpınar İ.O.	Köy	91,14	19
16	Gültepe İ.O.	Köy	87,00	1
17	Akin İ.O.	Köy	86,16	11
18	Hasandağı İ.O.	İl/Merkez	89,84	43
19	İncesu İ.O.	Kasaba	89,22	14
20	Karataş İ.O.	Köy	86,43	15
21	Koçpınar Elmacık İ.O.	Köy	91,20	7
22	K.Pörnekler Ayten Tekışık İ.O.	Köy	90,00	1
23	Mutlu İ.O.	Köy	--	1
24	Hacıismailli İ.O.	Köy	--	1
25	Saratlı İ.O.	Kasaba	90,42	14
26	Selime Ali Abay İ.O.	Kasaba	89,81	13
27	Yeşiltömek İ.O.	Köy	90,00	11
28	Gençosman İ.O.	İl Merkez	90,42	39
29	Kalebalta İ.O.	Köy	86,75	11
30	Hüsrev İ.O.	Köy	89,00	12
31	Kargın Ş.Cumali Çağlar İ.O.	Kasaba	90,87	13
32	Mehmetcik İ.O.	İl/Merkez	90,21	32
33	Doğantarla İ.O.	Köy	87,38	20
34	Laleli İ.O.	Köy	91,83	8
35	Yenikent İ.O.	Köy	87,18	15
36	Gözlükuyu İ.O.	Köy	86,33	3
37	Demirci Cumhuriyet İ.O.	Kasaba	91,00	7
38	Gazi İ.O.	İl/Merkez	90,18	14
39	Gümüşdüğün İ.O.	Köy	90,00	1
40	Gülpınar Namık Kemal İ.O.	Kasaba	87,57	14
41	Çukuryurt İ.O.	Köy	86,00	13
42	Tosun İ.O.	Köy	91,32	10

43	Mustafa Yazıcı İ.O.	İl/Merkez	92,44	35
44	İkizce İ.O.	Köy	87,00	1
45	Eskil 75. Yıl Cumhuriyet İ.O.	İlçe/Merkez	90,82	24
46	Ş.Hacı Şahin İ.O.	Köy	89,83	12
47	Yaprakhisar İ.O.	Köy	92,00	3
48	Katrancı İ.O.	Köy	90,27	15
49	Kutlu Kocatepe İ.O.	Kasaba	88,80	6
50	Seksenuşağı İ.O.	Köy	84,00	1
51	M.Timur Sarrafoğlu İ.O.	İl/Merkez	90,33	27
52	Eskil Cumhuriyet İ.O.	İlçe/Merkez	91,31	26
53	Kızılkaya İ.O.	Köy	86,80	16
54	Sultanhanı İ.O.	Kasaba	88,82	31
55	Güneşli İ.O.	Köy	84,22	12
56	İlisu İ.O.	Kasaba	84,80	12
57	Kökez İ.O.	Köy	88,50	4
58	Acıpınar İ.O.	Köy	89,27	14
59	Ceceli İ.O.	Köy	85,00	1
60	H.Ahmetli Tepeköy İ.O.	Köy	90,00	1
61	Sarıkaraman Y.Emre İ.O.	Kasaba	90,00	15
62	Sapmaz İ.O.	Köy	--	1
63	Yenişabanlı İ.O.	Köy	90,00	1
64	Hakkı Divanoğlu İ.O.	İl/Merkez	90,08	19
65	Çolaknebi İ.O.	Köy	90,00	1
66	Karakuyu İ.O.	Köy	91,00	1
67	Süleyman Kılıç İ.O.	İlçe/Merkez	87,64	23
68	Y.Cumhuriyet İ.O.	Kasaba	91,10	14
69	Borucu İ.O.	Köy	79,00	3
70	Emlak Kredi İ.O.	İl/Merkez	88,47	74
71	Çiftevi İ.O.	Kasaba	90,00	11
72	Ortaköy Yunus Emre İ.O.	İlçe/Merkez	93,00	3
73	Abalı İ.O.	Köy	--	1
74	Camili İ.O.	Köy	86,70	12
75	Göksugüzel İ.O.	Köy	--	5
76	Sağırkaraca İ.O.	Köy	90,00	1
77	Selecı İ.O.	Köy	80,00	2
78	Yalnızceviz İ.O.	Köy	90,14	9
79	Baymış İ.O.	Köy	--	3
80	Çatin İ.O.	Köy	92,30	12
81	Ulukışla İ.O.	Kasaba	91,00	13
82	Salariyalaca İ.O.	Köy	85,25	13
83	Ekecik Yeniköy İ.O.	Köy	80,00	2
84	TOBB İ.O.	İl/Merkez	89,17	27
85	Nurgöz İ.O.	Köy	80,00	9
86	Akpınar İ.O.	Köy	90,66	13
87	Cankıllı İ.O.	Köy	91,00	3

88	Kederli İ.O.	Köy	88,00	11
89	Sarayhan Ş.Süreyya Kınay İ.O.	Kasaba	91,42	13
90	Aratol İ.O.	İl/Merkez	91,47	23
91	Durhasanlı İ.O.	Köy	89,60	8
92	Gökleryaylası İ.O.	Köy	50,00	1
93	S.Ayvazlı İ.O.	Köy	91,50	3
94	Susadı İ.O.	Köy	74,00	1
95	Bozcatepe İ.O.	Köy	80,00	3
96	Fatmauşağı İ.O.	Köy	85,00	2
97	Pınarbaşı İ.O.	Köy	60,00	1
98	Sarıyahşi Fatih İ.O.	İlçe/Merkez	93,00	21
99	Alanyurt İ.O.	Köy	92,00	1
100	Demirci Atatürk İ.O.	Kasaba	89,08	14
101	M.Akif Ersoy İ.O.	İl/Merkez	89,64	14
102	Helvadere Atatürk İ.O.	Kasaba	91,11	24
103	Oklava İ.O.	Köy	94,00	1
104	B.mahmut Ş.Recep Bozdağ İ.O.	Köy	84,38	12
105	Gaziemir Yakacık İ.O.	Köy	88,00	21
106	Güller Ceylan Acar İ.O.	İl/Merkez	88,35	23
107	Ihlara Atatürk İ.O.	Kasaba	86,16	8
108	Camiliören İ.O.	Köy	88,37	12
109	İncesu Ş.Muhsin Tuğrul İ.O.	Kasaba	89,00	7
110	Taşkapı İ.O.	Kasaba	88,62	12
111	Güzelyurt Atatürk İ.O.	İlçe/Merkez	91,77	15
112	Hamidiye İ.O.	Kasaba	89,63	15
113	Çavdarlılar İ.O.	Köy	87,66	11
114	H.Atatürk İ.O.	Kasaba	91,11	25
115	Cumhuriyet İ.O.	İl/Merkez	91,60	76
116	Balcı İ.O.	Kasaba	88,15	12
117	Altınkaya İ.O.	Kasaba	87,18	21
118	23 Nisan İ.O.	İl/Merkez	90,70	50
119	Milli Egemenlik İ.O.	İl/Merkez	90,80	30
120	K.Boğazköy İ.O.	Köy	87,00	3
121	Devedamı İ.O.	Kasaba	87,35	15
122	Hacı İbrahimuşağı İ.O.	Köy	84,54	12
123	K.Pörnekler İ.O.	Köy	90,00	1
124	Kazıcıklı İ.O.	Köy	86,23	2
125	Piri Mehmet Paşa İ.O.	İl/Merkez	89,00	14
126	Bağlıkaya İ.O.	Kasaba	89,00	14
127	Yenipınar İ.O.	Köy	90,33	11
128	K.M.Baysal İ.O.	Kasaba	92,16	19
129	Sağlık İ.O.	Kasaba	89,92	15
130	Yenikent Akhan İ.O.	Kasaba	87,56	5
131	Çekiçler İ.O.	Köy	88,76	12
132	Çimeli Yeniköy İ.O.	Köy	90,00	3

133	Gücünkaya İ.O.	Köy	89,11	14
134	Tatlıca İ.O.	Köy	90,44	13
135	Akkaş Veli Batur İ.O	Köy	--	2
136	Abalı İ.O.	Köy	--	1
137	Sarıağıl İ.O.	Köy	60,00	1
138	Çatalsu İ.O.	Köy	87,00	2
139	Gökçe İ.O.	Köy	86,00	1
140	Sinandı Gökkaya İ.O.	Köy	79,90	14
141	Gölbez İ.O	Köy	88,00	2
142	Ozancık İ.O.	Kasaba	90,01	12
143	Namlıkışla İ.O.	Köy	86,34	1
144	Gülağaç İ.O.	İlçe/Merkez	90,05	22
145	Uzunkaya İ.O	Köy	87,00	12



T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Ayhan CAN
Doğum Yeri:	Ceyhan
Doğum Tarihi:	12/03/1967
Medeni Durumu:	Evli

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
Ön Lisans	Burdur E.Y.O	Sınıf Öğretmenliği	BURDUR	1986
Lisans	Gazi Üniversitesi	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	ANKARA	1994
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	KONYA	2010
Tel:	0 505 359 92 02 – (382) 214 29 01			
e-posta	canayhan01@yahoo.com			
Adres	İl Milli Eğitim Müdürlüğü Eğitim Müfettişleri Başkanlığı AKSARAY			